

GDYŃSKA GRUPA URBANISTYCZNA s.j.

Mariusz Fudala, Tomasz Płocke

81-305 Gdynia, ul. Poznańska 10

NIP: 586-20-29-659

ggu.fudala@gmail.com

PLAN OGÓLNY GMINY LELKOWO

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

GDYŃSKA GRUPA URBANISTYCZNA s.j.
Mariusz Fudala, Tomasz Płocke
81-305 Gdynia, ul. Poznańska 10
NIP 586-20-29-659, Regon 191964050

Zespół Autorski:

mgr inż. arch. Mariusz Fudala

– główny projektant planu uprawnienia urbanistyczne nr 1609

mgr inż. arch. Tomasz Płocke

– uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architektonicznej
bez ograniczeń nr 01/Gd/00

inż. Igor Mańkowski – projektant, opracowania komputerowe GIS

Paweł Dąbrowski – projektant, opracowania komputerowe GIS

Marcin Ptak – projektant, opracowania komputerowe GIS

Łukasz Fudala – projektant

inż. arch. Joanna Czarnecka - projektant

SPIS RZECZY

1. WPROWADZENIE	4
<i>Podstawy formalno-prawne opracowania</i>	4
<i>Cel opracowania</i>	5
<i>Zakres opracowania</i>	6
<i>Uwagi wstępne</i>	8
<i>Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy</i>	10
<i>Materiały wejściowe</i>	11
2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA TERENU OBJĘTEGO PLANEM	11
<i>Użytkowanie i charakterystyka zainwestowania terenu</i>	11
3. CECHY I STRUKTURA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	16
<i>Jednostki fizycznogeograficzne, ukształtowanie terenu</i>	16
<i>Budowa geologiczna, gleby</i>	19
<i>Hydrografia, wody powierzchniowe i podziemne</i>	22
<i>Złoża kopalin, obszary i tereny górnicze</i>	27
<i>Warunki klimatyczne</i>	28
<i>Elementy biotyczne- szata roślinna i świat zwierzęcy</i>	32
4. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZ	33
<i>Walory środowiska kulturowego</i>	33
<i>Walory krajobrazowe i przyrodnicze, powiązania obszaru opracowania z otoczeniem</i>	46
<i>Audyt krajobrazowy</i>	47
5. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	52
6. PRAWNA OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU, INNE UWARUNKOWANIA PRAWNE	73
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM	85
8. ZAPISY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LELKOWO	87
9. ZAPISY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LELKOWO	87
10. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ...	90
11. PROGNOZA ZMIAN W ŚRODOWISKU PRZY BRAKU PLANU OGÓLNEGO	91
12. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	92
13. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU	116
<i>Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby</i>	116
<i>Oddziaływanie na warunki podłoża</i>	116
<i>Oddziaływanie na warunki wodne</i>	117
<i>Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000</i>	119
<i>Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny</i>	120
<i>Oddziaływanie na różnorodność biologiczną</i>	121
<i>Oddziaływanie na ludzi</i>	121
<i>Oddziaływanie na krajobraz</i>	122
<i>Oddziaływanie na zasoby naturalne</i>	122
<i>Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne</i>	123
<i>Podsumowanie</i>	123
14. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	125
15. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	125

16. ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	125
17. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	126
18. STRESZCZENIE	128
19. MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU OPRACOWANIA	134

1. WPROWADZENIE

Ocena wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko jest obarczona wysokim stopniem niepewności. Charakter potencjalnych oddziaływań może nie być zależny bezpośrednio od ustaleń planu ogólnego. Ciągłe nie są także rozpoznane do końca konsekwencje działalności człowieka w środowisku. Prognoza wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko z samej swojej istoty zawiera więc oceny hipotetyczne, oparte bardziej na prawdopodobieństwie i zasadach logicznego wnioskowania niż konkretnych wyliczeniach dla realizowanych w przyszłości zamierzeń. Prognoza, analizując skutki najsilniej obciążające środowisko (także sytuacje awaryjne), pełni rolę informacyjną i ostrzegawczą w stosunku do późniejszych etapów projektowania inwestycji, wskazując, jakie problemy z zakresu ochrony środowiska muszą być w ich trakcie brane pod uwagę i rozwiązywane, a także czym może grozić brak odpowiednich rozwiązań. Na etapie projektu planu ogólnego sygnalizuje się dopiero możliwość wystąpienia zagrożeń w przyszłości, ale mogą one nie wystąpić lub mieć inny (łagodniejszy) charakter, o ile podejmie się odpowiednie działania zapobiegawcze na dalszych etapach projektowania dopuszczonych przedsięwzięć. Prognoza może też wskazać preferowane z punktu widzenia ochrony środowiska sposoby realizacji planu ogólnego oraz działania, których nie można zawrzeć w ustaleniach planu ze względu na jego specyfikę prawną.

Sporządzenie planu ogólnego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie:

- stref planistycznych,
- gminnych standardów urbanistycznych,

oraz dodatkowo określenie:

- obszarów uzupełnienia zabudowy,
- obszary zabudowy śródmiejskiej.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Podstawy formalno-prawne opracowania

- Uchwała Rady Gminy Lelkowo Nr VI/40/2024 z dnia 31 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Lelkowo;
- zlecenie Gminy Lelkowo;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe na terenie gminy;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Cel opracowania

Celem niniejszego opracowania jest oszacowanie wpływu na środowisko ustaleń planu ogólnego. Podstawowym celem prognozy opracowywanej równocześnie z projektem planu ogólnego, jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska i zdrowia ludzi poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na biofizyczne i zdrowotne komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w projekcie planu,
- dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem projektu planu ogólnego celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- pełne poinformowanie podmiotów planu ogólnego, tj. wnioskodawców, społeczność lokalną i organa samorządu o skutkach wpływu ustaleń planu ogólnego dla środowiska przyrodniczego.

Zadanie to wymaga interdyscyplinarnej analizy procesów i zjawisk zachodzących w środowisku, przy uwzględnieniu zmian w szeroko rozumianym otoczeniu (niezwiązanym z planem), na które składa się system prawny, postęp cywilizacyjny i techniczny, zachowania i przemiany świadomości społeczności lokalnej itp.

Analizy przeprowadzone w ramach prognozy oparto na założeniach, że stanem odniesienia dla prognozy są:

- istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu, określony w podstawowym opracowaniu ekofizjograficznym,
- ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lelkowo,
- ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ocenę możliwych przemian komponentów środowiska przeprowadzono w oparciu o analizę ich funkcjonowania w istniejącej strukturze przestrzennej. Kolejnym krokiem jest analiza przyszłego funkcjonowania środowiska pod wpływem przemian, jakie zajądą skutek realizacji ustaleń planu ogólnego. Etapem końcowym jest ocena skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń planu ogólnego oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, wynikających z troski o osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

W prognozie oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego uwzględniono:

- uwarunkowania przyrodnicze wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- uwarunkowania przyrodnicze wynikające z podstawowego opracowania ekofizjograficznego;
- ocenę zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru objętego planem ogólnym i terenów przyległych;
- ocenę charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku obszaru włączonego w granice projektu planu ogólnego oraz terenów bezpośrednio przyległych;
- ocenę odporności środowiska na degradację oraz zdolność do jego regeneracji;
- ocenę zachowania walorów krajobrazowych;
- prognozę dalszych zmian w środowisku przy aktualnym jego użytkowaniu;
- uwarunkowania ekofizjograficzne i szczegółowe wytyczne do projektu planu ogólnego;

- wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- ocenę oddziaływań powodowanych realizacją ustaleń analizowanego planu ogólnego na obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Prognoza zostanie przedłożona do publicznego wglądu wraz z projektem planu ogólnego. Przyjęty uchwałą przez Radę Gminy Lelkowo plan ogólny będzie przepisem gminy, obowiązującym po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zakres opracowania

Zgodnie z fizyczno-geograficzną regionalizacją Polski gmina Lelkowo położona jest w mezoregionie Wzniesień Górskich, wchodzącym w skład makroregionu Niziny Staropruskiej, w obrębie Niziny Staropruskiej.

Gmina Lelkowo jest gminą wiejską położoną w północnej Polsce, w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim, przy granicy z Federacją Rosyjską. Zajmuje powierzchnię około 197,96 km², co stanowi około 0,82% całkowitej powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. Siedzibą gminy jest wieś Lelkowo.

W dniu 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688, z późn. zm.), w której to głównym założeniem jest wprowadzenie nowego aktu planowania przestrzennego jakim jest plan ogólny gminy. Plan ogólny docelowo zastąpić ma studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które z mocy ustawy utraci moc w dniu 30 czerwca 2026 r. Swoim zasięgiem obejmować będzie cały obszar gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu.

Plan ogólny będzie podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny stanowić będzie akt prawa miejscowego.

Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego gminy Lelkowo rozpoczyna procedurę planistyczną określoną w art. 13i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Przedmiotem opracowania planu będzie zmiana warunków i zasad zagospodarowania działek w kierunku dostosowania do aktualnych potrzeb rozwojowych Gminy, a także ustalenie nowych zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w tym: zmiana warunków zagospodarowania nieruchomości wraz ze zmianą przeznaczenia niektórych terenów. Przewidywane rozwiązania planistyczne nie będą naruszać kierunków rozwoju przyjętych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lelkowo (z zastrzeżeniem terenów mieszkaniowych) oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Uwagi wstępne

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem obowiązującej procedury prowadzącej do zatwierdzenia planu ogólnego, zgodnie z wymaganiami Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego jest objęta procedurą przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dział IV – *strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, rozdział 1 - dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko*;

Art. 46. - *przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:*

1) *koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego.*

Zakres prognozy został określony w art. 51 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

1. *Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.*

2. *Prognoza oddziaływania na środowisko, 1) zawiera:*

- a) *informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,*
- b) *informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,*
- c) *propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,*
- d) *informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,*
- e) *streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;*
- f) *oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;*

2) *określa, analizuje i ocenia:*

- a) *istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,*
- b) *stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,*
- c) *istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,*
- d) *cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,*
- e) *przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe*

oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52.1. Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: *Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem,*

2. *W prognozie oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ust. 1, uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.*

W świetle obowiązującej Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (art. 53) *Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień*

szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego Gminy Lelkowo został uzgodniony z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo nr WSTE.610.53.2025.JS z dnia 22 kwietnia 2025 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Olsztynie (brak odpowiedzi).

W niniejszym opracowaniu uwzględniono powyższe wymagania dostosowując zakres przedstawionych problemów do specyfiki projektu planu ogólnego (szczegółowość dokumentu, cechy środowiska i planowane funkcje).

Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego zawiera charakterystykę struktury i stanu środowiska, przedstawia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska ustalenia projektu planu oraz ocenia oddziaływanie projektu planu na środowisko, a także określa sposoby łagodzenia ewentualnych zagrożeń powodowanych przez planowane zagospodarowanie. Opracowanie zakończone jest syntezą uwzględniającą wnioski dotyczące realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

W opracowaniu prognozy oddziaływania na środowisko zastosowano następujące metody prognozowania:

- analiza dostępnych materiałów kartograficznych i literatury, w tym raportów stanu środowiska opracowanych dla poszczególnych zagadnień,
- diagnozy stanu środowiska w oparciu o prace terenowe i zebrane wcześniej materiały,
- identyfikacja obszarów problemowych wymagających szczególnego rozpatrzenia,
- analogia do podobnych terenów, o podobnym zainwestowaniu, itp.

Zapoznano się z zapisami obowiązujących planów miejscowych oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w zakresie przeznaczenia analizowanych terenów oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi, które decydowały o przeznaczeniu poszczególnych ich fragmentów. Przeprowadzono wizję terenową obszaru objętego projektem planu ogólnego, obejmującą m.in. elementy środowiska przyrodniczego.

Podstawą prognozowania skutków realizacji ustaleń planu ogólnego była szczegółowa analiza jego zapisów pod kątem zmian przestrzennych zmierzających do lokalizacji nowych lub modyfikacji istniejących źródeł oddziaływania na środowisko. Następnie identyfikowano poszczególne czynniki oddziaływania na środowisko związane z wprowadzeniem zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej obszaru objętego planem. Przy ustaleniu ich potencjalnego oddziaływania na środowisko wykorzystano dotychczasowe doświadczenia empiryczne i dane z literatury.

Oceniając planowane przeznaczenie terenu odnoszono je do stanu zachowania poszczególnych elementów środowiska, ich odporność na zmiany i przekształcenia. Szczególną uwagę zwrócono na jednoznaczność zapisów, które decydować będą o jakości środowiska i standardy zamieszkiwania na tych terenach. Starano się ocenić poszczególne oddziaływania w różnym czasie ich trwania, co pozwoliło na w miarę precyzyjne określenie i wskazanie środków łagodzących lub niwelujących skutki powstałych zmian w środowisku.

Materiały wejściowe

Prognoza została opracowana w oparciu o:

- projekt planu ogólnego opracowany przez Gdyńską Grupę Urbanistyczną w marcu 2025 roku,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lelkowo,
- stosowne akty prawne,
- dokumenty strategiczne,
- obowiązujące plany miejscowe wraz prognozami oddziaływania na środowisko dla terenów w granicach gminy Lelkowo,
- wizję terenową obszaru objętego ustaleniami planu ogólnego,
- dokumentację fotograficzną, zdjęcia lotnicze, źródła kartograficzne,
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych,
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
- rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 22 czerwca 2017 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

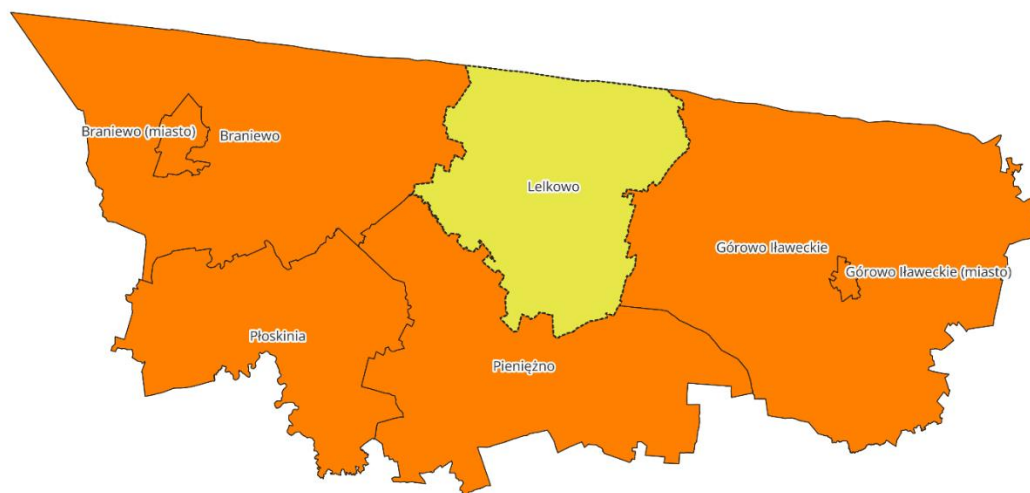
2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA TERENU OBJĘTEGO PLANEM

Użytkowanie i charakterystyka zainwestowania terenu

Gmina Lelkowo jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim, przy granicy z Federacją

Rosyjską. Zajmuje powierzchnię 197,96 km², co stanowi 16,43% powierzchni powiatu braniewskiego oraz około 0,82% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. Siedzibą gminy jest wieś Lelkowo.

Administracyjnie gmina obejmuje 15 sołectw: Bieńkowo, Dębowiec, Głębock, Grabowiec, Jachowo, Jarzeń, Krzekoty, Kwiatkowo, Lelkowo, Lutkowo, Sówki, Wilknity, Wołowo, Wyszkowo i Zagaje.

LEGENDA

- Gmina Lelkowo
- Sąsiednie gminy

położenie gminy na tle sąsiadujących gmin

Opracowanie własne

Gmina Lelkowo ma charakter rolniczo-leśniczy, z dominacją indywidualnych gospodarstw rolnych oraz pozostałościami dawnych PGR-ów. Na jej obszarze funkcjonuje ponad 400 gospodarstw rolnych, z których większość ma powierzchnię do 2 ha. Użytki rolne zaliczone są w znacznym stopniu do gleb o relatywnie wysokim potencjale agroekologicznym, w tym do klas III i IV, co sprzyja prowadzeniu towarowej produkcji rolniczej. Na słabszych siedliskach, związanych głównie z utworami piaszczystymi, dominują gleby klas V i VI, o ograniczonych możliwościach produkcyjnych, predysponowane do mniej intensywnego użytkowania, zalesień bądź lokalizacji funkcji pozarolniczych. Istotnym czynnikiem ograniczającym potencjał plonotwórczy jest zakwaszenie gleb, typowe dla północno-wschodniej części kraju i obserwowane również na terenie gminy, co uzasadnia potrzebę systematycznego wapnowania jako podstawowego środka poprawy właściwości siedliskowych.

Na terenie gminy przeważają grunty niskich klas bonitacyjnych; gleby klas I i II nie występują, natomiast gleby średniej jakości powinny być traktowane jako zasób wymagający szczególnej ochrony przy kształtowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego. W strukturze użytkowania gruntów, według danych ewidencyjnych, znaczną powierzchnię zajmują kompleksy leśne – lasy obejmują około 30% powierzchni gminy – a także tereny rolne, łąki i pastwiska. Udział terenów zabudowanych jest

stosunkowo niewielki, co znajduje odzwierciedlenie w ogólnie niskim stopniu urbanizacji oraz rozproszonej, wiejskiej zabudowie.

Gmina Lelkowo wyróżnia się znacznym deficytem w sferze produkcyjnej i przemysłowej. Pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzi około 70 podmiotów, głównie o profilu handlowym, a przemysł ma charakter lokalny. Brak jest obszarów i terenów górniczych – na terenie gminy nie wyznaczono złóż ani obszarów górniczych. Funkcję lokalnego centrum usługowego pełni wieś Lelkowo, stanowiąca siedzibę gminy i koncentrująca podstawowe funkcje administracyjne, handlowe i usługowe, w tym w zakresie oświaty, kultury, ochrony zdrowia i obsługi rolnictwa. Struktura podmiotów gospodarczych opiera się na małych, lokalnych przedsiębiorstwach oraz punktach handlowych, uzupełnianych przez obiekty agroturystyczne i usługi społeczne.

Dostępność przestrzeni gminy ogranicza słabo rozwinięta sieć drogowa, mająca w przeważającej części charakter lokalny, z licznymi ograniczeniami technicznymi i sezonowymi w użytkowaniu. Zabudowa ma układ rozproszony i typowo wiejski; dominuje zabudowa mieszkaniowa oraz zagrodowa, wkomponowana w otaczające tereny leśne i rolnicze. Charakterystyczną cechą krajobrazu gminy jest niewielki stopień zabudowy przy dominacji terenów zielonych, co w połączeniu z funkcją mieszkaniową oraz uzupełniającymi funkcjami usługowymi, gospodarczymi i rekreacyjnymi, a także zachowaniem historycznego dziedzictwa i walorów krajobrazowych, tworzy gminę o wyraźnej tożsamości i wysokim potencjale rozwoju w zakresie rekreacji i agroturystyki.

Istotnym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy są walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz formy ochrony przyrody. Obszar Lelkowa wchodzi częściowo w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki, Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąlszy, a także obejmuje obszary Natura 2000 – siedliskowy „Bieńkowo” i ptasi „Ostoja Warmińska” – oraz szereg użytków ekologicznych i pomników przyrody. Tego typu uwarunkowania, w powiązaniu z obecnością korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym oraz dolin rzecznych i kompleksów leśnych, sprzyjają kształtowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego zorientowanych na zrównoważone rolnictwo, funkcje przyrodnicze i rozwój form wypoczynku opartych na wysokich walorach środowiska.

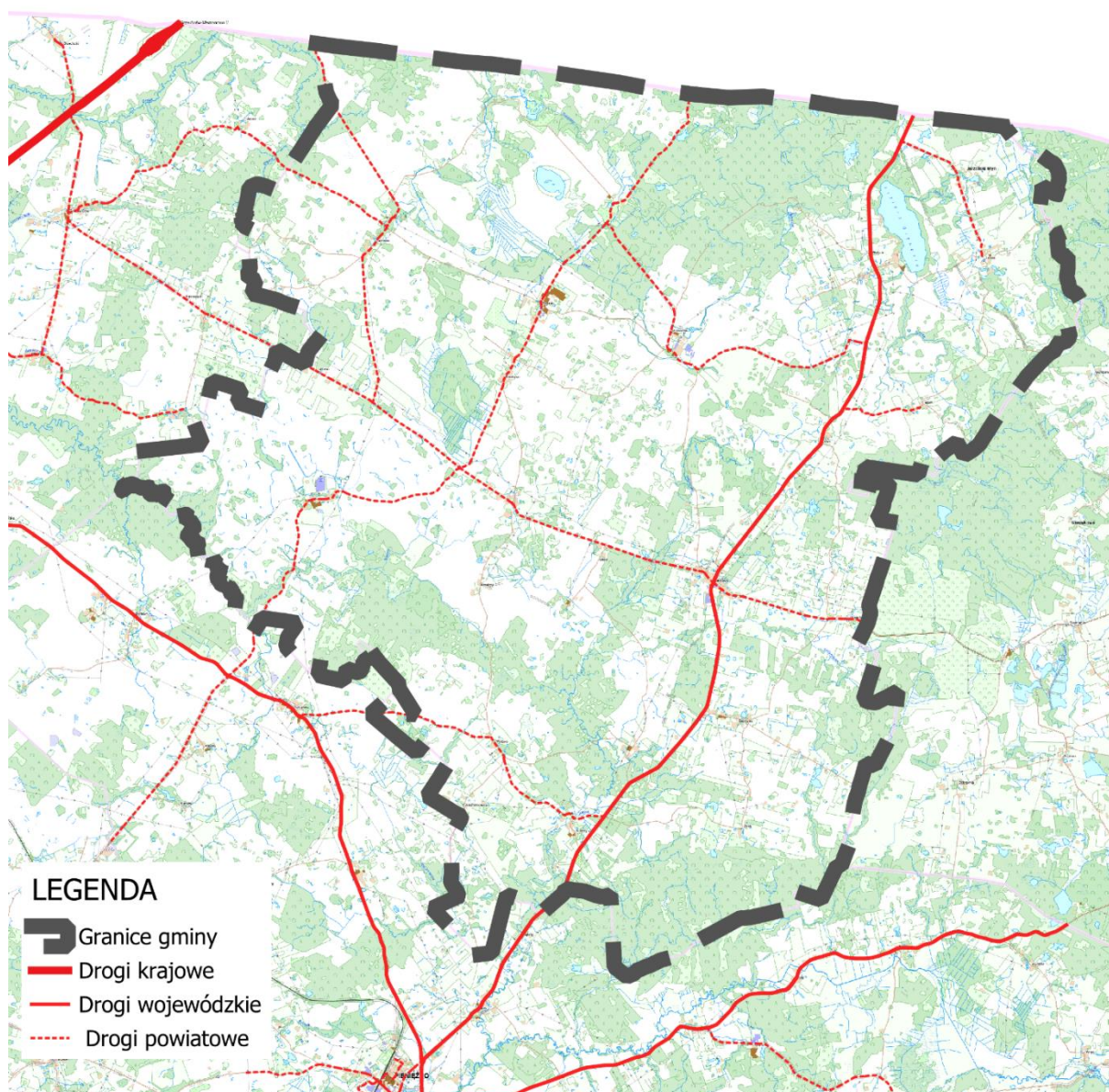
Uwaga: szczegółowe dane dotyczące użytkowania terenów oraz właściwości budynków zawiera baza danych ewidencyjnych EGIB (plik gml), która służy do prowadzenia analiz. Ponadto szereg danych uzyskano z powszechnie dostępnych portali ogólnokrajowych, np. obszary zagrożenia powodzią, formy ochrony przyrody, złoża, tereny górnicze, itd.

Na terenie gminy Lelkowo funkcjonuje układ komunikacyjny o znaczeniu głównie lokalnym, obejmujący drogę wojewódzką, sieć dróg powiatowych oraz rozbudowaną sieć dróg gminnych i wewnętrznych. Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 510 na odcinku Pieniężno – Lelkowo – granica państwa, stanowiąca podstawowe połączenie zewnętrzne gminy, w tym powiązanie Lelkowa z najbliższą stacją kolejową w Pieniężnie. Droga ta pełni kluczową rolę w obsłudze ruchu samochodowego oraz w powiązaniach z ponadlokalną siecią transportową.

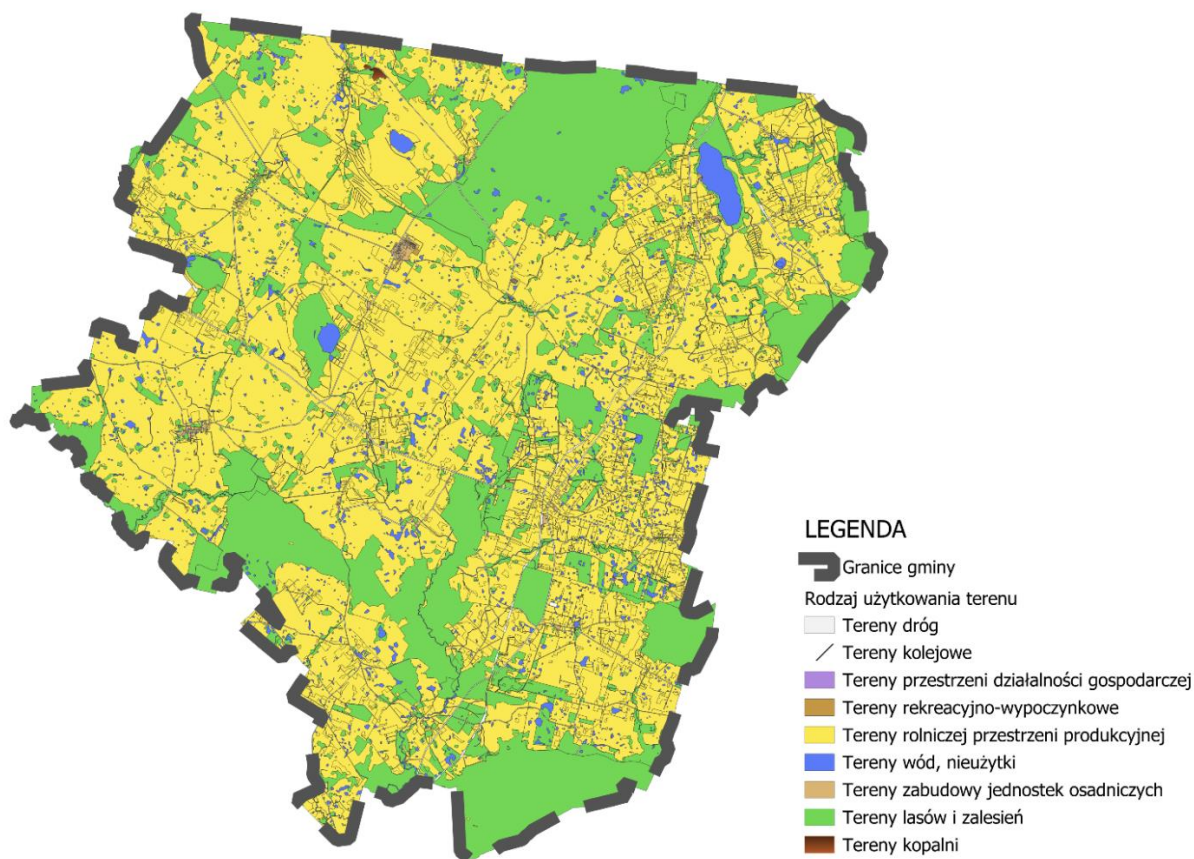
Uzupełnieniem sieci drogowej są drogi powiatowe zarządzane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Braniewie, w tym m.in. trasy: Żelazowa Góra – Lelkowo – Kwiatkowo – Górowo Iławeckie, Lutkowo – Jachowo – granica państwa, Piele – Zagaje – Wyszkowo – Pakosze, Głębock – Grabowiec – Piele, Głębock – Jarzeń – Jarzeński Młyn, Sówki – Szarki oraz Wilknity – Wołowo – do drogi nr 507.

Zapewniają one obsługę ruchu pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy oraz powiązania z gminami sąsiednimi i drogami o wyższej randze.

Pozostała część sieci drogowej tworzą drogi gminne i dojazdowe, które mają w przeważającej mierze charakter lokalny i służą jako drogi dojazdowe do zabudowy wiejskiej, terenów rolnych i leśnych. Ich standard techniczny jest zróżnicowany, a w wielu przypadkach występują ograniczenia techniczne i sezonowe w użytkowaniu. Rozproszony, wiejski charakter zabudowy oraz duży udział terenów rolnych i leśnych powodują, że sieć dróg lokalnych odgrywa kluczową rolę w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców.

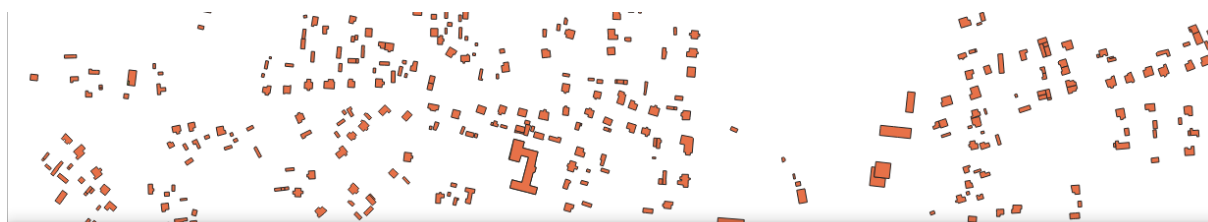
Układ drogowy w gminie Lelkowo, opracowanie własne

schemat użytkowania terenów wg danych EGiB

Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni w gminie [%]
B	23,99	0,121
Ba	1,34	0,007
Bi	12	0,061
Bp	12,37	0,062
Br	228,74	1,154
Bz	2,67	0,013
dr	357,68	1,805
K	7	0,035
Ls	5865,12	29,599
Lz	115,57	0,583
Lzr	418,59	2,112
Ł	1048,93	5,294
N	511,24	2,58
Ps	1871,06	9,442
R	9081,43	45,83
S	10,15	0,051
Ti	0,02	0
Tk	3,49	0,018
Tp	0,36	0,002
Tr	16,09	0,081
W	71,21	0,359
Wp	150,99	0,762
Ws	2,75	0,014

Wsр	1,8	0,009
	19815,4	

024 EGB Budynek GML — Łącznie obiektów: 4686, odfiltrowanych: 4686, wybranych: 0

gml_id	lokalnyid	przestrzen	wersjalid	startObiekt	startWersj	idBudynku	rodzajWgKS	liczbaKond	liczbaKo_1	powZabudow	powZabud_1
1	PL.PZGIK.373.E...	F338493C-7332...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	1	0	21 m2	
2	PL.PZGIK.373.E...	E3F0F70D-14F4...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.4...	1	0	66 m2	
3	PL.PZGIK.373.E...	592EF2BE-9A4D...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.8...	1	0	112 m2	
4	PL.PZGIK.373.E...	2E9915B8-DB07...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.1...	1	0	93 m2	
5	PL.PZGIK.373.E...	D288BD63-D0B...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.1...	1	0	126 m2	
6	PL.PZGIK.373.E...	459AA0D6-49D...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.2...	1	0	79 m2	
7	PL.PZGIK.373.E...	43BA2A36-DD4...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.2...	1	0	76 m2	
8	PL.PZGIK.373.E...	E7F2A63D-9304...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.2...	1	0	374 m2	
9	PL.PZGIK.373.E...	3CF8291E-D359...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	1	0	225 m2	
10	PL.PZGIK.373.E...	C35C248E-686D...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	1	0	48 m2	
11	PL.PZGIK.373.E...	E9F00855-3DD...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	1	0	97 m2	

przykład opisu budynków wg danych EGİB

3. CECHY I STRUKTURA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Jednostki fizycznogeograficzne, ukształtowanie terenu

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski według Kondrackiego (2001) obszar gminy Lelkowo położony jest w mezoregionie Wzniesień Górowskich, wchodzącym w skład makroregionu Niziny Staropruskiej. Geograficznie gmina leży w dorzeczu rzek Przymorza i rzeki Pregoła, głównie w zlewni rzeki Banówki w części północno-centralnej oraz w zlewni rzeki Łyny w części południowo-wschodniej.

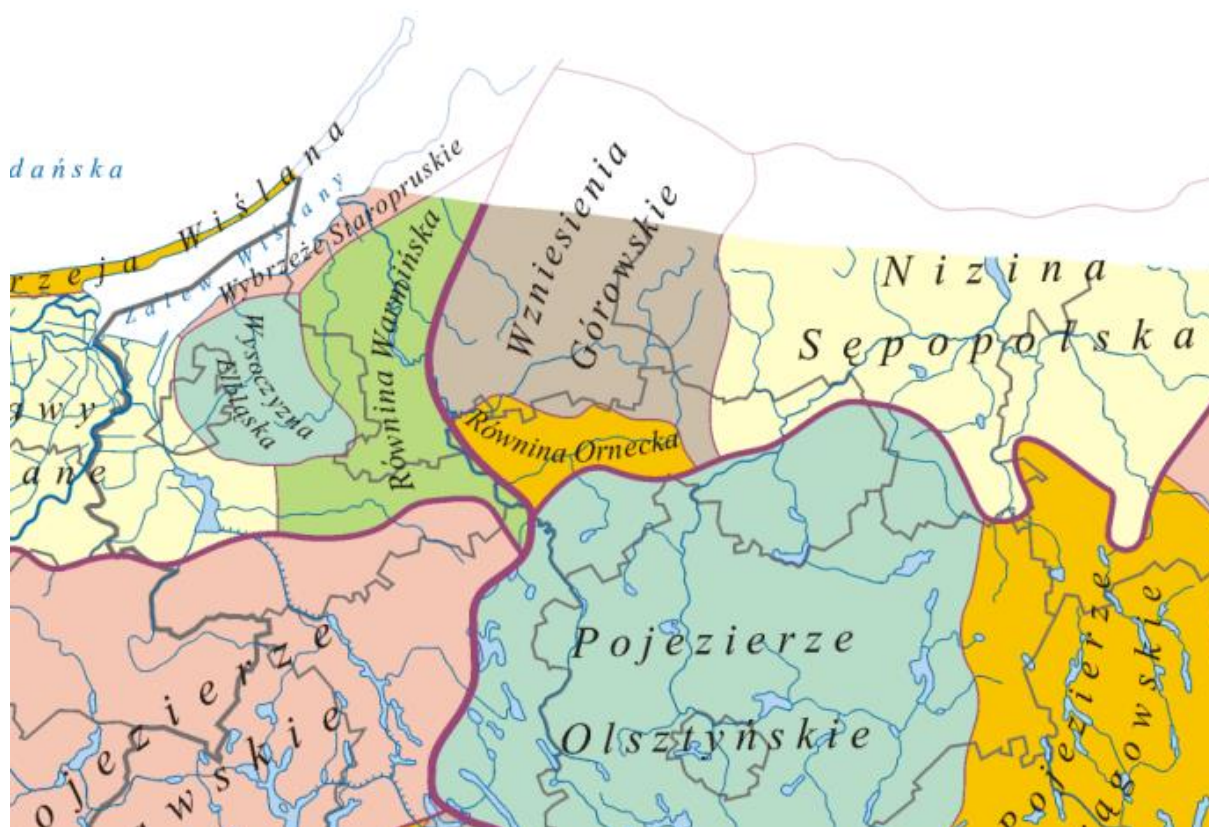
Ukształtowanie terenu jest zróżnicowane i pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną obszaru młodoglacjalnego. Na terenie gminy występują znaczne deniwelacje – najniższy punkt położony jest na wysokości około 79 m n.p.m., najwyższy osiąga 161 m n.p.m. Rzeźba została ukształtowana pod wpływem kilkakrotnych nasunięć i zanikania skandynawskiej czaszy lodowca; występują zarówno obszary całkowicie płaskie, jak i stoki o nachyleniu dochodzącym do 20%. Dominują formy akumulacji lodowcowej i rzecznołądowej: wysoczyzny morenowe, wały moren spiętrzonych strefy marginalnej, równiny sandrowe, wytopiska oraz rynny subglacjalne.

Gmina Lelkowo położona jest w zlewni rzek uchodzących do Zalewu Wiślanego, przede wszystkim w dorzeczu rzeki Banówki oraz mniejszych cieków odwadniających wysoczyznę Wzniesień Górowskich. Doliny tych cieków cechują się krętym przebiegiem koryt, lokalnymi odcinkami o silnie wciętych, zalesionych zboczach oraz obecnością podmokłych obniżzeń. Zgodnie z wynikami przeglądu i aktualizacji Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego (WORP 2018) dla obszaru gminy Lelkowo nie wyznaczono terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Rzeźba terenu gminy ulega erozji wodnej głównie na niewielkich obszarach o stromym nachyleniu. Erozja ta ma charakter niewielki i nie powoduje istotnych zmian w samej rzeźbie terenu, natomiast najbardziej oddziałuje na grunty rolne położone na stokach, gdzie może pogarszać jakość

gleb, co ma przełożenie na rolnictwo. Potencjalne zagrożenie morfodynamiczne występuje na spadkach powyżej 10°, przy dużych wysokościach względnych i większych nachyleniach zboczy dolin, zwłaszcza przy występowaniu naprzemiennych warstw utworów piaszczystych i gliniastych. Na obszarze gminy brak jest jednak zarejestrowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy Lelkowo jest wąska dolina rzeki Banówki oraz pagórkowata rzeźba Wzniesień Górskich, urozmaicona licznymi małymi zbiornikami i jeziorkami śródleśnymi, które stanowią istotne elementy krajobrazotwórcze obszaru.

mezoregiony fizycznogeograficzne

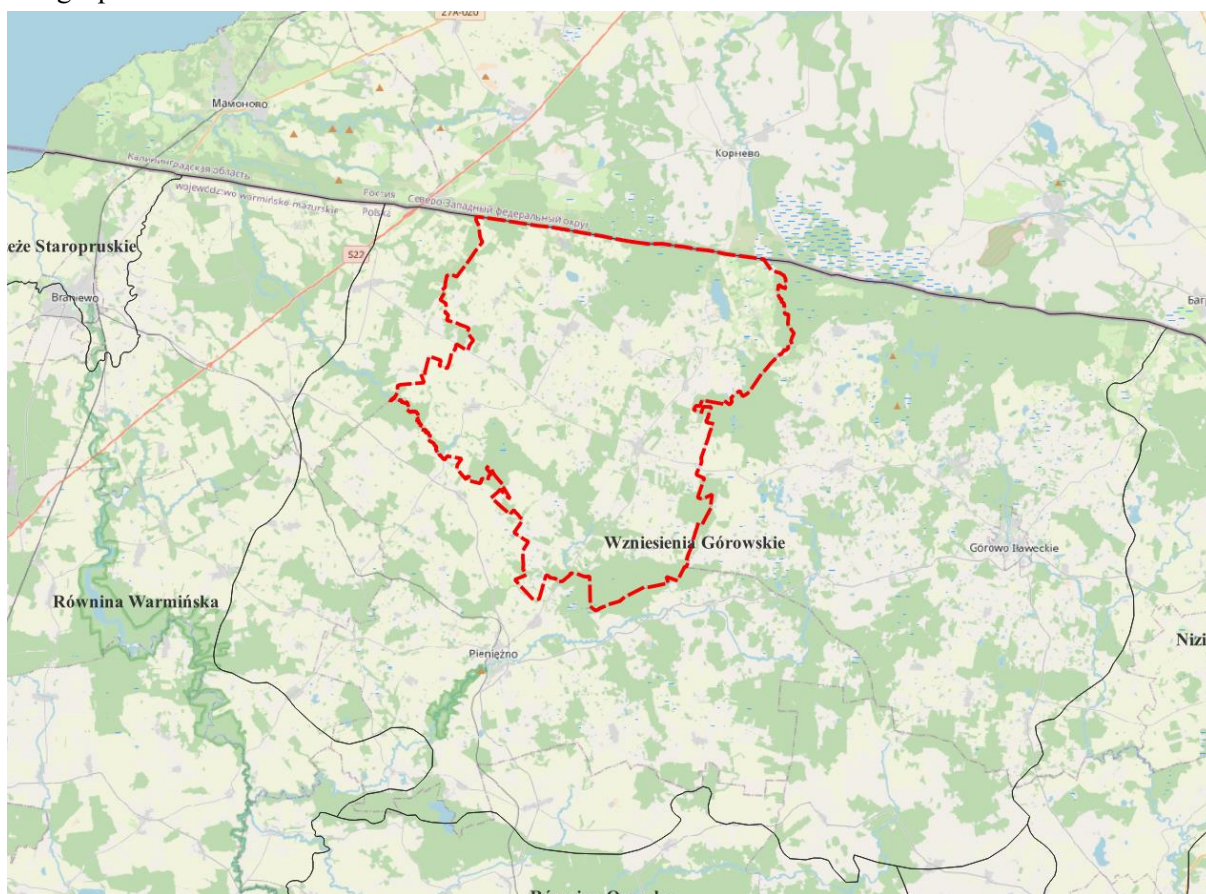
(źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png)

W 2018 roku opublikowano zaktualizowaną cyfrową wersję regionalizacji fizycznogeograficznej Polski, przygotowaną przez zespół badaczy z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk. Nowe granice mezoregionów zostały opracowane na podstawie klasycznego podziału fizycznogeograficznego autorstwa prof. Jerzego Kondrackiego, który przez wiele lat stanowił podstawę naukowego opisu regionalnego środowiska przyrodniczego Polski. Dotychczasowe granice mezoregionów funkcjonowały głównie w postaci schematów kartograficznych i map drukowanych, często nieprecyzyjnych, zwłaszcza w ujęciu lokalnym, i trudnych do zastosowania w analizach przestrzennych.

Celem prac zespołu IGiPZ PAN było stworzenie jednolitej, wektorowej wersji granic fizycznogeograficznych, możliwej do zastosowania w systemach informacji przestrzennej. W ramach opracowania wykorzystano źródła kartograficzne, dane geologiczne, geomorfologiczne,

hydrograficzne, glebowe oraz informacje dotyczące pokrycia terenu i użytkowania ziemi. Uzupełnieniem analiz były dane wysokościowe oraz zdjęcia satelitarne, pozwalające na dokładniejsze wyznaczenie przebiegu granic. W rezultacie powstała baza danych, która nie zmienia samej idei i hierarchii podziału opracowanej przez Kondrackiego, lecz porządkuje i precyzuje przebieg granic poszczególnych jednostek, uwzględniając stan współczesny i możliwości analizy przestrzennej.

Zaktualizowane granice znalazły zastosowanie m.in. w dokumentach planistycznych, ekofizjografiach, ocenach oddziaływania na środowisko oraz innych opracowaniach wymagających wiarygodnego opisu regionalnego kontekstu przyrodniczego. Dane te zostały opublikowane w otwartym dostępie i są dostępne do pobrania na stronie internetowej Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

nowe granice mezorogionów z 2018 r. (<https://geoforum.pl/action/?action=download&id=62>)

Rzeźba terenu gminy Lelkowo w dużej mierze zachowała swój naturalny charakter, co wiąże się z małą urbanizacją, przewagą terenów zielonych i otwartych oraz niską intensywnością zabudowy; w rezultacie stopień przekształcenia środowiska naturalnego jest niewielki. Zróżnicowanie form rzeźby wynika z młodogłacialnego ukształtowania terenu – występują liczne łagodne różnice wysokości, obszary całkowicie płaskie oraz stoki o nachyleniu dochodzącym do 20%, a rzeźbę tworzą przede wszystkim wysoczyzny morenowe, wały moren spiętrzonych strefy marginalnej, równiny sandrowe, wytopiska oraz rynny subglacialne, z dominującą wysoczyzną moreny dennej i licznymi, w dużym stopniu bezodpływowymi zagłębieniami terenu.

Przekształcenia antropogeniczne rzeźby mają charakter punktowy i koncentrują się głównie w rejonach dróg, gdzie skupia się zabudowa, oraz na terenach użytkowanych rolniczo. Do głównych przejawów antropizacji należą osadnictwo, rolnicze użytkowanie terenów – w tym związane z

melioracjami powodującymi przesuszenie torfowisk, łąk i lasów – oraz komunikacja drogowa, oddziałujące na powierzchnię ziemi i lokalne warunki środowiskowe.

Rzeźba terenu gminy Lelkowo ulega erozji wodnej głównie na niewielkich obszarach o stromym nachyleniu; proces ten ma charakter niewielki, lecz oddziałuje na grunty rolne położone na stokach, gdzie może pogarszać jakość gleb. Na obszarze gminy brak zarejestrowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Mimo lokalnych przekształceń związanych z osadnictwem, rolnictwem i infrastrukturą drogową, przeważająca część gminy zachowała naturalny charakter rzeźby terenu. Ustalenia planistyczne powinny uwzględniać te uwarunkowania oraz dążyć do ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko w obszarach intensywnie użytkowanych.

Hipsometria, gmina Lelkowo

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionID=DD940AEE-B88A-43A1-A860-BA3BC5CBEA78

Budowa geologiczna, gleby

Gmina Lelkowo położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w obrębie Niziny Staropruskiej, na obszarze młodoglacjalnych Wzniesień Górowskich, charakteryzujących się zróżnicowaną budową geologiczną oraz urozmaiconą rzeźbą terenu, ukształtowaną przez procesy glacialne i fluwialne. W północno-zachodniej części gminy dominuje pokrycie osadami czwartorzędowymi pochodzenia glacialnego – przede wszystkim glinami zwałowymi oraz piaskami i żwirami wodnolodowcowymi, zalegającymi na starszej powierzchni stropowej zbudowanej ze skał krystalicznych podłoża platformowego. W północno-wschodniej części większą

rolę odgrywają procesy fluwialne, związane z dolinami mniejszych cieków, natomiast centralne i południowe rejony cechuje mieszanka ilasto-piaskowych i mułowych depozytów odkładanych w zmiennych warunkach glacialnych i wodnych.

Podłoże geologiczne gminy tworzą głównie osady czwartorzędowe w postaci glin zwałowych, piasków gliniastych oraz piasków różnej frakcji, uzupełnianych lokalnie przez utwory organiczne w obniżeniach terenowych i na obszarach podmokłych. Układ ten odzwierciedla naprzemienne oddziaływanie lądolodu i wód roztopowych, a także procesów rzecznych w obrębie dolin cieków, co warunkuje zróżnicowanie warunków wodno-gruntowych oraz stanowi podstawę dla rozwoju zróżnicowanej pokrywy glebowej.

Na charakterystykę gleb gminy Lelkowo wpływają przede wszystkim utwory glacialne i wodnolodowcowe, zróżnicowana rzeźba młodoglacjalna Wzniesień Górskich, warunki wodne w dolinach cieków oraz długoletnia działalność rolnicza. Typologicznie przeważają gleby brunatne właściwe i brunatne kwaśne oraz gleby płowe, związane z utworami gliniastymi i pyłowymi. W dolinach cieków oraz w zagłębieniach bezodpływowych występują mady, gleby murszowo-mineralne i torfowe, sprzyjające rozwojowi trwałych użytków zielonych. Na obszarach o bardziej piaszczystym podłożu, zwłaszcza na wyniesieniach i fragmentach wysoczyzny morenowej, pojawiają się gleby bielcowe i pseudobielcowe o niższej zasobności, często w mozaice z glebami brunatnymi.

Pod względem bonitacyjnym istotny udział w strukturze gruntów ornych stanowią gleby średniej i dobrej jakości, zaliczane do klas III i IV, sprzyjające prowadzeniu towarowej produkcji rolniczej; na słabszych siedliskach, związanych głównie z utworami piaszczystymi, dominują gleby klas V i VI o ograniczonych możliwościach produkcyjnych. Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie prawnej podlegają grunty na glebach klas I–III oraz lasy; na terenie gminy przeważają jednak grunty niskich klas bonitacyjnych i gleby klas I–II nie występują, natomiast grunty klasy III, obecne w ograniczonym zakresie, stanowią zasób wymagający szczególnej ochrony przy kształtowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy Lelkowo rzeźba terenu ulega erozji wodnej głównie na niewielkich obszarach o stromym nachyleniu. Erozja ta zachodzi w stopniu niewielkim i nie powoduje istotnych zmian w samej rzeźbie, jednak zmiany te najsilniej oddziałują na grunty rolne położone na stokach, gdzie mogą pogarszać jakość gleb, co ma bezpośrednie przełożenie na warunki prowadzenia gospodarki rolnej.

Mapa geologiczna Polski 1:500 000,

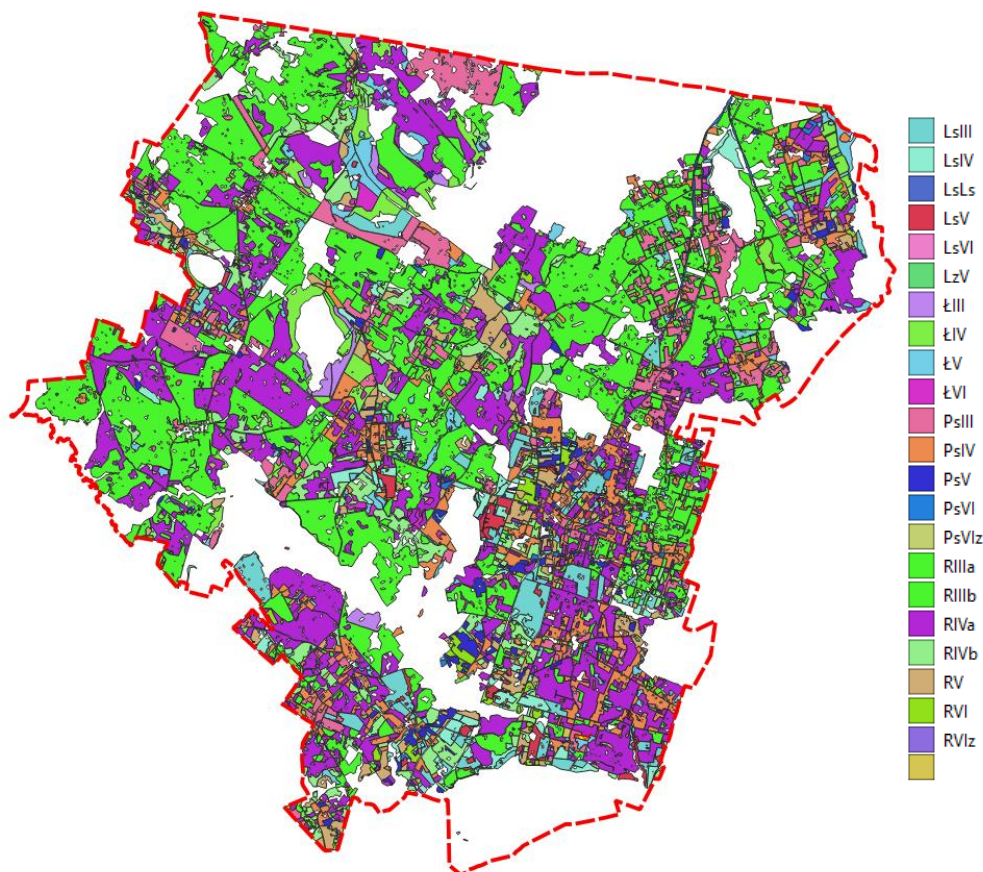
Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy

<https://www.streetmap.pl/geologia/>

Użytki rolne	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia*
		[% gminy]
Grunty orne		
R IIIa	72,57	0,00
R IIIb	4831,39	0,24
R IVa	3116,03	0,16
R IVb	844,23	0,04
R V	484,45	0,02
R VI	82,00	0,00
Łąki i pastwiska		
Ł/PS III	1022,09	0,05
Ł/PS IV	1515,70	0,08
Ł/PS V	619,89	0,03
Ł/PS VI	144,45	0,01
Nieużytki		

N	0	0
Razem	12732,78	0,64

użytki rolne

Hydrografia, wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Lelkowo położona jest w zlewni rzek uchodzących do Zalewu Wiślanego, przede wszystkim w dorzeczu rzeki Banówki oraz mniejszych cieków odwadniających wysoczyznę Wzniesień Górowskich. Doliny tych cieków cechują się krętym przebiegiem koryt, lokalnymi odcinkami o silnie wciętych, zalesionych zboczach oraz obecnością podmokłych obniżeń. Istotną rolę przyrodniczą odgrywają formy ochrony obejmujące fragmenty dolin cieków i obszary podmokłe, w tym obszar Natura 2000 „Bieńkowo” oraz specjalny obszar ochrony ptaków „Ostoja Warmińska”, a także Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki.

Hydrografię gminy tworzą wody powierzchniowe występujące w postaci obiektów liniowych (rzeka Banówka, mniejsze cieki i rowy melioracyjne), obszarowych (jeziorno Głębockie, torfowiska i rozlewiska) oraz punktowych (wysięki i źródlika na stokach wysoczyzny oraz w obrębie torfowisk). W obniżeniach dolinnych oraz na terenach kopolowych torfowisk, takich jak Bieńkowo, występują

liczne małe zbiorniki wodne i oczka, będące pozostałością po dawnych zbiornikach polodowcowych i naturalnych obniżeniach wypełnionych wodą. Jezioro Głębockie (znane także jako Głębokie) stanowi największy zbiornik wodny na terenie gminy, pełniący ważne funkcje przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjne.

Dna dolin cieków są często płaskie, zabagnione i porośnięte roślinnością łąkowo-szuwarową oraz zadrzewieniami olsowymi, a w partiach wysoczyzny morenowej oraz w strefach akumulacji czołowomorenowej występują liczne, niewielkie zagłębienia bezodpływowe wypełnione wodą – jeziora i „oczka” wodne. Zbiorniki te reprezentują w wielu przypadkach schyłkowe stadia rozwojowe dawnych małych jezior i kałuż polodowcowych, są w znacznym stopniu zatorfione i zamulone, tworząc mozaikę siedlisk podmokłych istotnych dla lokalnej bioróżnorodności.

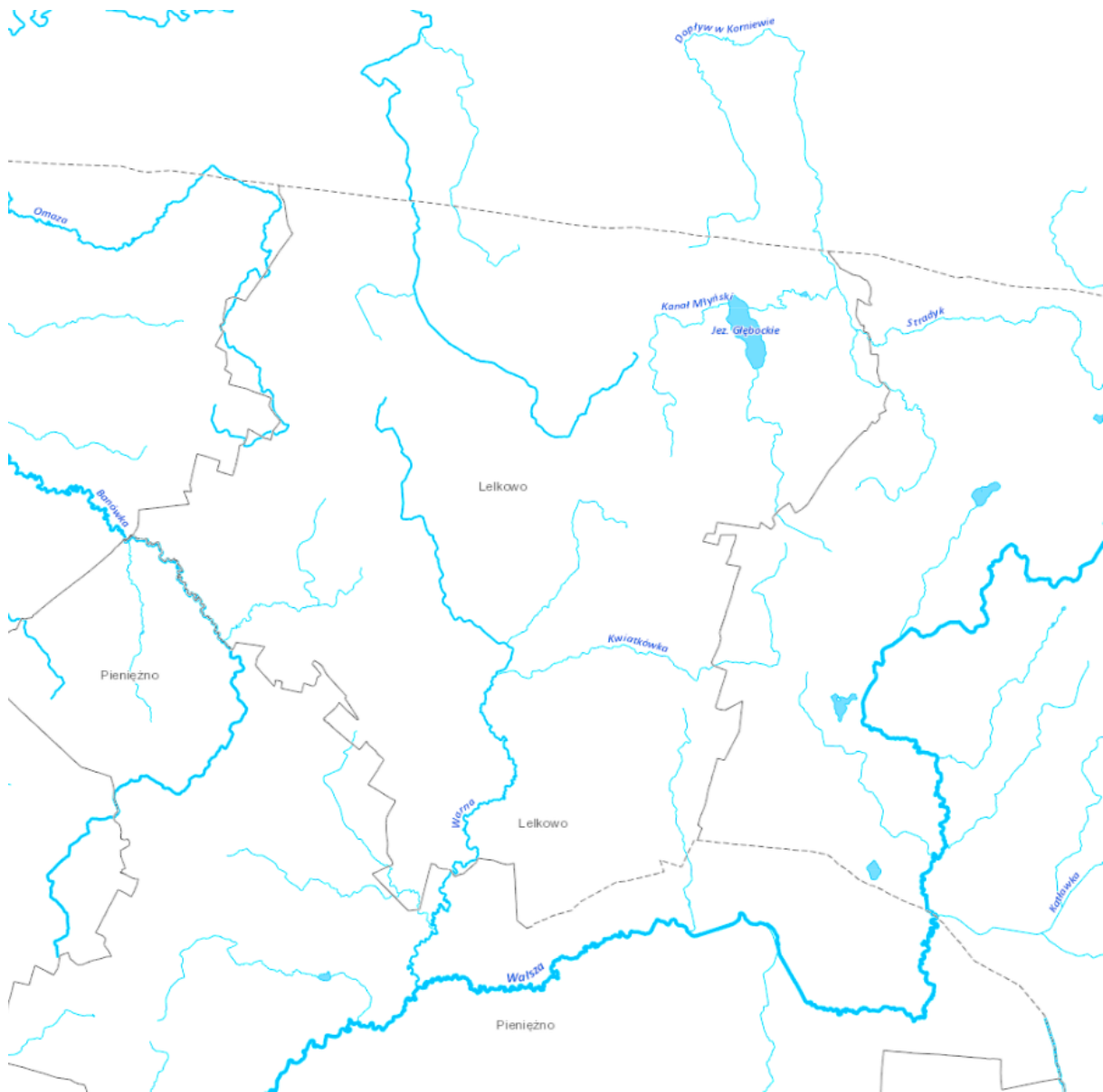
Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP).

Pojęcie jednolitej części wód powierzchniowych wprowadzone zostało w związku z implementacją Ramowej Dyrektywy Wodnej, stosowane jest w kontekście zarządzania wodami, w tym ich monitoringu środowiskowego. JCWP oznacza oddzielny element wód powierzchniowych, taki jak jezioro lub inny naturalny lub sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Prawo wodne jednolite części wód dzieli na jednolite części wód powierzchniowych – JCWP i jednolite części wód podziemnych JCWPd.

W granicach opracowania wyodrębniono następujące jednolite części wód powierzchniowych JCWP:

- RW20001056869 - Warna
- RW2000105684 - Dopływ spod Dębowca
- RW40001057231 - Banówka do granicy państwa wraz z Wituszką, Omazą do granicy państwa
- RW30001057445 - Stradyk do granicy państwa

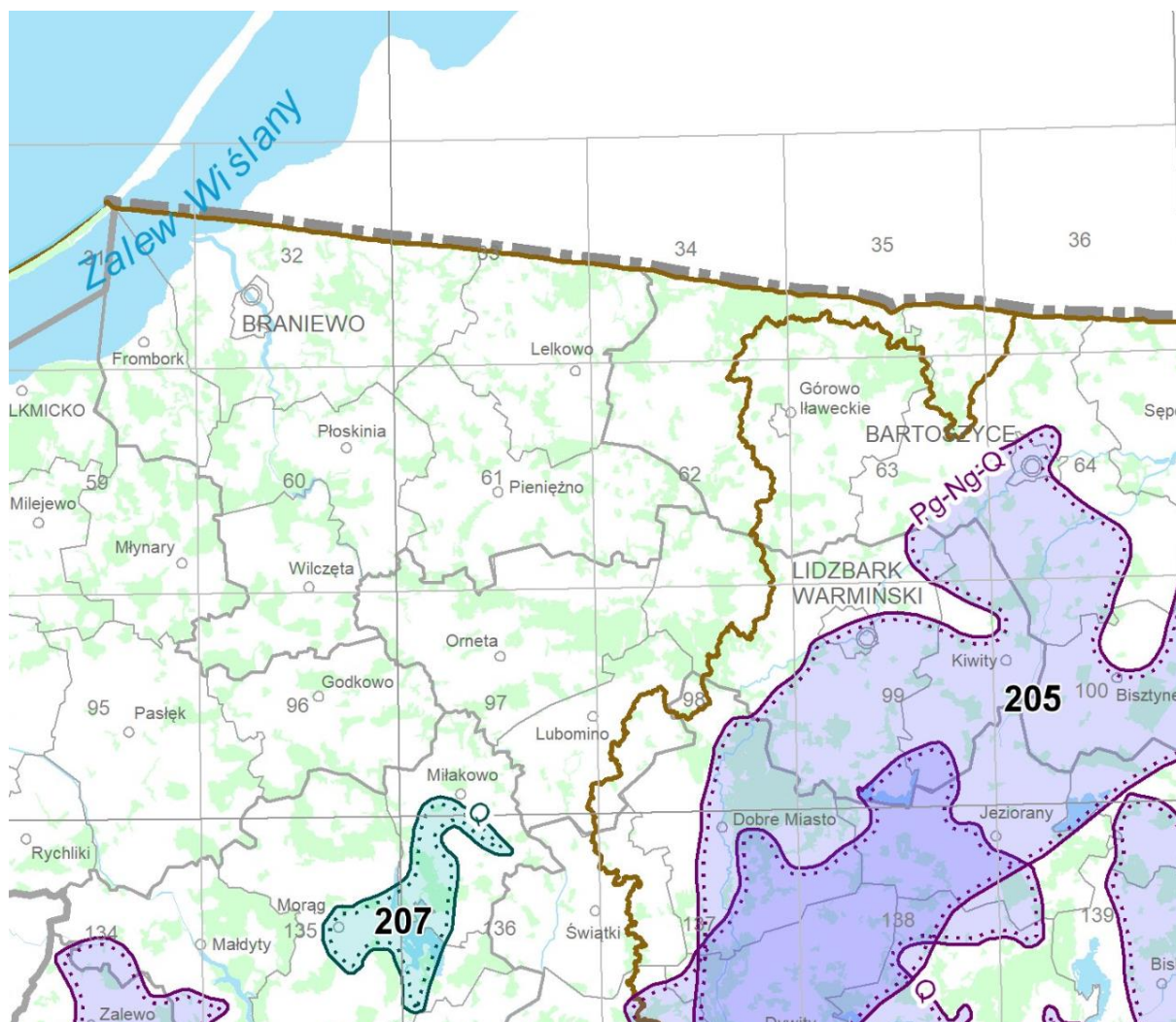

Wody powierzchniowe na terenie gminy Lelkowo, źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Wody podziemne

Woda jest kluczowym elementem zapewniającym prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów, będąc podstawą wszystkich procesów życiowych. Odpowiedzialna gospodarka zasobami wodnymi ma również istotny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, a choć woda należy do odnawialnych zasobów, jej stała dostępność wymaga racjonalnego zarządzania.

W granicach administracyjnych gminy Lelkowo nie występują obszary zaliczone do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Najbliższy udokumentowany zbiornik, GZWP nr 205 „Subzbiornik Warmi”, zlokalizowany jest na południowy wschód od terenu gminy, poza jej granicami.

Zbiorniki GZWP, źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>

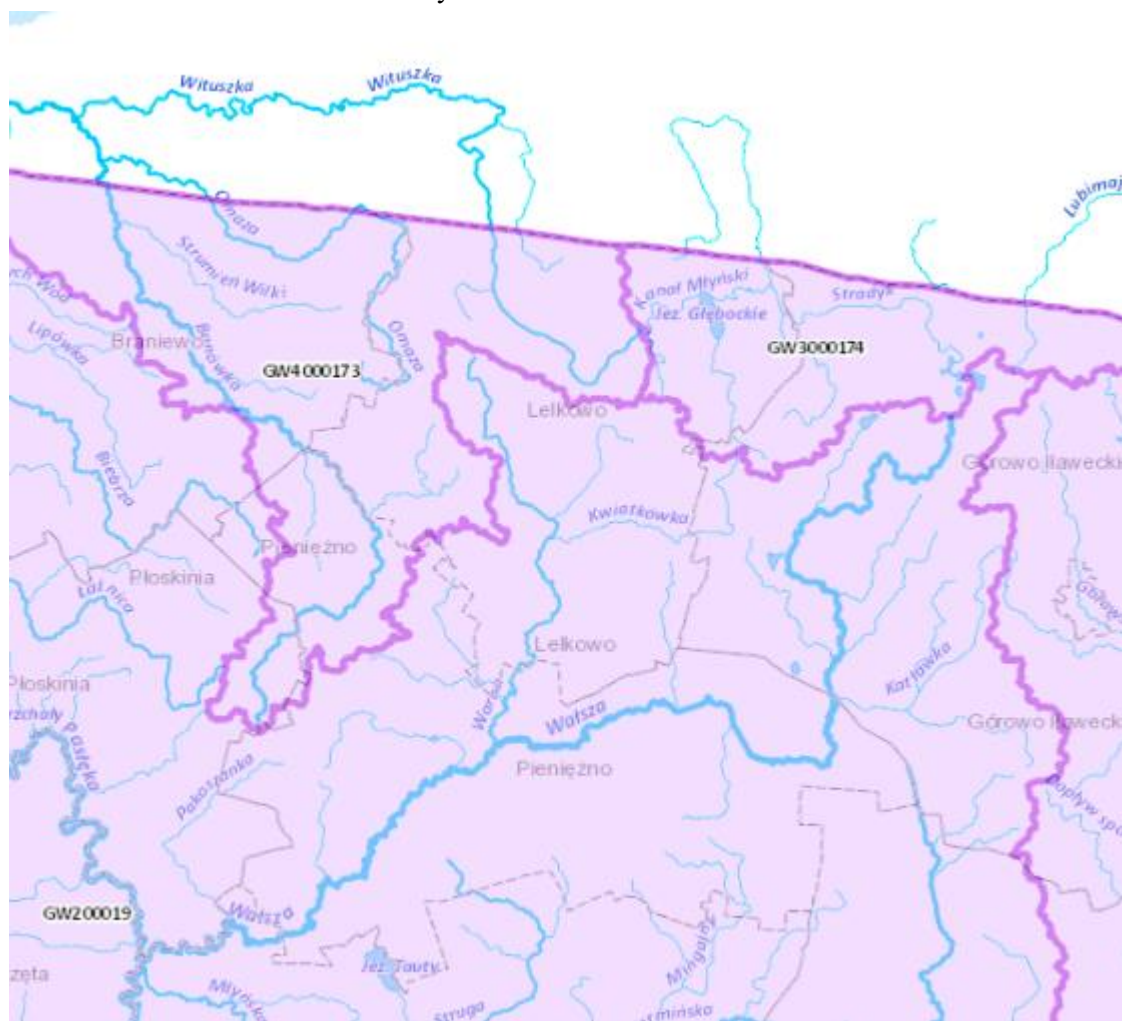
Warunki hydrogeologiczne na obszarze gminy Lelkowo determinowane są budową wielowarstwowego systemu wodonośnego związanego z utworami czwartorzędowymi i trzeciorzędowymi. Użytkowe poziomy wodonośne w piętrze czwartorzędowym powiązane są przede wszystkim z różnowiekowymi, przeważnie wodnolodowcowymi osadami piaszczystymi plejstocenu, których miąższość najczęściej zawiera się w przedziale od około 10 do 20 m, lokalnie osiągając wartości rzędu kilkudziesięciu metrów. W północnej części obszaru, w rejonie kulminacji wysoczyzny i obniżonej miąższości utworów czwartorzędowych, rolę głównych użytkowych poziomów wodonośnych przejmują poziomy miocenu i oligocenu, zbudowane z piasków drobnoziarnistych oraz piasków mułkowatych o miąższości od kilku do ponad 50 m. Zwierciadło wód tych poziomów ma z reguły charakter napięty i stabilizuje się na zbliżonych rzędnych bezwzględnych, przy czym wody z piętra oligocenu zalegają na znacznych głębokościach (rzędu 100–200 m p.p.t.), pod dobrze izolującym kompleksem utworów słabo przepuszczalnych.

Wody występujące w utworach czwartorzędowych, ujmowane za pomocą studni wierconych na potrzeby komunalne i indywidualne, związane są głównie z piaskami i żwirami sandrowymi oraz międzyglinowymi, tworzącymi lokalnie pierwszy i drugi poziom wodonośny. W wielu miejscach zwierciadło ma charakter napięty, a aktywna strefa wymiany wód podziemnych ograniczona jest

obecnością kompleksu glin zwałowych, co w istotnym stopniu zwiększa naturalną ochronę zasobów przed zanieczyszczeniem. Jedynie w strefach dolinnych cieków, w szczególności w zlewni Banówki i jej dopływów, warstwy wodonośne występują płycej i mogą być słabiej izolowane, co wymaga szczególnej staranności przy lokalizacji nowych ujęć oraz wyznaczaniu stref ochrony sanitarnej. Wody podziemne na obszarze gminy charakteryzują się na ogół dobrą jakością, jednak – podobnie jak w znacznej części regionu – w wielu ujęciach konieczne jest ich uzdatnianie, przede wszystkim w zakresie odżelaziania i odmanganiania.

W granicach opracowania wyodrębniono następujące jednolite części wód podziemnych JCWPD (zgodnie z danymi GIOŚ):

- GW4000173 – obszar dorzecza Banówki
- GW3000174 - obszar dorzecza Świeżej
- GW200019 - obszar dorzecza Wisły

Wody podziemne na terenie gminy Lelkowo

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Złóża kopalin, obszary i tereny górnicze

Złóża surowców mineralnych

Na terenie gminy Lełkowo można spodziewać się występowania pospolitych kopalin związanych z utworami czwartorzędowymi, przede wszystkim piasków i żwirów, a lokalnie także torfów w obniżeniach i na obszarach podmokłych. Surowce te związane są głównie z osadami wodnolodowcowymi i fluwioglacjalnymi wysoczyzny morenowej oraz dolin cieków, występując w przypowierzchniowej strefie profilu i potencjalnie nadając się do eksploatacji metodą odkrywkową na potrzeby lokalnego budownictwa i robót drogowych. Wydobyte prowadzone jest – w przypadku uruchomienia eksploatacji – na podstawie koncesji, dla których wyznacza się odpowiednie obszary i tereny górnicze, zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górnictwa. Dane geosrodowiskowe wskazują na obecność udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego w granicach gminy oraz obszarów perspektywicznych jego występowania; złoża te charakteryzują się zróżnicowaną miąższością serii kruszywowej, lokalnie zaburzoną morfologią spągu i obecnością przewarstwień osadów drobnoziarnistych, co może wpływać na warunki i opłacalność ich eksploatacji. Poniżej zamieszczono wykaz udokumentowanych złóż według listy złóż kopalin (Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Grudzień 2025r.).

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

P- złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie

R- złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Z- złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane

T- złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

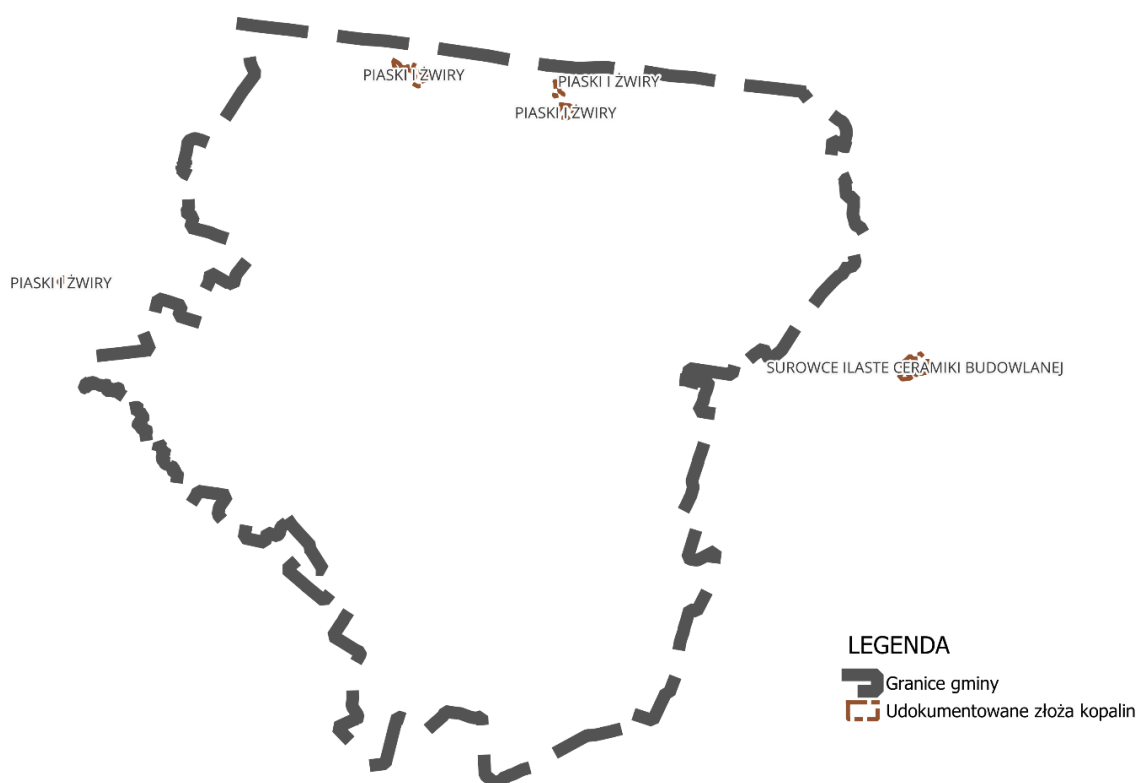
K- zmiana rodzaju kopaliny w złożu

E – złoża eksploatowane

KN – kruszywo naturalne

PG - złoża kopalin objęte obszarem i terenem górnictwem.

Eksploatacja odkrywkowa złóż powinna się odbywać zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górnictwa.

Udokumentowane złoża kopalin w gminie Lelkowo

Kod	Id	Nazwa złoża	Stan zag. kopaliny głównej	Gminy	Opis położenia
KN	4529	Góreczno	[P] złożo rozpoznane wstępnie	Lelkowo	
KN	5458	Mędrzyki	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	Lelkowo	Mędrzyki

Źródło: <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/zl-wyszukiwanie?clear=100,101>

Na terenie gminy Lelkowo nie wyznaczono obszarów ani terenów górniczych.

Warunki klimatyczne

Klimat stanowi jeden z kluczowych komponentów środowiska przyrodniczego, współtworzony przez zmienne stany atmosfery określane mianem pogody. Na pogodę składają się podstawowe elementy meteorologiczne, takie jak temperatura powietrza, opady atmosferyczne, usłonecznienie, zachmurzenie, prędkość i kierunek wiatru, wilgotność powietrza oraz inne czynniki fizyczne. W skali globalnej główne procesy klimatotwórcze to promieniowanie słoneczne, obieg wody oraz cyrkulacja atmosferyczna.

W przypadku gminy Lelkowo, położonej w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, klimat kształtowany jest przede wszystkim przez masy powietrza polarno-morskiego napływające z Atlantyku oraz masy powietrza polarno-kontynentalnego ze wschodu i północnego wschodu, które łącznie dominują w strukturze cyrkulacji atmosferycznej regionu. Gmina leży w strefie przejściowej między klimatem morskim a kontynentalnym, w tzw. regionie okołobałtyckim, co skutkuje

znaczłą zmiennością pogody, przy jednoczesnym łagodzącym wpływie sąsiedztwa Bałtyku i Zalewu Wiślanego oraz stosunkowo niewielkich amplitudach średnich rocznych temperatur.

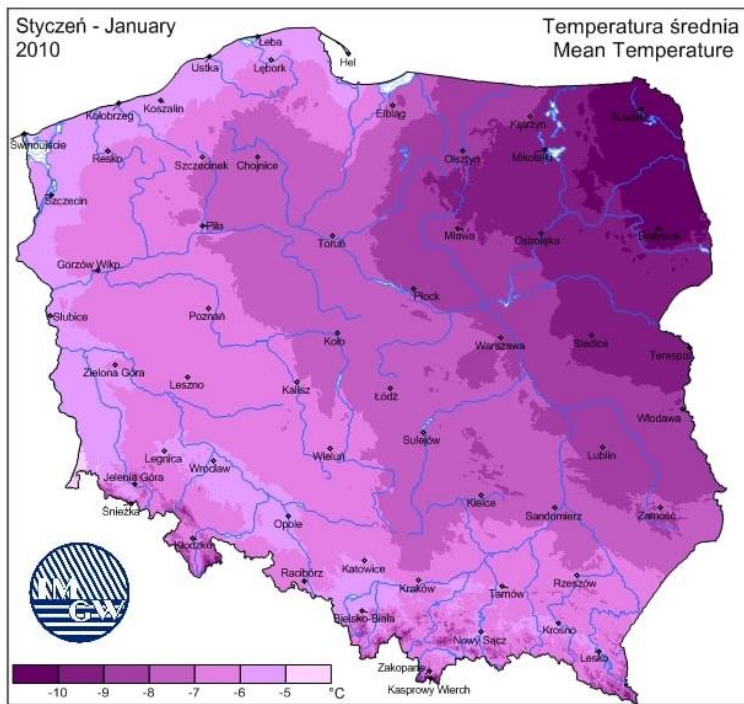
Istotny wpływ na lokalne warunki meteorologiczne mają przemieszczające się fronty atmosferyczne, związane z oddziaływaniem niżu islandzkiego oraz ośrodków wyżowych nad Atlantykiem i Eurazją. Częste przejścia układów frontowych nad obszarem Warmii i Mazur powodują relatywnie dużą częstość zmian typów pogody – zmienność zachmurzenia, kierunku i prędkości wiatru oraz intensywności opadów jest charakterystyczną cechą klimatu regionu. W skali roku dominują wiatry z sektorów zachodnich i południowo-zachodnich, co potwierdzają obserwacje z regionalnych stacji meteorologicznych.

Klimat obszaru gminy Lelkowo zalicza się do klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego, z zimami chłodnymi, choć stosunkowo łagodniejszymi niż w bardziej kontynentalnych rejonach północno-wschodniej Polski, oraz z umiarkowanie ciepłym latem. Średnia roczna suma opadów jest stosunkowo wysoka i mieści się w przedziale ok. 600–700 mm, przy czym największe miesięczne sumy opadów występują w miesiącach letnich, zwłaszcza w czerwcu i lipcu. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie około 160–190 dni, co odzwierciedla położenie gminy w chłodniejszej części kraju i zróżnicowanie warunków termicznych pomiędzy latami. Liczba dni mroźnych oraz dni z przymrozkami jest zbliżona do wartości notowanych w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego i wynosi orientacyjnie kilkadziesiąt dni mroźnych oraz ponad sto dni z przymrozkami w roku, przy czym pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez około 70–80 dni. Duża częstość dni z zachmurzeniem umiarkowanym i dużym oraz liczne dni z opadem są typowe dla tego regionu, co wiąże się z podwyższoną wilgotnością powietrza, zwłaszcza w półroczu chłodnym.

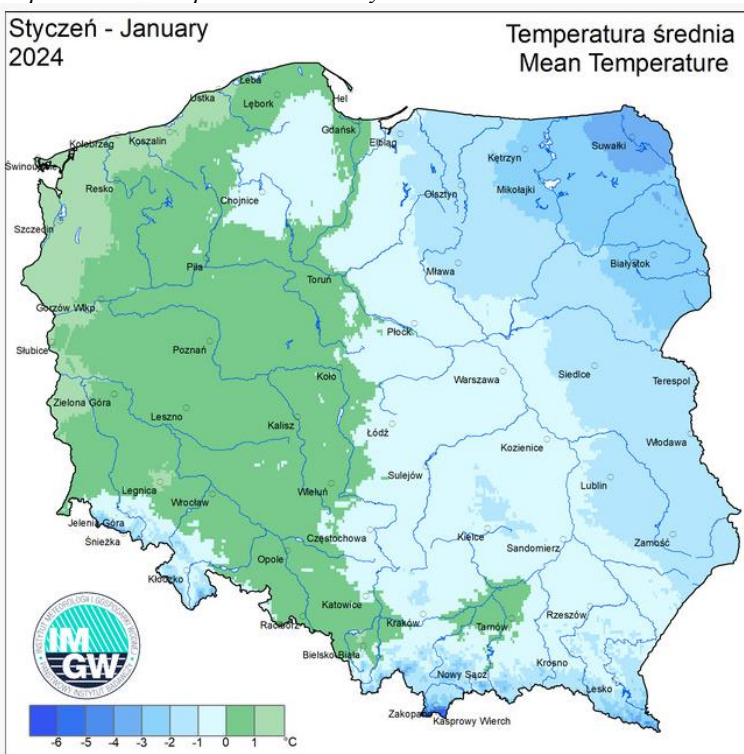
Średnia roczna temperatura powietrza w rejonie Lelkowa kształtuje się na poziomie ok. 7,5–8,0°C. Zgodnie z charakterystyką strefy warmińsko-mazurskiej średnia temperatura w styczniu wynosi ok. –2 do –4,5°C, natomiast w lipcu 16,5–17,5°C, co odpowiada warunkom termicznym północnej części województwa. W najchłodniejszych okresach zimy temperatury minimalne mogą spadać poniżej –15°C, natomiast w okresie letnim dni z temperaturą maksymalną przekraczającą 25°C występują, lecz nie dominują w przebiegu sezonu. Roczna amplituda temperatur jest umiarkowana i należy do niższych w skali kraju, co wskazuje na istotny udział czynników morskich w kształtowaniu klimatu północnej części województwa warmińsko-mazurskiego i pośrednio gminy Lelkowo.

Na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat obserwuje się wyraźne zmiany w zakresie średnich temperatur powietrza, co stanowi przejaw postępujących procesów globalnego ocieplenia klimatu. Przykładowo, średnia temperatura powietrza w styczniu w 2010 roku wynosiła około –9°C, natomiast w roku 2024 była wyraźnie wyższa i osiągnęła wartość około –1°C. Podobna tendencja wzrostowa dotyczy miesięcy letnich – w sierpniu 2010 roku średnia temperatura wynosiła 19°C, podczas gdy w roku 2024 wzrosła do około 20°C.

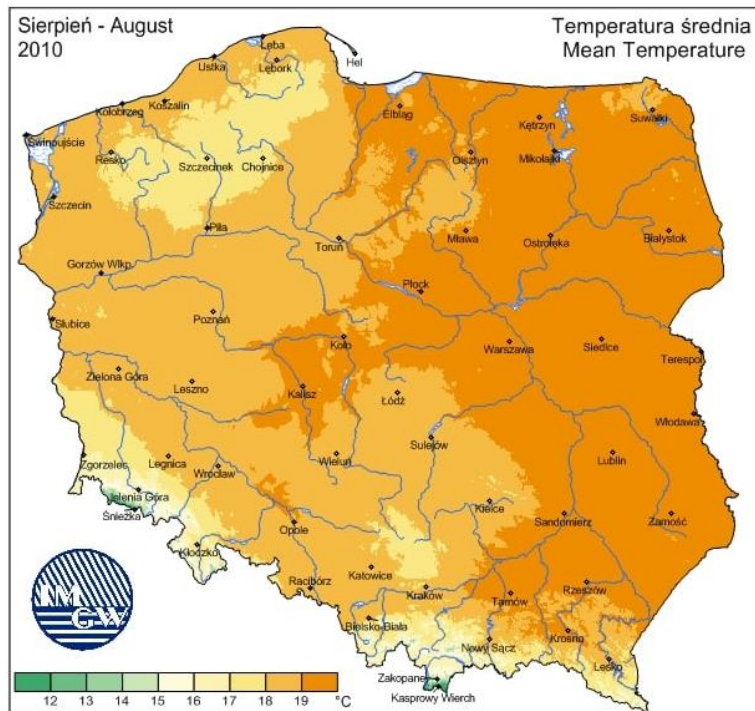
Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

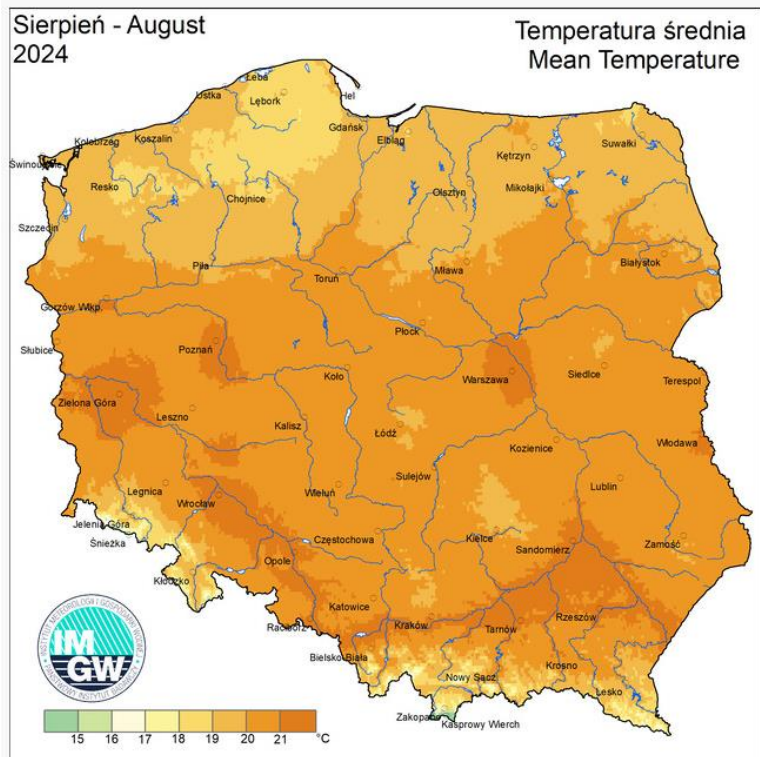
Temperatura średnia w styczniu w 2010r., źródło: https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Monthly/2010/1/Winter

Temperatura średnia w styczniu w 2010r., źródło: <https://klimat.imgw.pl/>

Temperatura średnia w sierpniu w 2010r., źródło: <https://klimat.imgw.pl/>

Temperatura średnia w sierpniu w 2024r., źródło: <https://klimat.imgw.pl/>

Zjawisko to wpisuje się w szerszy trend obserwowany w skali globalnej i regionalnej, polegający na stopniowym wzroście średnich rocznych temperatur, skracaniu okresów zimowych oraz wydłużaniu i intensyfikacji sezonów wegetacyjnych. Wzrost temperatur skutkuje również zmianami w reżimie opadowym, częstszym występowaniem zjawisk ekstremalnych (takich jak susze, fale upałów czy intensywne opady) oraz przesunięciem granic występowania poszczególnych stref klimatycznych.

Zjawiska te mają istotne konsekwencje dla kształtowania polityki przestrzennej i planowania rozwoju lokalnego, w szczególności w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi, ochrony środowiska przyrodniczego, adaptacji rolnictwa oraz rozwoju zielonej infrastruktury i odnawialnych źródeł energii.

W przypadku gminy Lelkowo zmiany klimatyczne mogą wpływać na szereg sektorów. W rolnictwie oznaczają konieczność dostosowania praktyk uprawowych do wydłużonego okresu wegetacyjnego, ale również do ryzyka susz oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych. W kontekście gospodarki wodnej może to prowadzić do pogłębiania się deficytu wodnego, zwłaszcza w okresach letnich, co wymaga planowania retencji wodnej oraz inwestycji w systemy nawadniania i małą retencję.

Zmiany klimatu wpływają również na przyrodę i krajobraz – mogą osłabiać lokalne ekosystemy, sprzyjać migracji gatunków oraz zmieniać warunki bytowania flory i fauny. Zmniejszenie liczby dni z pokrywą śnieżną czy zmiana harmonogramu kwitnienia roślin to zjawiska już obserwowane.

W związku z powyższym, działania planistyczne w gminie powinny uwzględniać potrzebę adaptacji do zmian klimatu, m.in. poprzez wspieranie zielonej i błękitnej infrastruktury, promowanie rozwiązań opartych na przyrodzie (nature-based solutions), rozwój odnawialnych źródeł energii oraz podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie konieczności działań proklimatycznych.

Elementy biotyczne- szata roślinna i świat zwierzęcy

Gmina Lelkowo, zgodnie z podziałem przyrodniczo-leśnym Polski, położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w obrębie mezoregionów Wzniesień Górowskich i Niziny Sępopolskiej. Ma charakter rolniczy, jednak dzięki mozaice siedlisk rolnych, łąkowych, leśnych i torfowiskowych wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi. Kluczowym czynnikiem zróżnicowania przyrody jest położenie w pasie przygranicznym z Federacją Rosyjską oraz obecność obszarów Natura 2000: specjalnego obszaru ochrony ptaków Ostoja Warmińska (PLB280015) oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bieńkowo (PLH280009), obejmującego kompleks torfowisk i wilgotnych lasów w obniżeniu otoczonym niskimi wzgórzami morenowymi.

Południowa i środkowa część gminy stanowi przede wszystkim krajobraz rolniczy, zdominowany przez rozległe pola uprawne, użytki zielone oraz rozproszone zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne. Lasy występują tu w postaci rozczłonkowanych kompleksów, z przewagą drzewostanów sosnowych i mieszanych, wchodzących w zasięg terytorialny Nadleśnictwa Górowo Haweckie. Północna i wschodnia część gminy, związana z obszarem OSO Ostoja Warmińska, odznacza się wyższym stopniem naturalności oraz większym udziałem siedlisk półnaturalnych – łąk wilgotnych, pastwisk, ziołorośli nadrzecznych, szuwarów oraz drobnych zbiorników wodnych. Szczególnie cennym obszarem jest Bieńkowo – kompleks torfowisk niskich i przejściowych, mokradeł oraz bagiennych lasów olsowych i łęgowych, którego szata roślinna odzwierciedla specyfikę siedlisk torfowiskowych i podmokłych, istotnych z punktu widzenia ochrony różnorodności biologicznej i retencji wodnej.

Zróżnicowanie siedlisk roślinnych znajduje swoje odzwierciedlenie w bogactwie fauny, zwłaszcza awifauny. Obszar Ostoja Warmińska został wyznaczony głównie w celu ochrony jednej z największych w kraju, a zarazem w Europie, łęgowych populacji bociana białego – na terenie całej ostoi szacuje się jej liczebność na około 800–900 par. Mozaika łąk, pastwisk, śródpolnych zadrzewień, niewielkich cieków i oczek wodnych sprzyja również występowaniu wielu gatunków ptaków wodno-błotnych i krajobrazu rolniczego, w tym żurawia, derkacza oraz licznych gatunków kaczek, siewkowców i ptaków drapieżnych, dla których obszar ten stanowi ważne miejsce lęgowe oraz żerowisko. W wilgotnych lasach oraz w strefach

przejściowych między lasem a użytkami zielonymi stwierdzono obecność orlika krzykliwego – gatunku z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, dla którego Ostoja Warmińska jest jednym z kluczowych obszarów występowania w skali kraju. Fauna ssaków, płazów i bezkręgowców ma charakter typowy dla rolniczo-leśnych obszarów północno-wschodniej Polski, przy czym siedliska torfowiskowe, dolinne i podmokłe odgrywają szczególną rolę dla gatunków związanych z wodami stojącymi i okresowo zalewanymi. Rozległe łąki i tereny podmokłe w pasie przygranicznym stanowią ponadto istotne miejsca koncentracji i odpoczynku ptaków podczas migracji wiosennych i jesiennych, wzmacniając znaczenie gminy Lelkowo jako ważnego ogniwa krajowej sieci ekologicznej Natura 2000.

4. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZ

Walory środowiska kulturowego

Rozwój historyczny i dziedzictwo urbanistyczne gminy Lelkowo.

Gmina Lelkowo pomimo niedużego zurbanizowania posiada bogatą i zróżnicowaną historię rozwoju przestrzennego i kulturowego. Przed II wojną światową teren gminy zamieszkiwali Prusowie, Słowianie, Zakon Krzyżacki, Polacy i Niemcy.

Ziemie dzisiejszej gminy do około XIII i XIV wieku zamieszkiwały plemiona pruskie. Z tego okresu nie ma zbyt wiele szczegółowych opisów osadnictwa. W XIV wieku po podbiciu tych ziem przez Zakon Krzyżacki, zaczęły powstawać pierwsze wsie takie jak Lelkowo, Zagaje, Wilknity czy Krzekoty. W XV wieku w dzisiejszej wsi Dębowiec powstał murowany kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z barokowym ołtarzem i amboną. Kościół ten został przebudowany w XVIII wieku i aktualnie jest wpisany do rejestru zabytków. W wyniku działań wojennych oraz traktatu krakowskiego od 1525 roku ziemie te należały od Prus Książęcych, które do 1657 roku były lennem Polski. W 1701 roku gmina weszła w skład Królestwa Prus. Przez te wszystkie lata na tych ziemiach rozwój miał charakter rolniczy, a w zabudowie dominowały dworki i majątki ziemskie o rozproszonej zabudowie. Przykładem takiej zabudowy jest zespół pałacowo-parkowy w Zagajach z XIX wieku. Obecnie budynek ten jest siedzibą Szkoły Podstawowej. Z tego okresu pochodzą także pozostałości pałacu z parkiem w Pielach, wzniesionego w II połowie XVIII wieku. Oba obiekty są wpisane do rejestru zabytków. Do dzisiaj przetrwało tylko lewe skrzydło budynku. Dopiero po zakończeniu II wojny światowej w 1945 roku, tereny gminy Lelkowo zostały włączone do granic administracyjnych Polski. Zniszczenia, jakie spowodowała wojna miały miejsce głównie na początku 1945 roku, kiedy to przeszedł przez ten obszar front sowiecki. Ucierpiała część zabudowy, a same zniszczenia różniły się w zależności od wsi. Po wojnie region kontynuował rozwój w zakresie rolnictwa.

W 1973 roku powstała gmina Lelkowo jako jednostka administracyjna z połączenia kilku gromad. Do dnia dzisiejszego rozwój gminy skupia się na rolnictwie oraz uzupełnianiu podstawowych potrzeb mieszkańców takich jak infrastruktura społeczna, drogowa i techniczna.

Dzisiejszy układ urbanistyczny gminy Lelkowo z rozsypaną zabudową łączy rolniczy charakter gminy z infrastrukturą zaspokajającą podstawowe potrzeby mieszkańców.

Ochrona zabytków

Ustawa o ochronie i opiece nad zabytkami definiuje pojęcie krajobrazu kulturowego, którym jest „przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze”. Na zasoby dziedzictwa kulturowego gminy Lelkowo składają się obiekty stanowiące świadectwo minionej epoki oraz posiadające wartość historyczną, artystyczną lub naukową, w tym zabytki nieruchome, zabytki ruchome, stanowiska archeologiczne. Ocalałe, znaczące elementy krajobrazu kulturowego, stanowią o pamięci historycznej, tożsamej dla regionu.

W tym znaczeniu stanowi on przedmiot ochrony, której formy określają w różnym stopniu cztery ustawy, a mianowicie:

1. ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
2. ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
3. ustawa o ochronie przyrody,
4. ustawa prawo ochrony środowiska.

Podstawowe formy ochrony zabytków według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. stanowią:

1. wpis do rejestru zabytków;
2. wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
3. uznanie za pomnik historii;
4. utworzenie parku kulturowego;
5. ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na obszarze gminy Lelkowo funkcjonują dwa z wyżej wymienionych form ochrony zabytków: wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków, który zgodnie z przytoczoną powyżej ustawą, jako jedyny organ ochrony zabytków posiada kompetencje wpisywania zabytków do rejestru. Wpis zabytku do rejestru zabytków dokonywany jest na mocy decyzji administracyjnej, w księdze rejestru zabytków, określanej w zależności od kategorii zabytku właściwym symbolem:

- księga A – zabytki nieruchome,
- księga B – zabytki ruchome,
- księga C – zabytki archeologiczne.

Poniżej przedstawiono zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków:

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

INSPIRE ID	NAZWA	CHRONOLOGIA	FUNKCJA	MATERIAL BUDOWY	WYKAZ DOKUMENTOW	DATA WPISU	MIEJSCOWOSC	NR ADRESOWY
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1372 80	dom	koniec XIX w.	budynek mieszkalny	ceglane	132/90 z 1990-05-25	25.05.1990	Dębowiec	4
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1339 55	kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	XV w.	kościół	ceglane	659 z 1967-10-12	12.10.1967	Dębowiec	70A
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_CM.340 09	cmentarz przykościelny	data nieznana	cmentarz rzymskokatolicki		659 z 1967-10-12	12.10.1967	Dębowiec	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1339 76	ruina kościoła	XV - XVI	kościół	kamienne	A-664 z 1967-10-16	16.10.1967	Głębock	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_ZE.4567 5	zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem	XVIII w.	zespół - pałac		A-675 z 1967-10-18, A-676 z 1967-10-18, A-675 z 2002-08-06	6.08.2002	Piele	1
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1340 12	pałac	poł. XVIII w.	pałac	ceglane	A-675 z 1967-10-18, A-675 z 2002-08-06	18.10.1967	Piele	1
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1340 23	budynek gospodarczy	przełom XIX/XX w.	budynek gospodarczy	ceglane	A-675 z 2002-08-06	6.08.2002	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BL.1000 05	grota	2. poł. XIX w.	inna budowla parkowa	kamienne	A-676 z 1967-10-18, A-675 z 2002-08-06	18.10.1967	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_ZZ.4101 6	park krajobrazowy	2. poł. XIX w.	park		A-675 z 1967-10-18, A-675 z 2002-08-06	18.10.1967	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_ZZ.4104 9	park dworski	koniec XIX w.	park		90/86 z 1986-02-15, brak numeru z 2013-04-24	15.02.1986	Wilknity	

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_ZZ.4102 9	park dworski	koniec XIX w.	park		92/86 z 1986-02-21, brak numeru z 2013-04-24	21.02.1986	Wilknity	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1373 38	kościół	XIV w.	kościół	cegłane	1141 z 1968-04-28	28.04.1968	Wyszkowo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_CM.340 11	cmentarz przykościelny	data nieznana	cmentarz rzymskokatolicki		1141 z 1968-04-28	28.04.1968	Wyszkowo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_ZE.4569 7	zespół dworsko-parkowy	data nieznana	zespół - dwór		brak numeru z 1986-03-11, A-2169 z 2004-09-20	20.09.2004	Zagaje	6
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_BK.1341 06	dwór, ob. szkoła	1925 r.	dwór	cegłane	A-2169 z 2004-09-20	20.09.2004	Zagaje	6
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_28_ZZ.4103 6	park	poł. XIX w.	park		brak numeru z 1986-03-11, A-2169 z 2004-09-20	11.03.1986	Zagaje	6

(Źródło: <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1130,rejestr-zabytkow-nieruchomych>)

Wykaz zabytków nieruchomych z Gminnej Ewidencji Zabytków:

INSPIRE ID	NAZWA	CHRONOLOGIA	FUNKCJA	MATERIAL BUDOWY	WYKAZ_DOKUMENTOW	DATA_WPISU	MIEJSCOWOSC	NR_ADRESOWY
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ZE.20406	zespół pałacowo-folwarczny	XVIII - XIX w.	pałac		KB - Karta biała z 1995-10-01	1.10.1995	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_BK.238373	pałac - skrzydło zach.	1740 - 1742	oficyna mieszkalna	cegłane	KB - Karta biała z 2002-10-01, KZ - Karta zielona z brak daty	1.01.1900	Piele	1
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_BK.238350	kościół ewangelicki - ruina	1740 - 1742	kościół	kamienne	KZ - Karta zielona z 1959-11-15	15.11.1959	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_BK.238400	stajnia - wozownia	2. poł. XIX w.	stajnia	cegłane	KB - Karta biała z 2002-10-01	1.10.2002	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_BL.28466	grota	2. ćw. XIX w.	inna budowla parkowa	kamienne	KZ - Karta zielona z 1959-11-15, KB - Karta biała z 2002-10-01	15.11.1959	Piele	

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 CM.39224	miejsce pocmentarne	XV w.	cmentarz rzymskokat olicki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.1252	park	pocz. XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1974-01-01, EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-07	1.01.1974	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.23266	park dworski	przełom XVIII/XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-07	7.12.1982	Piele	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.34644	park dworski	koniec XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-07	7.12.1982	Przebędo wo	7
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.34646	ogród przydomowy	pocz. XX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-07	7.12.1982	Przebędo wo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZE.20412	zespół dworsko- folwarczny	XIX w.	dwór		KB - Karta biała z 1995- 11-01	1.11.1995	Wilknity	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZE.20416	zespół dworsko- folwarczny II	2. poł. XIX w.	dwór		KB - Karta biała z 2004- 10-01	1.10.2004	Wilknity	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.1574	park	przełom XVIII/XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1974-01-01	1.01.1974	Wilknity	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.23218	park dworski	koniec XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-11-01	1.11.1982	Wilknity	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.23204	park dworski	koniec XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-01	1.12.1982	Wilknity	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238422	kościół ewangelicki - relikw	XIV w.	kościół	cegłane	KZ - Karta zielona z 1959-11-15	15.11.1959	Wyszko wo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 CM.39237	cmentarz ewangelicki	poł. XIX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Wyszko wo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 CM.39231	miejsce pocmentarne	XIV w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Wyszko wo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.23180	park dworski	poł. XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-07	7.12.1982	Zagaje	6
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.1577	park	data nieznana	park		EP - Ewidencja parkowa z 1974-01-01, EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-07	1.01.1974	Zagaje	6
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 CM.39243	cmentarz ewangelicki	XVIII w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Zagaje	

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_BK.238188	Dom Starców	1910 r.	przysłup	ceglane	KB - Karta biała z 1979-07-15, KB - Karta biała z 1979-07-16, KB - Karta biała z 2012-10-31	15.07.1979	Dębowie c	4
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_BK.238091	kościół rzym.-kat. par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	1400 r.	kościół	ceglane	KB - Karta biała z 1979-07-15, KB - Karta biała z 2012-10-31, KZ - Karta zielona z brak daty	1.01.1900	Dębowie c	70A
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_CM.39253	cmentarz ewangelicki przykościelny	pocz. XV w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-11-01	1.11.1994	Dębowie c	70A
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_ZZ.23149	park	1. poł. XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-11-01	1.11.1982	Dębowie c	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_CM.39257	cmentarz ewangelicki, ob. greckokatolicki	2. poł. XIX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-11-01	1.11.1994	Dębowie c	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_BK.238202	kościół ewangelicki - ruina	XV w.	kościół	ceglane	KZ - Karta zielona z brak daty	1.01.1900	Głębock	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_CM.39262	cmentarz ewangelicki, ob. wyznaniowy	pocz. XX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Głębock	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_CM.39260	cmentarz wyznaniowy przykościelny	XV w.	cmentarz rzymskokatolicki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Głębock	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_CM.39266	cmentarz ewangelicki	pocz. XIX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Grabowice	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_ZZ.23377	park dworski	poł. XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-01	1.12.1982	Jachowo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_ZZ.23353	park dworski	poł. XVIII w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-01	1.12.1982	Jarzeń	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_ZZ.1250	park	XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-01, EP - Ewidencja parkowa z brak daty	1.01.1900	Jarzeń	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8_CM.39249	cmentarz ewangelicki, ob. wyznaniowy	1. poł. XIX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Bieńkowo	

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lełkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 CM.39272	cmentarz ewangelicki	pocz. XIX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Krzekoty	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 CM.39274	cmentarz ewangelicki	2. poł. XIX w.	cmentarz protestancki		KC - Karta cmentarza z 1994-06-01	1.06.1994	Krzekoty	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238308	dom nr 16b	pocz. XX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	16b
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238235	kamienica	pocz. XX w.	kamienica	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	21
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238252	dom	koniec XIX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	23
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238314	dom nr 36	pocz. XX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	36a
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238338	dom nr 65	pocz. XX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	65
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238268	dom nr 9a	pocz. XX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238281	dom nr 14	koniec XIX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 BK.238330	dom nr 62	pocz. XX w.	budynek mieszkalny	cegłane	KB - Karta biała z 1979- 07-15	15.07.1979	Lełkowo	
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_2 8 ZZ.23286	park przydomowy	1. poł. XIX w.	ogród		EP - Ewidencja parkowa z 1982-12-01	1.12.1982	Miłaki	

(Źródło: <https://dane.gov.pl/dataset/2627,ewidencja-zabytkow-nieruchomych>)

ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE NA TERENIE GMINY LELKOWO

Na terenie gminy Lelkowo zlokalizowano stanowiska archeologiczne będące świadectwem dawnej działalności człowieka. Obiekty te pochodzą z różnych okresów historycznych, w tym z epoki kamienia, epoki żelaza, epoki brązu, średniowiecza oraz czasów prahistorycznych.

Wykaz stanowisk archeologicznych z ewidencji zabytków:

INSPIRE_ID	NAZWA	OBSZAR_A ZP	NR STANOWSI KA OBSZAR	CHRONOLOG IA	FUNKCJA	WYKAZ_DOKUM ENTOW	DATA_WPI SU	MIEJSCOWOSC
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896493	Sówki, st. 5	012-059	10	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Sówki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896292	Sówki, st. 2	012-059	7	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Sówki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896382	Sówki, st. 3	012-059	8	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Sówki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896257	Sówki, st. 1	012-059	6	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Sówki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896434	Sówki, st. 4	012-059	9	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Sówki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1630141	Wilknity, st. 5	013-058	11	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wilknity
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1630114	Wilknity, st. 4	013-058	10	epoka żelaza	śląd osadniczy	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wilknity
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1630093	Wilknity, st. 3	013-058	9	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wilknity
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1630067	Wilknity, st. 2	013-058	8	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wilknity
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1629995	Wilknity, st. 1	013-058	5	nieznana	grodzisko	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wilknity

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.588194	Wołowo, st. 4	014-058	46	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1987-10-16	16.10.1987	Wołowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1652267	Wołowo, st. 3	013-058	14	pradzieje	śląd osadniczy	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wołowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1652457	Wołowo, st. 1	013-058	17	epoka żelaza	znalezisko lužne	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wołowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1652372	Wołowo, st. 2	013-058	15	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Wołowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2939728	Wyszkowo, st. 10	012-058	7	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2006089	Wyszkowo, st. 5	012-057	5	nowożytność	osada	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2005364	Wyszkowo, st. 1	012-057	1	średniowiecze	osada	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2004886	Wyszkowo, st. 4	012-057	4	epoka brązu	śląd osadniczy	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2005587	Wyszkowo, st. 2	012-057	2	nowożytność	osada	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2058665	Wyszkowo, st. 8	012-058	2	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2058570	Wyszkowo, st. 11	012-058	8	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2031995	Bieńkowo, st. 9	012-058	3	epoka kamienia	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2005832	Wyszkowo, st. 7	012-057	7	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1987-11-01	1.11.1987	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2005080	Wyszkowo, st. 3	012-057	3	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Wyszkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2004721	Wyszkowo, st. 6	012-057	6	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Wyszkowo

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2901011	Dębowiec, st. 1	013-059	8	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1985-01-01	1.01.1985	Dębowiec
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1031352	Głębock, st. 1	011-059	1	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Głębock
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032109	Głębock, st. 3	011-059	3	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Głębock
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032259	Głębock, st. 4	011-059	4	epoka kamienia	śląd osadniczy	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Głębock
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032029	Głębock, st. 2	011-059	2	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Głębock
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011681	Jachowo, st. 1	011-058	10	epoka brązu	grób ciałopalny kurhan	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Jachowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011198	Jachowo, st. 2	011-058	3	epoka żelaza	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Jachowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032558	Jarzeń, st. 2	011-059	6	pradzieje	śląd osadniczy	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Jarzeń
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032362	Jarzeń, st. 1	011-059	5	nieznana	grodzisko	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Jarzeń
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032756	Jarzeń, st. 3	011-059	7	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Jarzeń
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1032846	Jarzeń, st. 4	011-059	8	nieznana	inne	KEZA z 1990-11-01	1.11.1990	Jarzeń
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011157	Bieńkowo, st. 2	011-058	2	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011242	Bieńkowo, st. 3	011-058	4	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011421	Bieńkowo, st. 8	011-058	9	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011511	Bieńkowo, st. 9	011-058	11	epoka brązu	grób ciałopalny kurhan	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo

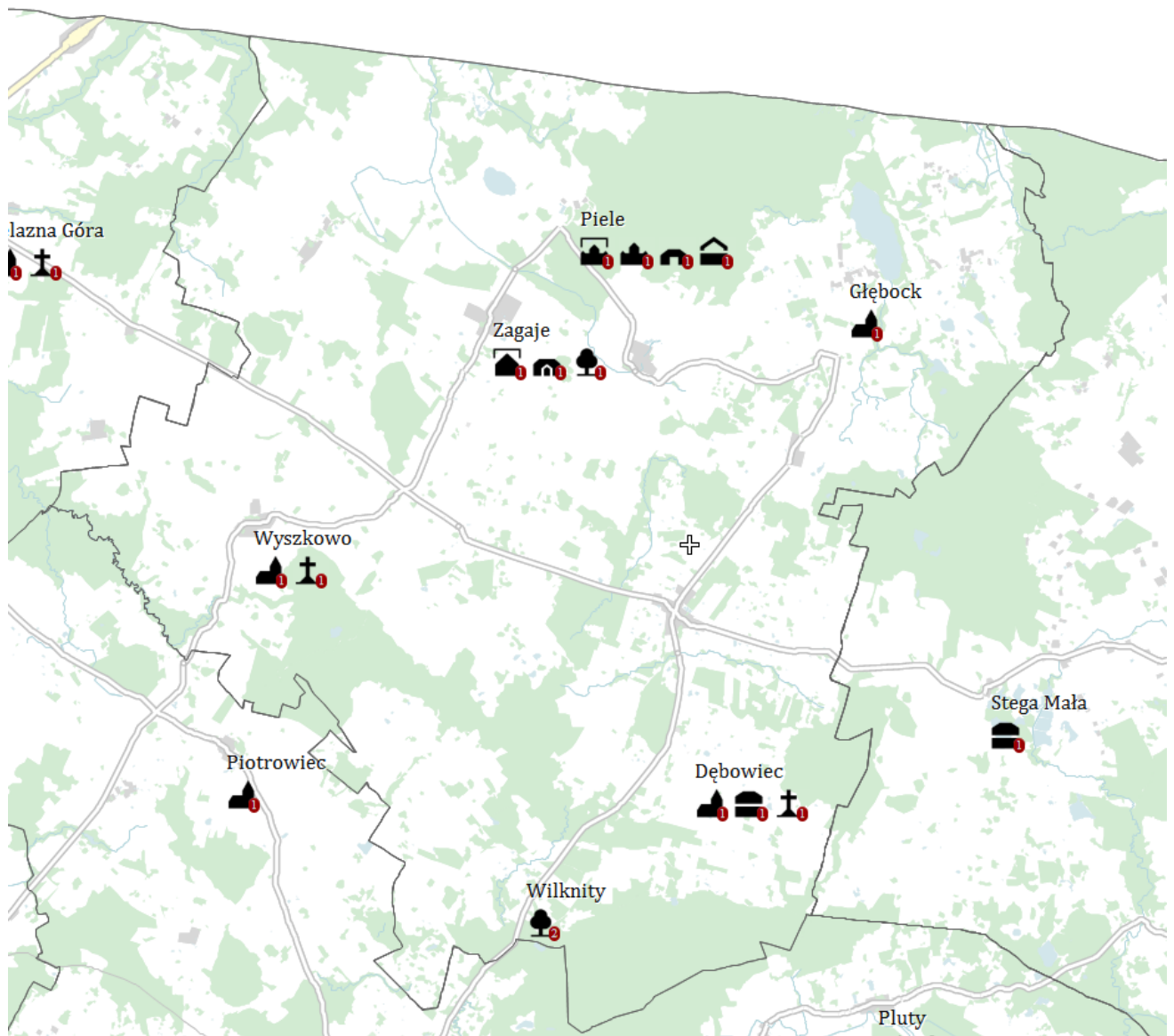
Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011109	Bieńkowo, st. 1	011-058	1	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011285	Bieńkowo, st. 4	011-058	5	epoka żelaza	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011308	Bieńkowo, st. 5	011-058	6	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011352	Bieńkowo, st. 6	011-058	7	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011389	Bieńkowo, st. 7	011-058	8	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2031532	Bieńkowo, st. 11	012-058	1	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2031691	Bieńkowo, st. 14	012-058	6	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2031761	Bieńkowo, st. 13	012-058	5	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2030923	Bieńkowo, st. 12	012-058	4	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-28	28.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1011463	Bieńkowo, st. 10	011-058	12	średniowiecze	znalezisko luźne	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Bieńkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.3327331	Krzekoty, st. 6	013-058	19	średniowiecze	znalezisko luźne	KEZA z 2022-05-12	12.05.2022	Krzekoty
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1629899	Krzekoty, st. 1	013-058	1	epoka żelaza	grób kurhan	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Krzekoty
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1629936	Krzekoty, st. 2	013-058	2	epoka żelaza	grób kurhan	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Krzekoty
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1629962	Krzekoty, st. 3	013-058	3	nieznana	grób kurhan	KEZA z 1987-10-01	1.10.1987	Krzekoty
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1629975	Krzekoty, st. 4	013-058	4	nieznana	grób kurhan	KEZA z 1987-04-01	1.04.1987	Krzekoty

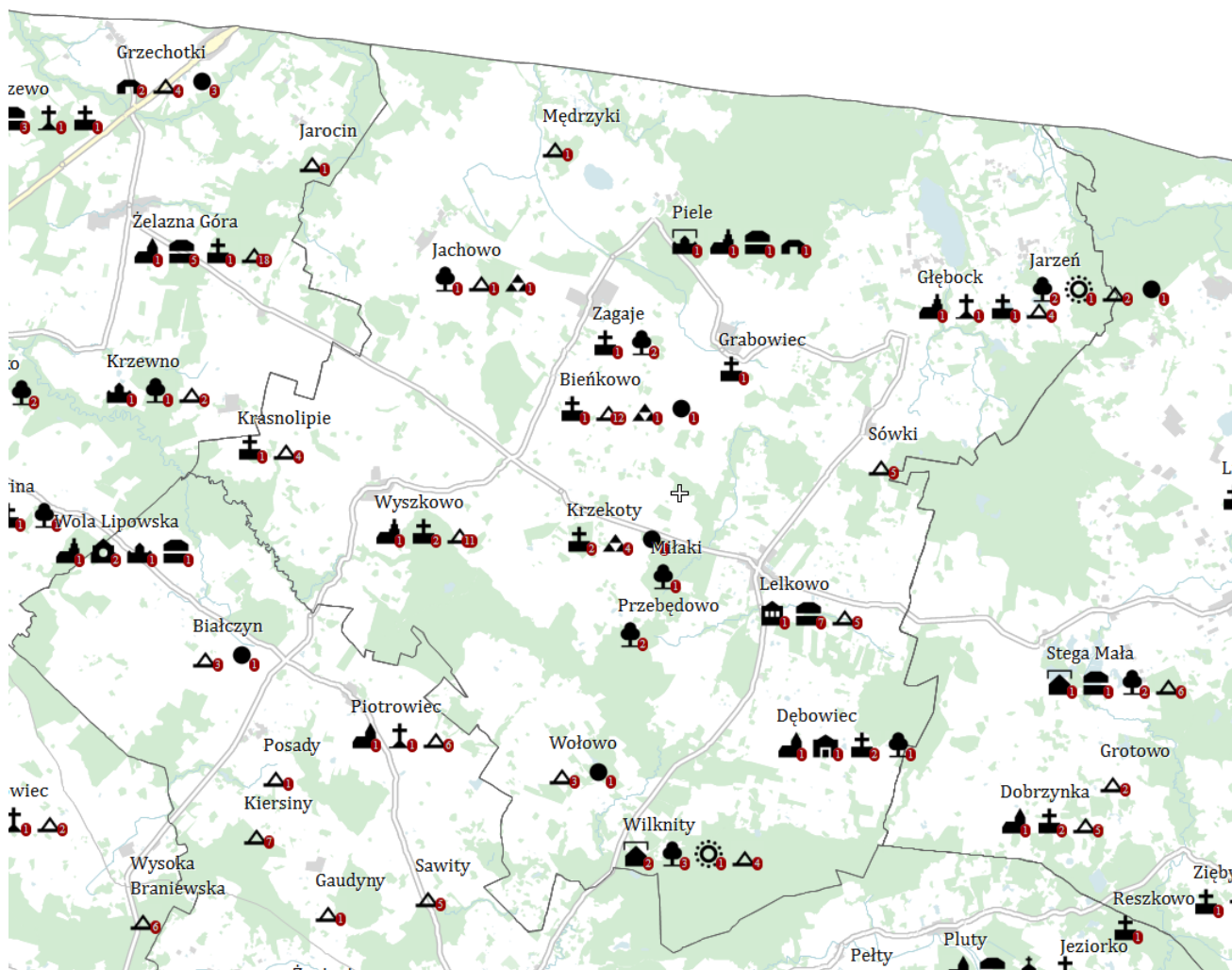
Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896105	Lelkowo, st. 4	012-059	4	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Lelkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2895992	Lelkowo, st. 3	012-059	3	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Lelkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2895583	Lelkowo, st. 1	012-059	1	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Lelkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2895938	Lelkowo, st. 2	012-059	2	nowożytność	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Lelkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.2896155	Lelkowo, st. 5	012-059	5	epoka kamienia	śląd osadniczy	KEZA z 1990-04-01	1.04.1990	Lelkowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_28_ AR.1000155	Mędrzyki, st. 1	010-058	1	średniowiecze	śląd osadniczy	KEZA z 1992-11-01	1.11.1992	Mędrzyki

(Źródło: <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1951,ewidencja-zabytkow-archeologicznych>)

Lokalizacja obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków- gminy Lelkowo
Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

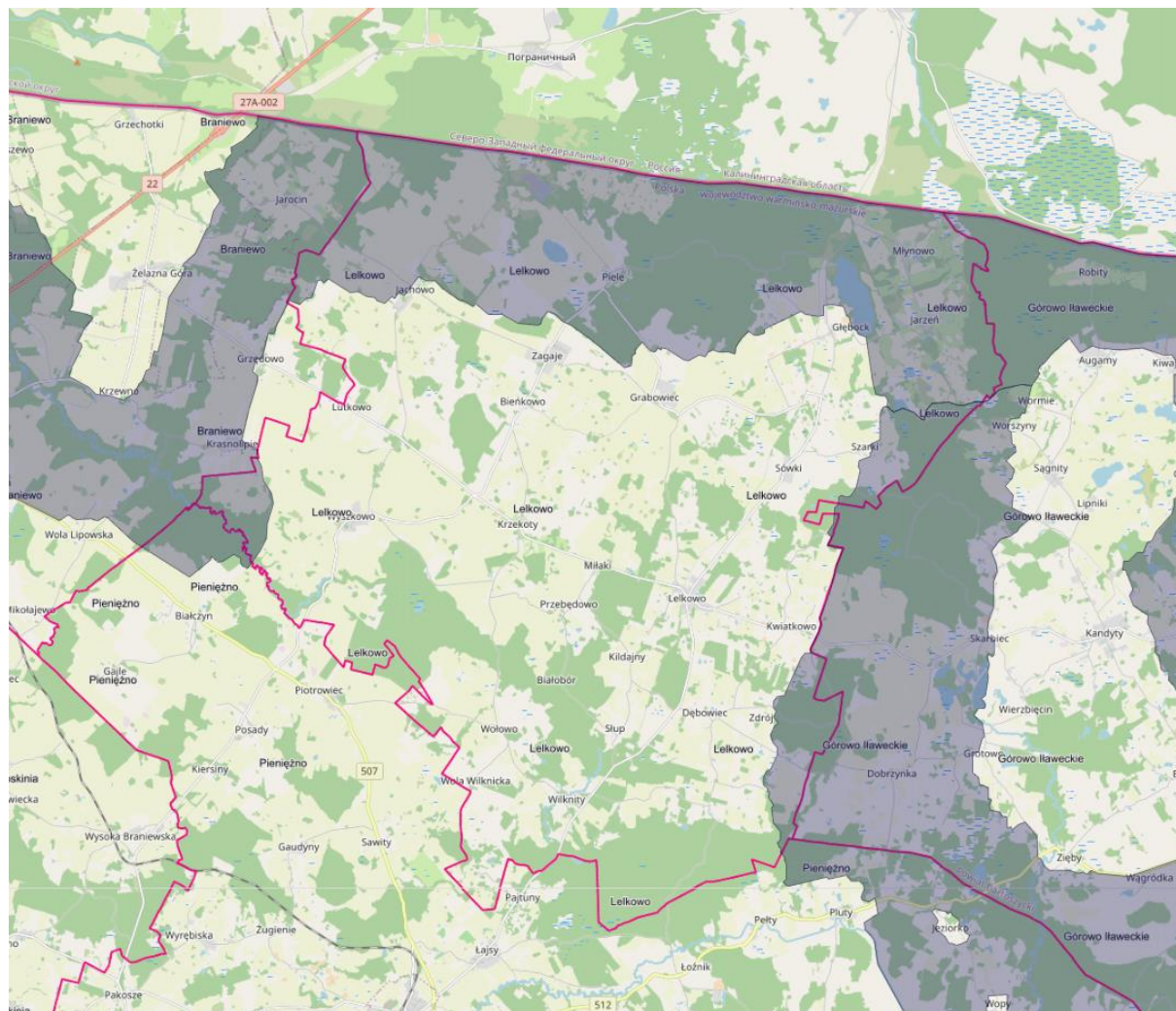
Ewidencja zabytków- gminy Lelkowo
Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Walory krajobrazowe i przyrodnicze, powiązania obszaru opracowania z otoczeniem

Na podstawie „Projektu korytarzy ekologicznych łączących sieć Natura 2000 w Polsce”, wykonanego pod kierownictwem prof. W. Jędrzejewskiego (Instytut Biologii Ssaków PAN), podjęto prace w celu weryfikacji granic i dostosowania korytarzy do uwarunkowań regionalnych. Wskazano obszary węzłowe jako najcenniejsze tereny pod względem przyrodniczym, cechujące się wysoką różnorodnością biologiczną, obejmujące duże kompleksy leśne oraz akwenu z przyległymi obszarami podmokłymi. Obszary węzłowe powiązano zarówno przestrzennie, jak i funkcjonalnie korytarzami łącznikowymi, charakteryzującymi się urozmaiconą strukturą przyrodniczą, co sprzyja przemieszczaniu się organizmów.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na terenie gminy Lelkowo zlokalizowane są korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym. Mapę korytarzy ekologicznych opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży zamieszczono poniżej. Na załączniku graficznym do opracowania przedstawiono również korytarze ekologiczne wyznaczone w Studium.

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Audyt krajobrazowy

Audyt krajobrazowy został wprowadzony do polskiego systemu planowania przestrzennego w 2015 roku ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015r., poz. 774). Na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej jako UPZP) w 2019 roku zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz.U. 2019 poz. 394; dalej Rozporządzenie), które zostało znowelizowane w 2022r. (Dz.U. z 2022r., poz. 2308; tekst jednolity został opublikowany w Dz.U. z 2024r. poz. 537).

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym audyt krajobrazowy sporządzany jest dla obszaru całego województwa nie rzadziej niż raz na 20 lat. Celem audytu jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa i wskazanie wśród nich krajobrazów

priorytetowych, poprzedzone określeniem cech charakterystycznych wszystkich krajobrazów, a następnie oceną ich wartości.

W audycie krajobrazowym wskazuje się krajobrazy występujące na obszarze województwa i lokalizację krajobrazów priorytetowych oraz granice:

- parków kulturowych,
- parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu,
- obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach.

W ramach audytu krajobrazowego identyfikuje się zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych i krajobrazów w obrębie wymienionych powyżej obszarów lub obiektów oraz określa się rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

W rekomendacjach i wnioskach można wskazać obszary, które powinny zostać objęte formami ochrony przyrody lub zabytków oraz obszary dotychczas objęte formami ochrony przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony. W obrębie krajobrazów priorytetowych wskazuje się także lokalne formy architektoniczne zabudowy.

Zgodnie z UPZP wyniki audytu krajobrazowego uwzględniane są w dokumentach planistycznych na wszystkich poziomach. Na podstawie art. 39 ust. 3 UPZP, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się m. in. rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym. W opracowywanym na poziomie gminnym planie ogólnym, uwzględnia się rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe (art. 13b pkt 5 UPZP). Projekt planu ogólnego podlega uzgodnieniu z zarządem województwa w zakresie uwzględnienia rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym (art. 13i ust. 3 pkt 5 lit. b tiret 3 UPZP).

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które również podlegają uzgodnieniu z zarządem województwa w zakresie uwzględnienia rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym (art. 17 pkt 6 lit. b tiret 10 UPZP), określa się obowiązkowo granice krajobrazów priorytetowych (art. 15 ust. 1 pkt 7 UPZP).

Audyt krajobrazowy województwa warmińsko-mazurskiego przyjęty został uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-mazurskiego nr XI/183/25 z dnia 25 marca 2025 r. Na jego podstawie zidentyfikowano i sklasyfikowano krajobraz. W granicach gminy Lelkowo nie wyznaczono krajobrazu priorytetowego.

Dla dwóch typów krajobrazów zidentyfikowanych w granicach gminy Lelkowo, na podstawie audytu krajobrazowego wskazano rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu oraz zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów.

ZESTAWIENIE ZIDENTYFIKOWANYCH KRAJOBRAZÓW ORAZ ICH KLASYFIKACJA

Kod krajobrazu	Grupa	Typ krajobrazu	Podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu
28-841.57-01	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy faliste
28-841.57-05	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate
28-841.57-06	B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6. Wiejski	6e. z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy pagórkowate
28-841.57-25	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate
28-841.57-30	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste

28-841.57-31	B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6. Wiejski	6d. z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste
28-841.57-32	B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6. Wiejski	6e. z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste
28-841.57-43	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste
28-841.57-48	B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6. Wiejski	6e. z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy pagórkowate
28-841.57-49	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste
28-841.57-54	B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6. Wiejski	6e. z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste

28-841.57-56	B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6. Wiejski	6d. z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste
28-841.57-58	A. Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3. Leśny	3b. z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste

Źródło: AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Zagrożenia opisane w kartach wskazanych krajobrazów, zawartych w audycie krajobrazowym województwa warmińsko-mazurskiego, mają na ogół charakter niewielkiej skali i cechują się względną stałością.

mapa zidentyfikowanych krajobrazów na terenie gminy Lelkowo na podstawie audytu krajobrazowego

5. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

Z analizy terenu objętego opracowaniem wynika, że teren posiada korzystne uwarunkowania fizjograficzne dla zabudowy (zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym gminy Lelkowo).

Aktualny stan środowiska obszaru opracowania wynika z naturalnych uwarunkowań takich jak odporność elementów środowiska i przebieg procesów w nim zachodzących oraz z charakteru, długotrwałości i natężenia oddziaływań antropogenicznych. Ogólnie stan przekształceń środowiska jest umiarkowany. Wyróżnia się kilka czynników wpływających na aktualny stan środowiska omawianego terenu. Zostały one omówione poniżej w odniesieniu do podstawowych komponentów abiotycznych środowiska.

Wody podziemne

W województwie warmińsko-mazurskim zasoby podziemne stanowią podstawowy rezerwar wody wykorzystywanej do celów komunalnych i przemysłowych. Naturalna odporność wód podziemnych uwarunkowana jest stopniem izolacji od powierzchni terenu i systemem krążenia wód. Przyczyną pogarszania się stanu wód jest przenikanie substancji pochodzących spoza warstw wodonośnych, które łączy się z ogniskami zanieczyszczeń o różnorodnym charakterze przestrzennym, tj. od punktowego (doły chłonne, śmietniki, otwory wiertnicze o złym stanie technicznym) do wieloprzestrzennego (chemizacja rolnictwa, zabudowa nieskanalizowana).

Największe obszarowo strefy wód znacznie zanieczyszczonych występują w rejonach zurbanizowanych, gdzie kumulują się zanieczyszczenia pochodzące z wielu ognisk.

Monitoring jakości wód podziemnych to system oceny stanu i oceny zmian stanu chemicznego wód podziemnych polegający na prowadzeniu powtarzalnych pomiarów i badań w wybranych, reprezentatywnych punktach pomiarowych, a także interpretacji wyników tych badań w aspekcie ochrony środowiska wodnego.

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych (Program PMS). Monitoring wód podziemnych jest w Polsce prowadzony w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych.

Przedmiotem monitoringu do roku 2015 było 161 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), w latach 2016-2021 były 172 jednolite części wód podziemnych, a od roku 2022 obowiązuje podział na 174.

Wyniki badań i ocen wykonywanych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych służą do optymalizacji działań związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód podziemnych, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych; są także wykorzystywane na potrzeby wypełniania obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej) (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed

zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (tzw. dyrektywy „córki”) (Dz. Urz. UE L 372 z 27.12.2006, str. 19) oraz dyrektywy Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (tzw. dyrektywy azotanowej)(Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1)¹.

W procedurze przeprowadzania działań monitoringowych jednostką bilansową jest jednolita część wód podziemnych (JCWPd), definiowana jako objętość wód w warstwach wodonośnych, które są lub mogą być źródłem wody do spożycia znaczącym w zaopatrzeniu ludności lub istotnym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Wody podziemne należą do zasobów, którymi trzeba rozporządzać w sposób zrównoważony. Korzystanie z nich nie może znacząco pogarszać stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych, ściśle zależnych od zasobów podziemnych, jak również nie może istotnie pogarszać warunków zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Zagrożenia jakości wód podziemnych związane są z prawie każdą formą działalności gospodarczej człowieka, stąd ochrona ich musi być realizowana poprzez szereg przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w podstawowych działach gospodarki województwa, tj. rolnictwie, przemyśle, gospodarce komunalnej oraz komunikacji i transporcie.

Działania ochronne na terenach rolniczych, w tym hodowlanych, powinny w szczególności obejmować:

- racjonalizację nawożenia użytków rolnych oraz wykorzystania środków ochrony roślin,
- budowę właściwych systemów utylizacji ścieków i odpadów,
- budowę obiektów i zabezpieczeń eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ hodowli oraz umożliwiających racjonalne wykorzystanie nawozów organicznych na użytkach rolnych,
- racjonalizację systemów rolniczego wykorzystania ścieków,
- racjonalne kształtowanie elementów krajobrazu rolniczego (pasy zadrzewień śródpolnych) oraz systemów melioracyjnych i urządzeń gospodarki wodnej,
- racjonalną gospodarkę zasobami wód podziemnych,
- właściwe zabezpieczenie studni kopanych i wierconych oraz likwidowanie studni nieużytkowanych.

Poniżej przedstawiono charakterystyki poszczególnych jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) występujących na terenie opracowania.

GW200019

¹ <https://mjwp.gios.gov.pl/>

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

1. INFORMACJE PODSTAWOWE	
Numer JCWPd	19
Kod JCWPd	GW200019
Powierzchnia JCWPd [km ²]	3917.83
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	Dolnej Wisły
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	RZGW w Gdańsku
Zarząd Zlewni	Zarząd Zlewni w Elblągu
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ w Gdańsku, RDOŚ w Olsztynie
Obszar bilansowy	Zalew Wiślany, Elbląg i Żuławki Elbląskie, Zlewnia Pasłęki i Baudy, Drwęca, Łyna, Bezleda, Stradyk, Banówka
Rejony wodnogospodarcze	Kanał Elbląski, Dzierzgoń, Wąska z wysoczyzną, Zalew Wiślany, Żuławki Elbląskie, Drwęca ze zlewnią jeziora Drwęckiego po wodowskaz Samborowo, Drwęca ze zlewnią jeziora Drwęckiego po wodowskaz Samborowo / Drwęca ze zlewnią jeziora Jeziorak po wodowskaz Rodzone, Łyna od Kan. Spręcwo do ujścia Kirsnej, Łyna od J. Ustrych do Kan. Spręcwo, Łyna od źródeł do J. Łańskiego włącznie, Łyna od Kirsnej do Elmy, Bezleda, Pasmar, Stradyk, Banówka, Górna Liwa, Drwęca Warmińska, Górna Pasłęka, Środkowa Pasłęka, Wałsza, Bauda, Młynówka Malborska, Dolna Pasłęka
Województwo (TERYT)	pomorskie (22), warmińsko-mazurskie (28)
Powiat (TERYT)	powiat Elbląg (2861), powiat bartoszycki (2801), powiat braniewski (2802), powiat elbląski (2804), powiat iławski (2807), powiat kwidziński (2207), powiat lidzbarski (2809), powiat malborski (2209), powiat olsztyński (2814), powiat ostródzki (2815), powiat sztumski (2216)
Gmina (TERYT)	Braniewo (2802011), Braniewo (2802022), Dobrze Miasto (2814033), Dzierzgoń (2216013), Elbląg (2804012), Elbląg (2861011), Frombork (2802033), Gietrzwałd (2814052), Godkowo (2804022), Górówo Iławskie (2801052), Jonkowo (2814072), Lelkowo (2802042), Lidzbark Warmiński (2809032), Lubomino (2809042), Malbork (2209011), Malbork (2209042), Markusy (2804042), Małdyty (2815052), Mikołajki Pomorskie (2216022), Milejewo (2804052), Miłakowo (2815063), Morąg (2815083), Młynary (2804063), Olsztynek (2814093), Ormeta (2809053), Ostróda (2815092), Pasłęk (2804073), Pieniężno (2802053), Prabuty (2207043), Płoskinia (2802062), Rychliki (2804082), Stare Pole (2209082), Stary Dzierzgoń (2216032), Stary Targ (2216042), Stawiguda (2814112), Susz (2807063), Sztum (2216053), Tolkmicko (2804093), Wilczęta (2802072), Zalewo (2807073), Łukta (2815042), Świątki (2814122)
Powiązanie JCWPd z JCWP	LW30358;RW200011545699;RW20001156939;RW20002156939;RW20000955369;RW2000105583;RW20000956369;RW200009554;RW200009561349;RW20000956139;RW2000095615529;RW20000956299;RW20000956329;RW200009563729;RW2000095649;LW30352;RW200010545489;RW20001054529;RW200010545659;RW200010545689;RW20001054589;RW2000105459969;RW2000105459969;RW20001054929;RW20001055869;RW20001055149;RW2000105552;RW2000105569;RW20001055852;RW20001056653;RW20001054355;RW20001056819;RW200010566569;RW20001056669;RW20001056769;RW20001056789;RW2000105684;RW20001056869;RW2000105688;RW20001056969;RW20001056989;RW200010569929;RW20001055856;RW20001056994;RW2000115589;RW20001154549;RW20001156319;RW2000115659;RW20001156699;RW2000115689;RW20001156999;RW2000165499;LW20779;LW30339;LW30332;LW30335;LW30338;LW30340;LW30341;LW30344;LW30346;LW30348;LW30359;LW30361;LW30362;TW20001WB1

2. OCENA STANU JCWPd	
Czy JCWPd jest monitorowana?	Tak
Ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MGiZŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)	
Stan chemiczny	dobry
Stan ilościowy	dobry
Stan JCWPd	dobry
Wskaźniki determinujące stan JCWPd	
Stan chemiczny	nie dotyczy
Stan ilościowy	nie dotyczy
Przyczyna stanu słabego	
Warunki naturalne – charakter geogeniczny	nie dotyczy
Antropopresja	
Wpływ na stan chemiczny	nie dotyczy
Wpływ na stan ilościowy	nie dotyczy
Identyfikator punktu pomiarowego wykorzystanego na potrzeby oceny stanu	641; 642; 643; 4180; 5730; 7211; 7212; 7970; 7971; 8350; 8351

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW200019>

GW4000173

1. INFORMACJE PODSTAWOWE	
Numer JCWPd	173
Kod JCWPd	GW4000173
Powierzchnia JCWPd [km2]	209.37
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Banówki
Region wodny	Banówki
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	RZGW w Gdańsku
Zarząd Zlewni	Zarząd Zlewni w Elblągu
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ w Olsztynie
Obszar bilansowy	Zlewnia Pasłęki i Baudy, Bezleđa, Stradyk, Banówka
Rejony wodnogospodarcze	Bezleđa, Pasmar, Stradyk, Banówka, Wałsza, Dolna Pasłęka
Województwo (TERYT)	warmińsko-mazurskie (28)
Powiat (TERYT)	powiat braniewski (2802)
Gmina (TERYT)	Braniewo (2802022), Lelkowo (2802042), Pieniężno (2802053), Płoskinia (2802062)
Powiązanie JCWPd z JCWP	RW40001057231

2. OCENA STANU JCWPd	
Czy JCWPd jest monitorowana?	Tak
Ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MGMIŻS z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)	
Stan chemiczny	dobry
Stan ilościowy	dobry
Stan JCWPd	dobry
Wskaźniki determinujące stan JCWPd	
Stan chemiczny	nie dotyczy
Stan ilościowy	nie dotyczy
Przyczyna stanu słabego	
Warunki naturalne – charakter geogeniczny	nie dotyczy
Antropopresja	
Wpływ na stan chemiczny	nie dotyczy
Wpływ na stan ilościowy	nie dotyczy
Identyfikator punktu pomiarowego wykorzystanego na potrzeby oceny stanu	785

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW4000173>

GW3000174

1. INFORMACJE PODSTAWOWE	
Numer JCWPd	174
Kod JCWPd	GW3000174
Powierzchnia JCWPd [km2]	162.34
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Świeżej
Region wodny	Świeżej
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	RZGW w Gdańsku
Zarząd Zlewni	Zarząd Zlewni w Elblągu
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ w Olsztynie
Obszar bilansowy	Zlewnia Pasłęki i Baudy, Łyna, Bezleđa, Stradyk, Banówka
Rejony wodnogospodarcze	Łyna od Elmy do Sajny, Łyna od Kirsnej do Elmy, Bezleđa, Pasmar, Stradyk, Banówka, Wałsza
Województwo (TERYT)	warmińsko-mazurskie (28)
Powiat (TERYT)	powiat bartoszycki (2801), powiat braniewski (2802)
Gmina (TERYT)	Bartoszyce (2801032), Górowo Iławeckie (2801052), Lelkowo (2802042)
Powiązanie JCWPd z JCWP	RW30001057425,RW30001057445,RW30001057461,LW30365

2. OCENA STANU JCWPd	
Czy JCWPd jest monitorowana?	Tak
Ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MGMIŻS z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)	
Stan chemiczny	dobry
Stan ilościowy	dobry
Stan JCWPd	dobry
Wskaźniki determinujące stan JCWPd	
Stan chemiczny	nie dotyczy
Stan ilościowy	nie dotyczy
Przyczyna stanu słabego	
Warunki naturalne - charakter geogeniczny	nie dotyczy
Antropopresja	
Wpływ na stan chemiczny	nie dotyczy
Wpływ na stan ilościowy	nie dotyczy
Identyfikator punktu pomiarowego wykorzystanego na potrzeby oceny stanu	
	7252; 8431

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW3000174>

Wody powierzchniowe

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł punktowych, do których należą:

- źródła komunalne (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe ścieków komunalnych, brak infrastruktury komunalnej),
- źródła przemysłowe (zakłady przemysłowe odprowadzające ścieki do wód za pomocą własnych systemów kanalizacyjnych).

Celem wykonywania badań jest dostarczenie wiedzy o stanie wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Działania te powinny zapewnić ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring wód powierzchniowych jako element gospodarowania wodami dostarcza zarządzającemu wodami danych o jakości wód, w określonym zakresie i odpowiednim czasie umożliwiającym wykorzystanie ich w kolejnych pracach planistycznych, sporządzanych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami. Uzyskanie spójnego i kompletnego obrazu stanu lub potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu wód w badanych jednolitych częściach wód powierzchniowych jest wypełnieniem obowiązków zapisanych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) w art. 8 Dyrektywy 2000/60/WE.

Wyniki badań, oprócz realizacji wyżej określonego celu podstawowego, służą także do wypełnienia przez Polskę obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej (raporty, o których mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE oraz dyrektywie 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych), a także zobowiązania Polski wynikające ze współpracy z Komisją Helsińską oraz Europejską Agencją Środowiska.

Monitoring diagnostyczny i operacyjny przeprowadza się w punkcie pomiarowo-kontrolnym reprezentatywnym dla ocenianej JCWP. Badania w ramach monitoringu badawczego i monitoringu obszarów chronionych prowadzone są w miejscu zależnym od występowania badanego zjawiska/zdarzenia/skażenia oraz od umiejscowienia danego obszaru chronionego.

Zakres i częstotliwość pomiarów i badań wskaźników w ramach poszczególnych rodzajów monitoringu ustala się dla każdego punktu pomiarowo-kontrolnego zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem monitoringowym z uwzględnieniem aktualnego wykazu JCWP określającego status, typologię, cele środowiskowe, zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych oraz rodzaj presji oddziaływującej na JCWP. Tworzenie nowej sieci monitoringowej polega na weryfikacji sieci istniejącej w poprzednim 6-letnim cyklu gospodarowania wodami. Sieć punktów pomiarowo kontrolnych, na które składają się reprezentatywne punkty diagnostyczne i operacyjne, stanowi podstawę oceny stanu jednolitych części wód.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód (JCWP) na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego. Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny to określenie jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio - stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał "dobry i powyżej dobrego". O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych).

W ocenie stanu ekologicznego specyficzną rolę mają hydromorfologiczne elementy jakości wód, które wraz z elementami fizykochemicznymi są elementami wspierającymi ocenę elementów biologicznych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną obserwacje stanu elementów hydromorfologicznych służą jedynie potwierdzeniu bardzo dobrego stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. Oznacza to, że w sytuacji, gdy stan wód na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jest oceniony jako bardzo dobry, niespełnienie przez elementy hydromorfologiczne kryteriów stanu bardzo dobrego powoduje obniżenie stanu ekologicznego wód. Analogicznie jest dla maksymalnego potencjału ekologicznego. W tym przypadku jednak to niemożliwe do eliminacji przekształcenia hydromorfologiczne stanowią o uznaniu wód za silnie zmienione lub sztuczne, więc ich stopień, np. drożność przepławek w barierach poprzecznych, może decydować o określeniu potencjału ekologicznego jako maksymalny lub niższy. W sytuacji, gdy stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny został oceniony na podstawie elementów

biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jako poniżej bardzo dobrego lub maksymalnego, stan elementów hydromorfologicznych nie ma wpływu na ocenę stanu lub potencjału ekologicznego, tzn. przyjmuje się, że z definicji odpowiada on stanowi elementów biologicznych.

Poniżej przedstawiono wyniki z przeprowadzonej przez GIOŚ „Klasyfikacji wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2024”² dla JCWP w granicach opracowania:

- RW20001056869 - Warna
- RW2000105684 - Dopływ spod Dębowca
- RW40001057231 - Banówka do granicy państwa wraz z Wituszką, Omazą do granicy państwa
- RW30001057445 - Stradyk do granicy państwa

Nazwa jcwp	Klasa elementów biologicznych				Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)			
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	PoM	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	PoM	Klasa
7	42	43	44	45	171	172	173	174
Banówka do granicy państwa wraz z Wituszką, Omazą do granicy państwa					2024	2024	0,359714	>2
Dopływ spod Dębowca	2024	2024	0,862565	2	2024	2024	0,225406	1
Stradyk do granicy państwa	2024	2024	0,192809	3	2024	2024	0,044435	>2
Warna	2024	2024	0,378411	2	2024	2024	0,088844	>2

Klasa elementów biologicznych i fizykochemicznych JCWP w gminie Lelkowo

Źródło: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/rivers/88>

Zagrożenia poważnymi awariami

Szczególnym rodzajem zagrożeń występujących w środowisku są tzw. „nadzwyczajne zagrożenia” charakteryzujące się nagłym przebiegiem. Do zagrożeń takich zaliczyć należy klęski o charakterze naturalnym, takie jak: powodzie, huragany, trzęsienia ziemi lub katastrofy i wypadki związane z technologiami i wytworami ludzkimi (uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, katastrofy komunikacyjne itp.), zwane poważnymi awariami. Najważniejsza w przeciwdziałaniu powstawania zagrożeń jest prewencja, czyli ograniczenie do minimum prawdopodobieństwa wystąpienia katastrofy lub awarii. Jednym z takich działań jest prowadzenie przez GIOŚ rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie gminy Lelkowo nie znajdują się zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

<https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>

Zaopatrzenie w wodę

² <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>

Zbiornicze zaopatrzenie w wodę na terenie gminy Lelkowo realizowane jest przez Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Lelkowie, który eksploatuje system wodociągowy obejmujący łącznie 96,33 km sieci i przyłączy. Z wodociągu korzysta 2761 mieszkańców, co odpowiada poziomowi zwodociągowania wynoszącemu 99% ludności gminy. System oparty jest na czterech ujęciach wody zlokalizowanych w miejscowościach Przebędowo, Zagaje, Jachowo i Głębock, tworzących niezależne systemy wodociągowe, oraz trzech przepompowniach wody.

Woda dostarczana do sieci pochodzi z lokalnych ujęć podziemnych i podlega uzdatnianiu w stacjach uzdatniania wody w Przebędowie, Zagajach, Jachowie i Głębocku. Dokumenty eksploatacyjne nie zawierają jednak szczegółowych danych dotyczących liczby studni w poszczególnych ujęciach oraz ich jednostkowej wydajności i parametrów technicznych, ograniczając się do ogólnej charakterystyki systemu.

Głównymi odbiorcami wody są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej, natomiast część pobieranej wody stanowią straty sieciowe i zużycie technologiczne związane z funkcjonowaniem systemu wodociągowego i procesem uzdatniania.

Eksploatacją, utrzymaniem i monitoringiem systemu wodociągowego zajmuje się Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Lelkowie, odpowiedzialny za bieżącą obsługę sieci, usuwanie awarii, prowadzenie kontroli technicznych oraz realizację inwestycji odtworzeniowych i modernizacyjnych.

Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu ZWK w Lelkowie na lata 2021–2023 przewiduje dalszą modernizację infrastruktury wodociągowej, w tym m.in. modernizację stacji uzdatniania wody, urządzeń towarzyszących oraz systemu opomiarowania. Działania te ukierunkowane są na poprawę niezawodności dostaw, ograniczanie strat wody oraz podniesienie standardu usług świadczonych na rzecz mieszkańców gminy.

Infrastruktura kanalizacyjna

Odprowadzanie ścieków bytowych na terenie gminy Lelkowo realizowane jest przez system kanalizacji sanitarnej obejmujący przede wszystkim miejscowości Lelkowo, Wyszkowo i Zagaje. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi ok. 9,5 km (stan na 2008 r.), co oznacza, że kanalizacja zbiorcza obejmuje jedynie część zabudowy wiejskiej, a pozostałe gospodarstwa korzystają z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków.

System tworzą trzy gminne oczyszczalnie ścieków: w Lelkowie (oczyszczalnia biologiczna) oraz w Zagajach i Wyszkanie (oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne), a także dwie przepompownie ścieków w Lelkowie i Wyszkanie. Osady i skratki przekazywane są do dalszej przeróbki w Wodociągach Miejskich w Braniewie. Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Lelkowie eksploatuje sieci kanalizacyjne w Lelkowie, Wyszkanie i Zagajach; w 2020 r. odebrano łącznie 27 877,5 m³ ścieków. Dla oczyszczalni w Lelkowie obowiązuje pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków oczyszczonych do rowu melioracyjnego w zlewni rzeki Miłakówki.

Eksploatacją, utrzymaniem oraz monitoringiem sieci i oczyszczalni zajmuje się Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Lelkowie. W ramach modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w formule „zaprojektuj i wybuduj” zrealizowano m.in. modernizację oczyszczalni ścieków w Zagajach (modernizacja bloku biologicznego, kapitalny remont budynku technicznego, zagospodarowanie terenu). Kontynuacją jest postępowanie przetargowe wszczęte w 2024 r. pod nazwą „Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie Lelkowo w systemie zaprojektuj i wybuduj”,

ukierunkowane na dalszą modernizację i rozbudowę systemu oraz zwiększenie niezawodności odbioru i oczyszczania ścieków.

Gospodarka odpadami

System gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Lelkowo funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi gminy Lelkowo za rok 2023” została sporządzona na podstawie sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, prowadzących PSZOK oraz instalację komunalną, a także danych z rocznego sprawozdania wójta.

W 2023 r. odbiór i transport odpadów komunalnych z terenu gminy Lelkowo realizowało Przedsiębiorstwo Gospodarki Nieczystościami Sp. z o.o. z siedzibą w Ornecie (ul. Dworcowa 27). Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) obsługiwany był przez firmę EMPEGIEKA Sp. z o.o. z siedzibą w Braniewie przy ul. Morskiej 55. W ramach funkcjonującego systemu właściciele nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych uzyskali możliwość selektywnego zbierania odpadów do pojemników i worków przeznaczonych na papier (kolor niebieski), tworzywa sztuczne i metale (kolor żółty), szkło (kolor zielony) oraz odpady zmieszane.

Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują punkty zbiórki odpadów problemowych: pojemnik na przeterminowane leki w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Lelkowie oraz pojemnik na zużyte baterie w Urzędzie Gminy Lelkowo. PSZOK zlokalizowany jest na placu za budynkiem urzędu gminy przy ul. Lelkowo 21 i przyjmuje m.in. odpady budowlane z gospodarstw domowych, zużyte opony, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady ulegające biodegradacji.

Na terenie gminy Lelkowo nie ma instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady niesegregowane przekazywane są do Zakładu Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu, natomiast odpady zbierane selektywnie (papier, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe) kierowane są do odzysku lub recyklingu za pośrednictwem tej instalacji.

Zgodnie z analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2023, łączna masa odpadów komunalnych zebranych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. na terenie gminy Lelkowo wyniosła 362,50 Mg. Struktura strumienia odpadów przedstawia się następująco (masa odpadów w Mg):

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – 246,40
- szkło – 10,08
- tworzywa sztuczne – 56,90
- zużyte urządzenia elektryczne – 0,18
- odpady wielkogabarytowe – 24,14
- papier i tektura – 0,54
- zużyte opony – 1,00
- opakowania ze szkła – 20,96
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w kodach 20 01 21 i 20 01 23, zawierające niebezpieczne składniki – 0,98
- urządzenia zawierające freony – 1,32

W analizie wskazano, że wyliczenie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku niektórych frakcji odpadów następuje na podstawie sprawozdań składanych do

marszałka województwa; dokument za 2023 r. ma zostać uzupełniony o wartości osiągniętych poziomów po ich akceptacji, dlatego w dostępnej wersji analizy nie podano konkretnych wskaźników procentowych.

Zgodnie z wnioskami z analizy, na terenie gminy Lelkowo obserwowany jest spadek ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, a funkcjonujący system, oparty na selektywnej zbiórce, przekazywaniu odpadów do regionalnej instalacji oraz działalności PSZOK, pozwala na ograniczanie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

Przekształcenia litosfery

Gleby narażone są, podobnie jak wody i powietrze, na zanieczyszczenia pochodzące z działalności człowieka - czynnik antropogeniczny tj. infrastruktura techniczna lub jej brak, rozwój transportu samochodowego, emisja gazów i pyłów, nieprawidłowa gospodarka odpadami, stosowanie środków ochrony roślin i osadów ściekowych w rolnictwie. Wszelkie nagłe zmiany w składzie chemicznym gleb spowodowane zanieczyszczeniami środowiska przyrodniczego zmieniają właściwości biologiczne i ograniczają filtrujące i buforujące działanie gleby.

Obecny stan prawny w zakresie ochrony gruntów rolnych dostosowany został do wymogów stawianych nowym członkom Unii Europejskiej. Ochrona gruntów rolnych polega na:

- *ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,*
- *zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej,*
- *rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,*
- *zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.*

Do podstawowych przejawów przekształceń litosfery na obszarze opracowania należą:

- negatywne, niekontrolowane przekształcenia związane z występowaniem „dzikich” składowisk odpadów”,
- zniszczenia geomechaniczne spowodowane realizacją liniowych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- przekształcenia w obrębie i w sąsiedztwie miejscowości, związane z lokalizacją na tych na terenach nowego zainwestowania mieszkaniowego, komunikacyjnego, usługowego;
- skutki rolniczego użytkowania ziemi – w wyniku rolniczego użytkowania terenów nastąpiło znaczne zintensyfikowanie procesów erozyjnych, prowadzące do degradacji gleb; z gospodarką rolną związana jest również degradacja gleb w wyniku nadmiernego osuszania terenów rolniczych oraz przekształceń fizyko-chemicznych gleb (m.in. związanych ze stosowaniem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin).

Degradacja powierzchni ziemi może być procesem naturalnym oraz spowodowanym działalnością człowieka. Degradacja naturalna spowodowana przez wodę, wiatr, lód lub mróz określana jest mianem degradacji geologicznej (głównie erozja wodna i wietrzna) i obejmuje przede wszystkim powierzchniową warstwę gleby, która wykazuje zachwianą równowagę biologiczną bez znaczących zmian chemicznych. Zabiegi agrotechniczne (czynnik antropogeniczny) niewłaściwie prowadzone powodują zjawisko erozji gleb, która jest efektem procesu spłukiwania. Do uruchomienia tego procesu dochodzi po przekroczeniu dla danego obszaru progu krytycznego, który zależy od wielu czynników

np. morfometrii stoku, rodzaju podłoża, szaty roślinnej, intensywności opadów i ich ilości, sposobu zagospodarowania terenu.

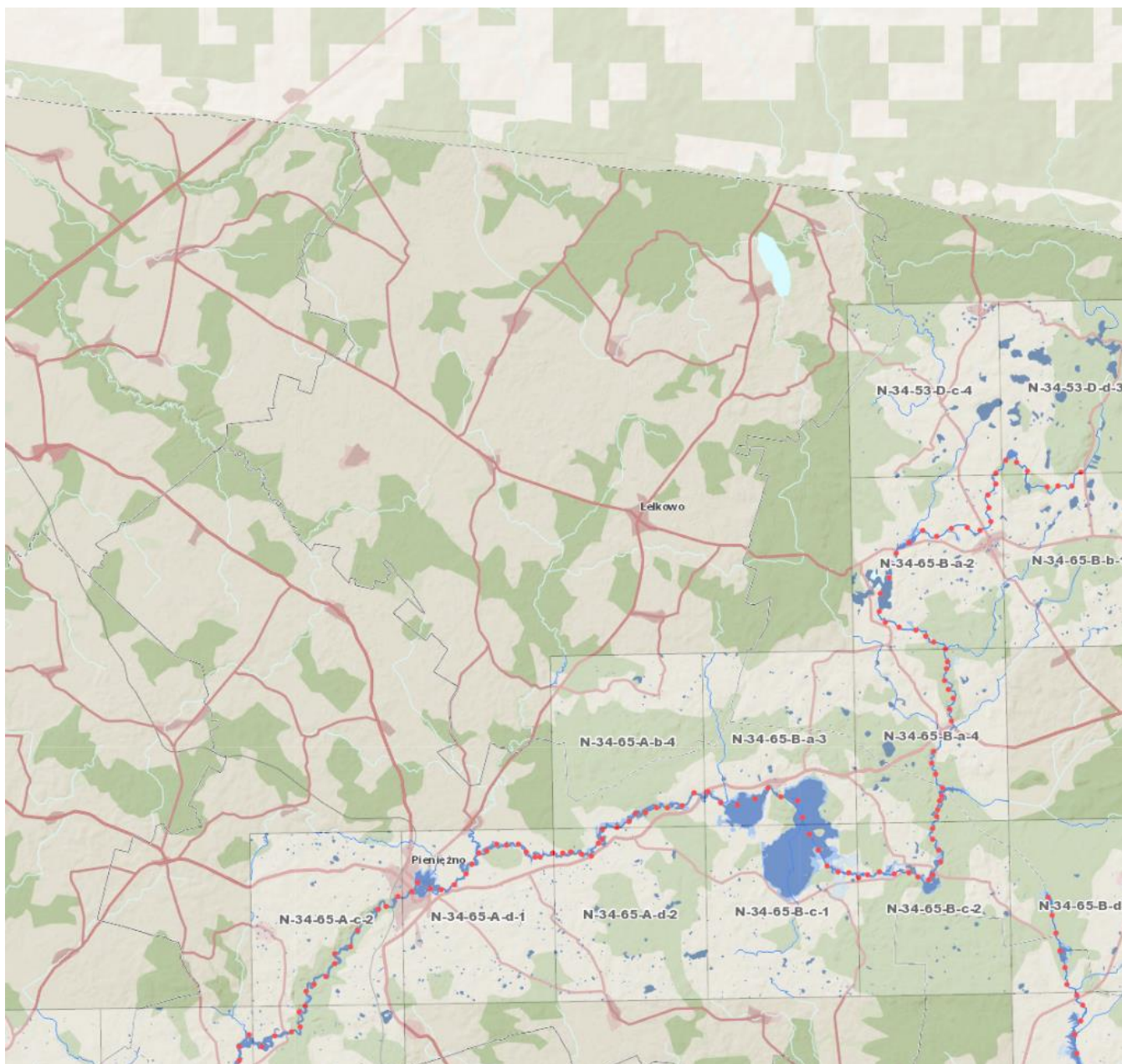
Wszystkie tereny przekształcone w warstwie litosfery (zwłaszcza dotyczy to obecnych w gminie terenów górniczych) wymagają rekultywacji o kierunkach wynikających ze stopnia przekształcenia, charakteru środowiska przyrodniczego w otoczeniu oraz możliwości technicznych. W celu przeciwdziałania erozji gleb należy tak prowadzić prace rolnicze, aby minimalizowały one proces spłukiwania. Typy występujących tu gleb to typy strefowe, występujące w miejscach oddziaływania czynnika glebotwórczego na polach i w lasach, w zależności od rodzaju siedliska. Gleby te posiadają zróżnicowane zdolności buforowe. Gleby leśne są mniej odporne na degradację chemiczną i mechaniczną niż gleby rolne. Degradacja określana koniecznością wymiany gruntów dotyczy obiektów o silnym oddziaływaniu na środowisko: związanych z przemysłem lub składowaniem odpadów.

Ochrona przeciwpowodziowa

Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017r. (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.) definiuje Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (art. 16 pkt 34) – rozumie się przez to:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Zgodnie z treścią map zagrożenia i ryzyka powodziowego, na obszarze gminy Lelkowo nie występują wały przeciwpowodziowe. Nie sporządzono również map zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ust. 2 pkt 3 ustawy – Prawo wodne.

Mapa zagrożenia powodziowego 1%

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>

Zanieczyszczenia atmosfery

Zanieczyszczenia powietrza stanowią gazy, ciecze i ciała stałe obecne w powietrzu w ilościach, które mogą szkodliwie oddziaływać na zdrowie człowieka oraz pozostałe elementy środowiska (wodę, glebę, przyrodę ożywioną).

Głównym czynnikiem mającym wpływ na zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy jest emisja gazów i pyłów powstających w trakcie spalania paliw stałych, płynnych i gazowych w lokalnych kotłowniach osiedlowych, kotłowniach zlokalizowanych w obiektach użyteczności publicznej i zakładowych oraz w budynkach mieszkalnych. Ma to miejsce w skupiskach zabudowy, w sezonie grzewczym, głównie w formach ukształtowania terenu sprzyjających stagnacji zanieczyszczeń (formy dolinne i zagłębienia terenu) oraz w określonych sytuacjach pogodowych (np. mgły). Ważnym problemem jest również emisja substancji chemicznych z procesów spalania paliwa w silnikach

samochodowych oraz poprzez ulatnianie lekkich frakcji węglowodorowych z ropy naftowej, paliw, smarów, ścierania nawierzchni dróg, opon czy okładzin ciernych w układach hamulcowych. Innym czynnikiem jest emisja niezorganizowana pyłu z terenów pozbawionych roślinności i dawnych wyrobisk surowców mineralnych, składowisk odpadów.

Największa ilość emitowanych do powietrza substancji zanieczyszczających powstaje w wyniku spalania paliw płynnych, stałych i gazowych w urządzeniach grzewczych. Do atmosfery przedostają się związki siarki, azotu i węgla w postaci tlenków i dwutlenków. W większości obiektów, w których prowadzone jest spalanie paliw, kotłownie nie posiadają dodatkowych urządzeń oczyszczających a emisja gazów odbywa się w sposób naturalny poprzez systemy kominowe. Zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji koncentrują się lokalnie, a zważywszy na ich niepełne spalanie, są bardziej szkodliwe niż te powstające wskutek przemian w sektorze przemysłowym, wyposażonym w paleniska o wysokiej sprawności, gdzie procesy spalania przebiegają w wyższej temperaturze, a emitory wynoszą spaliny zdecydowanie wyżej niż w przypadku emisji niskiej, co ułatwia rozcieńczenie tych zanieczyszczeń.

Zgodnie z rozporządzeniem, oceny stanu czystości powietrza oraz klasyfikacji poszczególnych terenów pod kątem wielkości zanieczyszczenia, należy dokonywać dla obecności poniższych substancji w powietrzu:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi: pył zawieszony PM 10 i PM_{2,5}, dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen, metale ciężkie (ołów, kadm, nikiel i arsen), ozon O₃; benzo(a)piren w aerozoluach PM₁₀;
- ze względu na ochronę roślin - SO₂ i NO_x oraz O₃ (poza obszarami zabudowanymi).

Na podstawie art. 91 ust. 9c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przyjęto Uchwałę Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z planem działań krótkoterminowych”. Obecnie obowiązuje Uchwała Nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z planem działań krótkoterminowych”.

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia czwartek, 20 lipca 2023 r.

Poz. 3873

Elektronicznie podpisany przez:
Magdalena Madejska
Data: 20.07.2023 14:20:30

UCHWAŁA NR LI/772/23 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

z dnia 27 czerwca 2023 r.

w sprawie określenia aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej.

Na podstawie art. 91 ust. 9c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 z późn.zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Określa się aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych, w brzmieniu ustalonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Termin realizacji programu, o którym mowa w § 1, ustala się na 31 grudnia 2026 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 4. Traci moc Uchwała Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2020 r. poz. 2654).

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodnicząca Sejmiku
Województwa Warmińsko-
Mazurskiego

Bernadeta Hordejuk

Zgodnie z Wytycznymi Komisji Europejskiej do decyzji 2011/850/UE, przekroczenie normy jakości powietrza występuje wtedy, gdy wartość odpowiedniej statystyki (np. średniej rocznej) po zaokrągleniu do ilości miejsc znaczących, z jaką podana jest norma, przekracza wartość normowaną, np. poziom docelowy dla benzo(a)pirenu wynosi 1 ng/m³, jeżeli stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu na stanowisku pomiarowym wynosi 1,50 ng/m³ to zgodnie z ww. wytycznymi otrzymany wynik zaokrągla się do 2 ng/m³ (co jest przekroczeniem normy), jeżeli stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu na stanowisku pomiarowym wynosi 1,49 ng/m³ to otrzymany wynik zaokrągla się do 1 ng/m³ (co nie jest przekroczeniem normy).

Informacje zwarte w Programie dotyczące gminy Lelkowo:

Tabela 21. Wielkość emisji B(a)P w latach 2021 i 2026 oraz szacunkowa wielkość redukcji emisji wynikająca ze scenariusza bazowego i scenariusza redukcji ze źródeł sektora komunalno-bytowego w gminach strefy warmińsko-mazurskiej

Lp.	Nazwa gminy	powiat	emisja B(a)P w roku bazowym 2021 [kg/rok]	redukcja emisji B(a)P w roku prognozy 2026		emisja B(a)P w roku prognozy 2026 [kg/rok]
				scenariusz bazowy [kg/rok]	scenariusz redukcji [kg/rok]	
1	Bartoszyce	bartoszycki	35,00	1,75	10,16	23,09
2	Bartoszyce gm. wiejska	bartoszycki	73,31	3,67	8,80	60,84
3	Bisztynek gmina	bartoszycki	40,43	2,02	11,72	26,69
4	Górowo Iławeckie	bartoszycki	12,53	0,63	3,64	8,26
5	Górowo Iławeckie gm. wiejska	bartoszycki	54,95	2,75	0,00	52,20
6	Sępól gmina	bartoszycki	41,13	2,06	0,00	39,07
7	Braniewo	braniewski	34,76	1,74	0,00	33,02
8	Braniewo gm. wiejska	braniewski	32,40	1,62	0,00	30,78
9	Frombork gmina	braniewski	13,41	0,67	0,00	12,74
10	Lelkowo gm. wiejska	braniewski	16,51	0,83	0,00	15,68
11	Pieniężno gmina	braniewski	29,87	1,49	0,00	28,38
12	Płoskinia gm. wiejska	braniewski	19,13	0,96	0,00	18,17
13	Wilczęta gm. wiejska	braniewski	21,81	1,09	0,00	20,72

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej obejmuje w całości teren gminy Lelkowo, która jako gmina wiejska powiatu braniewskiego wchodzi w skład strefy oznaczonej kodem PL2803. Uchwałą Nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 27 czerwca 2023 r. przyjęto Aktualizację POP, sporządzoną z powodu utrzymujących się przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 na obszarze strefy, przy jednoczesnym dotrzymaniu poziomów dopuszczalnych pyłów PM10 i PM2,5.

W kontekście gminy Lelkowo POP oznacza przede wszystkim obowiązek ograniczania tzw. niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego (indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe), włączania działań naprawczych do lokalnych dokumentów (program ochrony środowiska, plan ogólny, mpzp), wspierania wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków oraz prowadzenia kontroli palenisk i działań edukacyjnych wśród mieszkańców. Program nie wprowadza odrębnych, specyficznych norm tylko dla Lelkowa – gmina jest traktowana jak pozostałe gminy wiejskie strefy i zobowiązana do realizacji pakietu działań naprawczych przewidzianych dla całej strefy warmińsko-mazurskiej.

Hałas akustyczny

Na klimat akustyczny przeważający wpływ ma hałas pochodzenia antropogenicznego występujący w środowisku. *Hałasem przyjęto nazywać wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne elementy organizmu ludzkiego* (definicja profesorów: Z. Engla, I.

Maleckiego, J. Sadowskiego). Hałas ten można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy itp.) oraz hałas przemysłowy.

Regulacje prawne badań i oceny stanu klimatu akustycznego to:

- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, art. 117,*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,*
- *Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji,*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem.*

Z dniem 23 października 2012 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające dotychczasowe rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z 14 czerwca 2007 roku (Dz.U. Nr 120 poz.826). Obowiązujące wcześniej rozporządzenie zawierało jedno z najostrzejszych norm w Unii Europejskiej. Dopuszczalne limity natężenia hałasu w ciągu dnia były określone na poziomie od 50 dB do 65 dB, a w nocy - od 45 dB do 55 dB. W aktualnym rozporządzeniu limity te zostały odpowiednio podniesione do 68 dB w ciągu dnia oraz do 60 dB w ciągu nocy.

Przedział w dB	Skutki
Poniżej 35 dB	Nieszkodliwe dla zdrowia, mogą być jednak denerwujące lub przeszkadzać przy pracy wymagającej skupienia
Od 35 do 70 dB	Zmęczenie układu nerwowego, utrudniają komunikowanie się, zasypianie i wypoczynek
Od 70 do 85 dB	Znaczne obniżenie wydajności pracy, mogą być szkodliwe dla zdrowia i powodować uszkodzenie słuchu
Od 85 do 130 dB	Powodują liczne schorzenia organizmu, uniemożliwiają zrozumiałość mowy nawet z bliskiej odległości
Powyżej 130 dB	Trwałe uszkodzenie słuchu, wywołują drgania organów wewnętrznych

Oddziaływanie hałasu na organizm ludzki

Tab. 5.2. Dopuszczalny poziom hałasu – hałas drogowy [dB]

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu dla dróg i linii kolejowych w dB			
		L_{AeqD} poziom krótko- okresowy dla pory dziennej	L_{AeqN} poziom krótko- okresowy dla pory nocnej	L_{DWN} poziom długo- okresowy	L_N poziom długookre- sowy dla wszystkich pór nocnych w roku
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	50	45
2	a) Teren zabudowy jednorodzinnej b) Tereny szpitali w mieście c) Tereny zabudowy związanej z czasowym prze- bywaniem dzieci i młodzieży	61	56	64	59
3	a) Tereny zabudowy wielorodzinnej b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	65	56	68	59
4	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	68	60	70	65

Tab. 5.3. Dopuszczalny poziom hałasu – hałas przemysłowy i komunalny [dB]

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu dla pozostałych obiektów oraz działalność będąca źródłem hałasu w dB			
		L_{AeqD} poziom krótko- okresowy dla pory dziennej	L_{AeqN} poziom krótko- okresowy dla pory nocnej	L_{DWN} poziom długo- okresowy	L_N poziom długookre- sowy dla wszystkich pór nocnych w roku
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	45	40	45	40
2	a) Teren zabudowy jednorodzinnej b) Tereny szpitali w mieście c) Tereny zabudowy związanej z czasowym prze- bywaniem dzieci i młodzieży	50	40	50	40
3	a) Tereny zabudowy wielorodzinnej b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	55	45	55	45
4	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	55	45	55	45

Dopuszczalne poziomy hałasu drogowego oraz przemysłowego i komunalnego

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego, i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie.

Przedział w dB	Skutki
Poniżej 35 dB	Nieszkodliwe dla zdrowia, mogą być jednak denerwujące lub przeszkadzać przy pracy wymagającej skupienia
Od 35 do 70 dB	Zmęczenie układu nerwowego, utrudniają komunikowanie się, zasypianie i wypoczynek
Od 70 do 85 dB	Znaczne obniżenie wydajności pracy, mogą być szkodliwe dla zdrowia i powodować uszkodzenie słuchu
Od 85 do 130 dB	Powodują liczne schorzenia organizmu, uniemożliwiają zrozumiałość mowy nawet z bliskiej odległości
Powyżej 130 dB	Trwałe uszkodzenie słuchu, wywołują drgania organów wewnętrznych

Oddziaływanie hałasu na organizm ludzki

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w celu uzyskania danych i oceny oraz obserwacji zmian stanu akustycznego w środowisku.

Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem czy rozwiązania techniczne ukierunkowane na wyciszenie źródła emisji hałasu lub minimalizujące jego oddziaływanie. Analizowane tereny są terenami częściowo rolnymi - nieklasyfikowanym akustycznie według wyżej wymienionego Rozporządzenia, a w obszarach zurbanizowanych terenem zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej, chronionym akustycznie. Głównym źródłem hałasu w obszarach opracowania są drogi wojewódzkie, drogi dojazdowe, parkingi, linia kolejowa oraz zakłady przemysłowe.

Według „Oceny stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 roku” (najświeższe dostępne opracowanie WIOŚ w Olsztynie) badania hałasu komunikacyjnego prowadzono w Ełku, Kętrzynie i Lidzbarku Warmińskim. Wykazały one, że klimat akustyczny województwa jest zróżnicowany: zidentyfikowano pięć obszarów, w których ponadnormatywny hałas drogowy występuje przez całą dobę, oraz trzy obszary, gdzie przekroczenia dotyczą wyłącznie pory dnia lub nocy, przy czym wartości przekroczeń mieszczą się zasadniczo w przedziale do 10 dB. Nie stwierdzono istotnego oddziaływania hałasu kolejowego, tramwajowego ani lotniczego na ludność, natomiast w 14 zakładach przemysłowych odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, najczęściej o kilka decybeli.

W gminie Lelkowo nie były prowadzone pomiary hałasu komunikacyjnego ani przemysłowego w ramach wojewódzkiego monitoringu klimatu akustycznego; punkty pomiarowe zlokalizowano wyłącznie w wybranych miastach regionu, a w dostępnych zestawieniach brak jest również zakładów z terenu gminy Lelkowo, dla których stwierdzono ponadnormatywną emisję hałasu.

W podsumowaniu opracowania wskazano, że głównym źródłem ponadnormatywnego hałasu w województwie pozostaje ruch drogowy na wybranych odcinkach ulic w miastach, natomiast hałas przemysłowy ma charakter lokalny i dotyczy przede wszystkim najbliższego sąsiedztwa pojedynczych zakładów. Rekomenduje się kontynuację działań ograniczających hałas drogowy oraz utrzymanie emisji na poziomie co najmniej dopuszczalnym. Wyniki monitoringu oraz dane ze strategicznych map hałasu stały się podstawą do opracowania i przyjęcia w 2024 r. „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego”, którego nadrzędnym celem jest stopniowe dostosowanie poziomu hałasu w środowisku do obowiązujących norm i ograniczenie narażenia mieszkańców.

Niekorzystny wpływ hałasu środowiskowego na stan zdrowia społeczeństwa wymaga działań zmierzających do jego ograniczenia. Działania podejmowane w celu poprawy klimatu akustycznego można podzielić na dwie kategorie:

1 - działania polegające na eliminacji źródeł uciążliwości hałasowej, do których można zaliczyć np.: właściwe planowanie urbanistyczne, operowanie naturalnym ukształtowaniem terenu jako naturalnym elementem ochrony przed hałasem, stosowanie w zakładach odpowiednich rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, wykorzystanie właściwej technologii budowy i modernizacji ekranów akustycznych wzdłuż tras komunikacyjnych, modyfikację istniejących nieruchomości, np. przez wymianę stolarki okiennej w lokalach;

2 - działania zmierzające do ograniczenia emisji hałasu u jego źródła, do których można zaliczyć np.: poprawę stanu nawierzchni istniejących sieci dróg, przeniesienie ruchu tranzytowego poza granice terenów zwartej zabudowy, optymalizację prędkości strumienia ruchu na terenie zabudowanym,

rozbudowę alternatywnych form transportu, modyfikację taboru komunikacyjnego, racjonalne planowanie inwestycji w istniejących zakładach.

Promieniowanie elektromagnetyczne

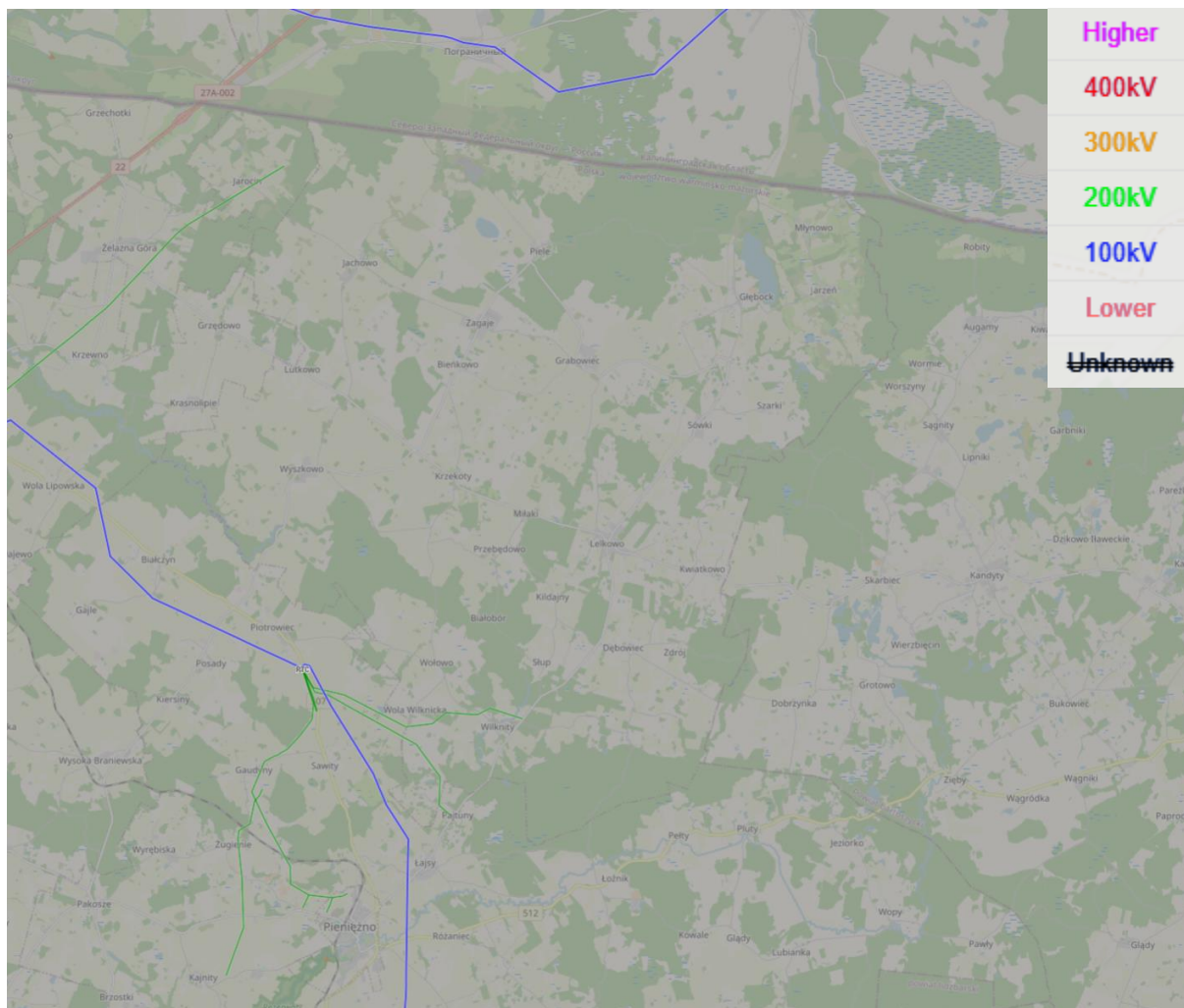
Na pole elektromagnetyczne (PEM) składają się pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Jego głównymi źródłami są linie wysokiego napięcia, stacje nadajnikowe telefonii komórkowej, radary, telefony komórkowe, urządzenia elektryczne itp. Do naturalnych źródeł pól elektromagnetycznych należy Ziemia oraz Słońce. Jak do tej pory nie ma doniesień o badaniach naukowych, które określałyby negatywny wpływ PEM, o wartościach nieprzekraczających poziomów dopuszczalnych, na organizmy żywe, w tym na człowieka.

Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*. Standardy dotyczące jakości środowiska dla pól elektromagnetycznych zostały określone rozporządzeniem *Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*.

Ponadto obowiązują rozporządzenia *Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* oraz *Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem*.

Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego jego stanu poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz, gdy poziomy te nie są dotrzymane – na zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych. Obowiązek badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wynika z zapisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*.

Linie elektroenergetyczne 400 kV oraz 110kV nie przebiegają przez gminę Lelkowo. Jednak w dokumentach planistycznych dla województwa warmińsko-mazurskiego występują plany projektu linii wysokiego napięcia w południowej części gminy. Zasilanie gminy opiera się na liniach średniego (SN) i niskiego napięcia (nN), powiązanych z GPZ Lelkowo.

Linie elektroenergetyczne na terenie gminy Lelkowo

Źródło: <https://ebin.josm.pl/electricity/#11.26/54.3275/20.1872>

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z ustawą: Prawo ochrony środowiska, dokonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Ostatnim dostępnym opracowaniem jest Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie warmińsko-mazurskim, Olsztyn 2024.

"Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w 2023 roku przeprowadził cztery planowe kontrole (w tym cztery z pomiarem) oraz skontrolowano 464 sprawozdania z pomiarów dostarczonych do urzędu na podstawie art. 122a ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Zarówno w kontrolach terenowych jak i dokumentacyjnych nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku."

Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie warmińsko-mazurskim

Krajobraz

Zaburzenia powstające w krajobrazie wynikają z niewłaściwej i nieumiejętnej gospodarki krajobrazem. Przestrzeń jest niewłaściwie dzielona i degradowana, często zabudowywana przypadkowo tak pod względem lokalizacji jak i architektury. Zagrożenie dla krajobrazu stanowią mało estetyczne budowle na terenach zabudowy, nienawiązujące architekturą do tradycji regionalnej, oderwane od zwartej zabudowy. Zagrożeniem dla krajobrazu są również wyrobiska związane z eksploatacją złóż minerałów.

Podsumowując: oddziaływanie człowieka – antropizacja wpływa na zmiany i stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Do podstawowych zagrożeń antropizacyjnych istniejących i potencjalnych dla środowiska przyrodniczego w obszarach opracowania, należą:

- związana z działalnością rolniczą chemizacja powodująca skażenie chemiczne gleb z kumulowaniem pestycydów i ich spływ do wód powierzchniowych oraz przenikanie do wód podziemnych, a także do powietrza,
- prowadzenie nadmiernych melioracji powodujących przesuszenie łąk, a w efekcie osłabiania przesuszonych lasów, niszczenie cennych biotopów, gatunków, siedlisk fauny i flory, obniżanie lustra wód w zbiornikach wodnych, czego konsekwencją jest zanikanie i zmiany roślinności przybrzeżnej,
- zanieczyszczenia odpadami (trudno rozkładalne wszechobecne plastiki), powstawanie nielegalnych „dzikich” wysypisk śmieci,
- zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych, gleb spowodowane brakiem kanalizacji sanitarnej (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, pozbywanie się ścieków wprost do gruntu) na terenach bez dostępu do sieci kanalizacji,
- nasilenie ruchu komunikacyjnego będącego źródłem zanieczyszczeń gleb, powietrza i hałasu,
- powstawanie obiektów mieszkalnych, usługowych o architekturze nieestetycznej, szpecącej krajobraz, nienawiązującej do tradycji lokalnej, często w przypadkowej lokalizacji.

Zmiany i zagrożenia dotyczące środowiska mają przyczyny, które ogólnie można określić jako naturalne, będące efektem procesów przyrodniczych oraz antropogeniczne, wynikające z działalności człowieka. Zmiany naturalne zachodzą na terenach, na których dotychczasowa działalność człowieka została zaniechana tj. terenów rolniczo ugorowanych, na których następuje sukcesja roślinności głównie leśnej. Zmiany antropogeniczne zachodzą na nowych terenach zajmowanych pod zainwestowanie kubaturowe oraz przystosowanie do użytkowania (melioracje, niwelacje).

W efekcie rozwoju zainwestowania osadniczego występują typowe zmiany środowiska przyrodniczego, należące do nieuniknionych. Na etapie inwestycyjnym będą to fizyczne przekształcenia płytkiego podłoża, lokalne zaburzenie reżimu płytkich wód gruntowych, miejscowe usunięcie warstwy glebowej i szaty roślinnej (zwłaszcza w miejscu lokalizacji obiektów kubaturowych oraz budowy nasypów lub wymiany gruntu, niwelacje terenu, zmiany fizjonomii krajobrazu (nowe obiekty na terenach dotychczas niezabudowanych).

Na tych terenach mogą również zachodzić pozytywne środowiskowo zmiany tj. rekultywacja, uporządkowanie terenu oraz tworzenie nowych terenów zieleni.

Konsekwencją wprowadzenia zainwestowania będzie dalsza antropizacja środowiska przyrodniczego na etapie funkcjonowania. Oddziaływanie to może być bardzo zróżnicowane w zależności od charakteru nowopowstałych obiektów. W większości oddziaływanie takie ma wpływ na wszystkie komponenty środowiska.

6. PRAWNA OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU, INNE UWARUNKOWANIA PRAWNE

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a w szczególności:

- 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- 4) siedlisk przyrodniczych;
- 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- 7) krajobrazu;
- 8) zieleni w miastach i wsiach;
- 9) zadrzewień.

Formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody;
- 3) parki krajobrazowe;
- 4) obszary chronionego krajobrazu;
- 5) obszary Natura 2000;
- 6) pomniki przyrody;
- 7) stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Lelkowo występują formy ochrony przyrody, określone w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916), zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Należą do nich:

1. **Obszary chronionego krajobrazu** – Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich, Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąlszy,
2. **Obszar Natura 2000** (siedliskowy) – Bieńkowo,
3. **Obszar Natura 2000** (ptasi) – Ostoja Warmińska,
4. **Użytki ekologiczne** – 7 użytków,
5. **Pomniki przyrody**,
6. **Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.**

Obszary Chronionego Krajobrazu – Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki znajduje się w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Częściowo w gminie Lelkowo w zachodniej części gminy. Został utworzony na mocy Uchwały Nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa elbląskiego (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60). Powierzchnia obszaru wynosi 4528,5 ha.

Teren ten obejmuje tereny środkowego odcinka rzeki Banówka i przechodzi przez gminy Braniewo (gmina wiejska) i Lelkowo (gmina wiejska) i Pieniężno (gmina miejsko-wiejska). Elementami krajobrazotwórczymi są wąska dolina rzeki Banówki i tereny uprawne. Charakter krajobrazu tworzą uwarunkowania przyrodnicze – dolina rzeki oraz cenne tereny leśne i formu użytkowania gospodarczego – rolnicze i leśne.

Obszary Chronionego Krajobrazu – Obszar Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich znajduje się w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Spora część tego obszaru znajduje się w północnej i centralnej części gminy Lelkowo. Został utworzony na mocy Uchwały Nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa elbląskiego (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60). Powierzchnia obszaru wynosi 11002,04 ha. (około 5477 ha na terenie gminy Lelkowo).

Teren ten obejmuje gminy Lelkowo i Górowo Iławeckie. Głównym elementem krajobrazotwórczym Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich jest zachodni brzeg lasu mieszanego porastającego strefę pagórków moreny czołowej. Cechą charakterystyczną jest bogata rzeźba terenu i liczne jeziora śródleśne.

Obszary Chronionego Krajobrazu – Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąlszy

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąlszy znajduje się w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Część tego obszaru znajduje się w południowej części gminy Lelkowo. Został utworzony na mocy Uchwały Nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa elbląskiego (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60). Powierzchnia obszaru wynosi 9834,8 ha.

Teren ten znajduje się w granicach gmin: Lelkowo, Pieniężno, Górowo Iławeckie, Lidzbarsk Warmiński oraz obejmuje przyrzecze od dawnej granicy województwa olsztyńskiego (wsi Pawły) do granic administracyjnych miasta Pieniężno. Elementami krajobrazotwórczymi są tereny leśne we wschodniej i północno-zachodniej części, kompleks łąk stale podmokłych w centralnej części obszaru, niecka rzeki Wąlszy na odcinku od wsi Pełty do Pieniężna oraz tereny upraw rolnych i użytków zielonych.

Obszary Natura 2000 – Bieńkowo (PLH280009)

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Bieńkowo” (PLH280009) w całości znajduje się na terenie gminy Lelkowo w centralnej jej części. Powierzchnia obszaru wynosi 122,71 ha. Obszar Natura 2000

obejmuje torfowisko „Bieńkowo” oraz kompleks torfowisk i bagiennych lasów otoczonych pasem łąk. Obszar otoczony jest od północy i wschodu ciągiem wzgórz morenowych.

Obszar Natura 2000 – Ostoja Warmińska (PLB280015)

Obszar Natura 2000 „Ostoja Warmińska” (PLB280015) powstał na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obszar znajduje się w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego w gminach Korsze, Bartoszyce (gmina miejska), Bartoszyce (gmina wiejska), Lelkowo, Braniewo (gmina wiejska), Kiwity, Barciany, Pieniężno, Srokowo, Sępole, Płoskinia, Górowo Iławeckie. Powierzchnia obszaru wynosi 145 451,14 ha. Gmina Lelkowo leży w całości w granicach Obszaru Natura 2000.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Lelkowo znajduje się siedem użytków ekologicznych różnego rodzaju:

- Torfowisko (2) – okolice wsi Bieńkowo i tereny przygraniczne na północ od wsi Piele,
- Bagno (2) – okolice wsi Bieńkowo i okolice Lelkowa,
- Płaty nieużytkowanej roślinności (3) – dwa na północ od wsi Jachowo i jeden na północny-wschód od Jachowa

Celem utworzenia tego obszaru jest ochrona cennych przyrodniczo fragmentów ekosystemów, w tym siedlisk rzadkich gatunków roślin związanych z terenami łągowymi, istotnych dla zachowania lokalnej bioróżnorodności.

Pomniki przyrody

W granicach gminy znajduje się 49 pomników przyrody, część z nich występuje jako grupa. Wszystkie z nich to drzewa różnych gatunków (dęby, lipy, klony, graby, buki, klony, topole, wiśnia i magnolia). Pomniki są rozsiane po całej gminie, m.in. w miejscowościach: Wilknity, Miłaki, Jarzeń.

inspire id	typ_ formy nazwa	data_ utworzenia	opis granicy	typ tworu	opis pomnika
PL.ZIPOP.1393.PP.2802042.2467	pomnik przyrody	2009-07-08	obręb leśny Regity; N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 25 c	Jednoobiektowy	zarośnięty podszytem
PL.ZIPOP.1393.PP.2802042.2468	pomnik przyrody	2009-07-08	obręb leśny Regity; N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 23 j	Jednoobiektowy	zarośnięty podszytem
PL.ZIPOP.1393.PP.2802042.2469	pomnik przyrody	2009-07-08	obręb leśny Regity; N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 23 f	Jednoobiektowy	

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.24 70	pomnik przyrody	2009-07-08	obręb leśny Regity; N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 23 f	Jednoobiektowy	zarośnięty podszytem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 43	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 44	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 45	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	szczelina w pniu przy podstawie, próchniejący pień, drzewo pochylone, rośnie pod kątem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 46	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 47	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 48	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 49	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 50	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	mech na pniu
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 51	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 52	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	kilka gałęzi suchych, drzewo nie rośnie pionowo tylko pod kątem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 53	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren parku; N-ctwo Górowo Iławeckie	Jednoobiektowy	

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.25 54	pomnik przyrody	2014-12-27	teren lasu; N-ctwo Górowo Haweckie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.62 4	pomnik przyrody	2007-06-07	100 m od drogi gruntowej; N-ctwo Górowo Haweckie, L-ctwo Jarzeń, oddz. 356 a, obecnie 3 a	Jednoobiektowy	wiek ok. 150 lat; podleśniczy zapewnia, iż jest to czereśnia
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.90 3	pomnik przyrody	1959-09-07	przy drodze do Wołowa, ok. 1 km od Wilkint (obok mostku nad strumykiem)	Jednoobiektowy	spróchniałe ubytki w pniu u podstawy, mech
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.90 5	pomnik przyrody	1992-12-21	rośnie na posesji prywatnej	Jednoobiektowy	duży ubytek po odłamaniu jednego z głównych konarów- pozostałości jeszcze leżą pod drzewem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.90 6	pomnik przyrody	1992-12-21	rośnie na posesji prywatnej	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.90 7	pomnik przyrody	1992-12-21	w parku wiejskim	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.90 8	pomnik przyrody	1992-12-21	przy drodze z Wilkint do Wołowa	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.90 9	pomnik przyrody	1993-12-27	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 267 o	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 0	pomnik przyrody	1993-12-27	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 267 p	Jednoobiektowy	trochę zarośnięty podszytem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 1	pomnik przyrody	1993-12-27	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 267 r	Jednoobiektowy	ubytek w korze podłużny o dł. 1m, kilka suchych konarów

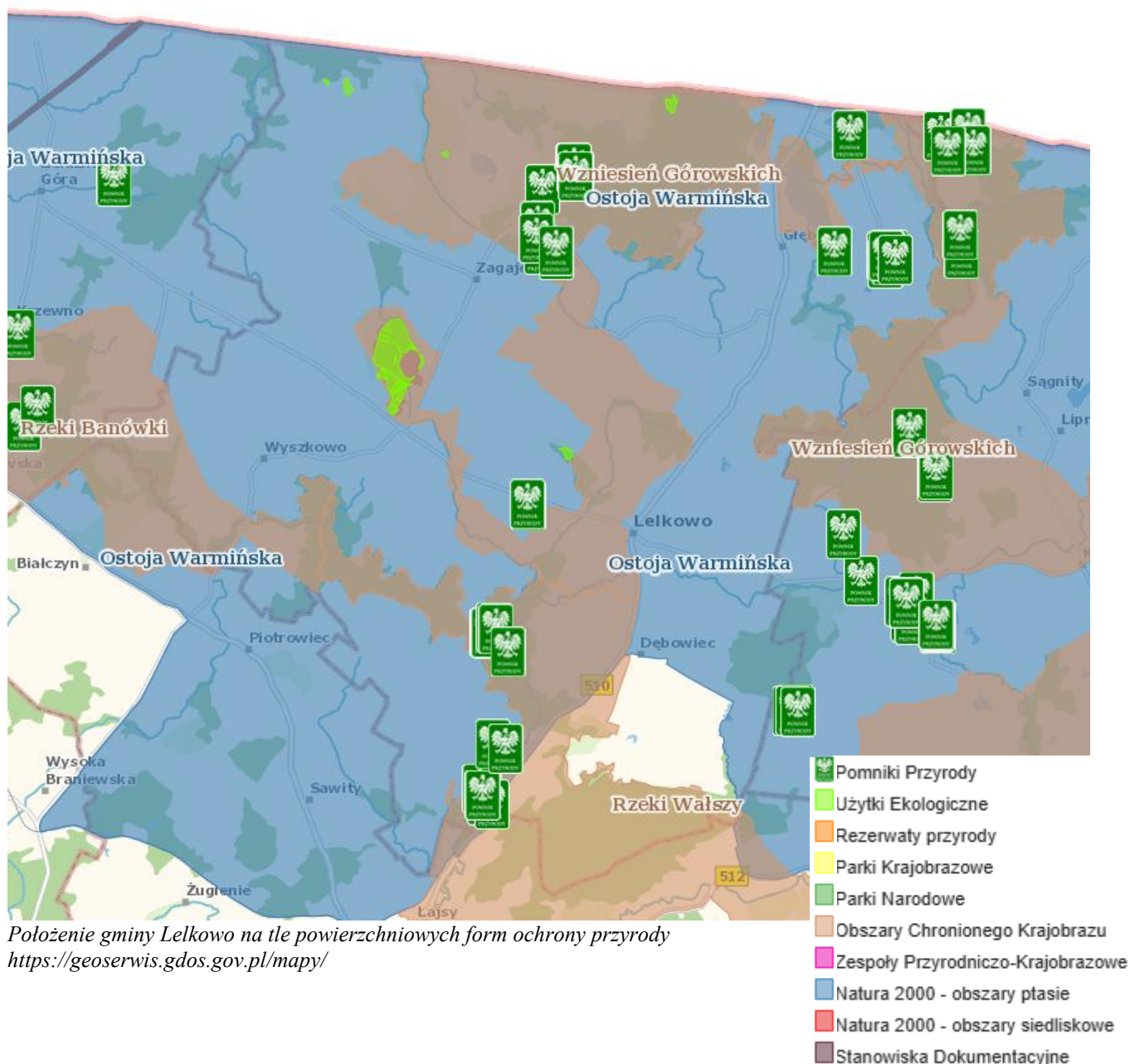
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 2	pomnik przyrody	1996-03-01	N-ctwo Orneta LUB Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 13 b	Wieloobiektowy	grupa 5 drzew - dąb szypułkowy; 1,4: sporo suchych konarów; 5: drzewo z poważnym ubytkiem w pniu- spróchniała duża część pnia, drzewo jest pochylone, grozi upadkiem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 3	pomnik przyrody	1996-03-01	N-ctwo Orneta LUB Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 13 i	Wieloobiektowy	grupa 6 drzew - dąb szypułkowy; 1,3,4,5: zarośnięte podszytem; 2: mech na pniu; 6: ułamany konar, ubytek w pniu podłużny o dł. ok. 5 m
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 4	pomnik przyrody	1996-03-01	N-ctwo Orneta LUB Zaporowo, L-ctwo Borek, oddz. 24 b	Jednoobiektowy	ubytki w pniu-pień mocno zniszczony i spróchniały
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 5	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 267 p	Jednoobiektowy	zarośnięte podszytem, mech na pniu
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 6	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 267 r	Jednoobiektowy	ubytek w korze i pniu podłużny po uderzeniu piorunem w przeszłości
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 7	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 267 r	Jednoobiektowy	zarośnięte podszytem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 8	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 278 c	Jednoobiektowy	zarośnięty podszytem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.91 9	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 278 c	Jednoobiektowy	podłużny szeroki (0,4-0,6m), próchniejący ubytek po całej długości drzewa prawdopodobnie po uderzeniu piorunem w przeszłości

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Lelkowo

PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 0	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 278 c	Jednoobiektowy	niektóre konary suche, ślad po wyłamanym konarze
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 1	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 278 d	Jednoobiektowy	kikuty po odłamanych konarach, niektóre konary suche
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 2	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 278 d	Jednoobiektowy	zarośnięty podszytem
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 3	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 278 g	Jednoobiektowy	ubytek w korze po całej długości drzewa
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 4	pomnik przyrody	1996-09-04	N-ctwo Orneta, L-ctwo Białobór, oddz. 270 f	Jednoobiektowy	szczelina po piorunie przez całe drzewo o szer. 0,4- 0,5m, kilka suchych konarów
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 5	pomnik przyrody	1997-01-30	Przy drodze Głębock-Jarzeń, za jez. Głębokim, po prawej stronie	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 7	pomnik przyrody	2014-05-28	Teren Parku; N-ctwo Górowo Haweckie, L-ctwo Jarzeń, oddz. 27 a	Jednoobiektowy	
PL.ZIPOP. 1393.PP.2 802042.92 8	pomnik przyrody	2014-12-27	Teren Parku; N-ctwo Górowo Haweckie, L-ctwo Jarzeń, oddz. 27a, 1k	Jednoobiektowy	

Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

• **Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów**

Ustawowe wymagania w zakresie ochrony środowiska, które winny być spełnione w planie miejscowym – podczas realizacji ustaleń planu należy zapewnić ochronę siedlisk i stanowisk chronionych gatunków, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi ochrony gatunkowej:

- dziko występujących roślin objętych ochroną,
- dziko występujących zwierząt objętych ochroną,
- dziko występujących grzybów objętych ochroną.

Ochrona gatunkowa, zgodnie z art. 46.1. Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „*ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną*

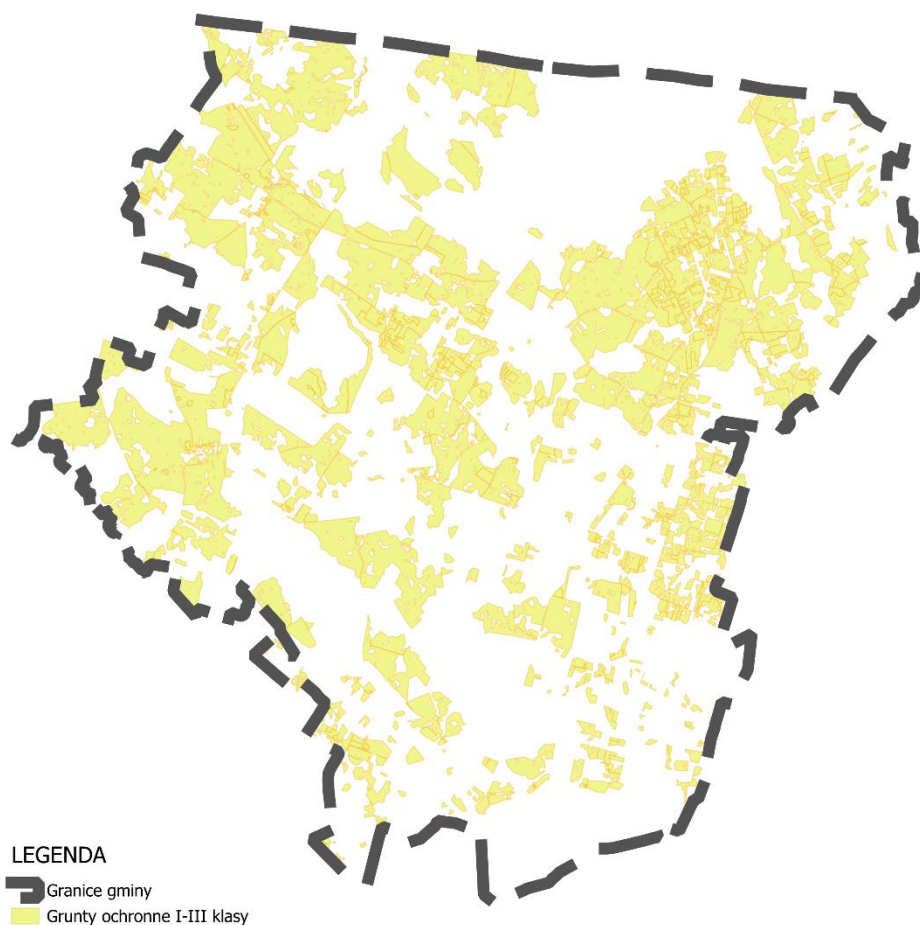
na podstawie przepisów umów międzynarodowych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”. W stosunku do gatunków objętych ochroną obowiązują zakazy określone w art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i wprowadzone:

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (j.t. Dz. U. z 2022 r., poz. 2380);
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r. poz. 1409);
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014r. poz. 1408).

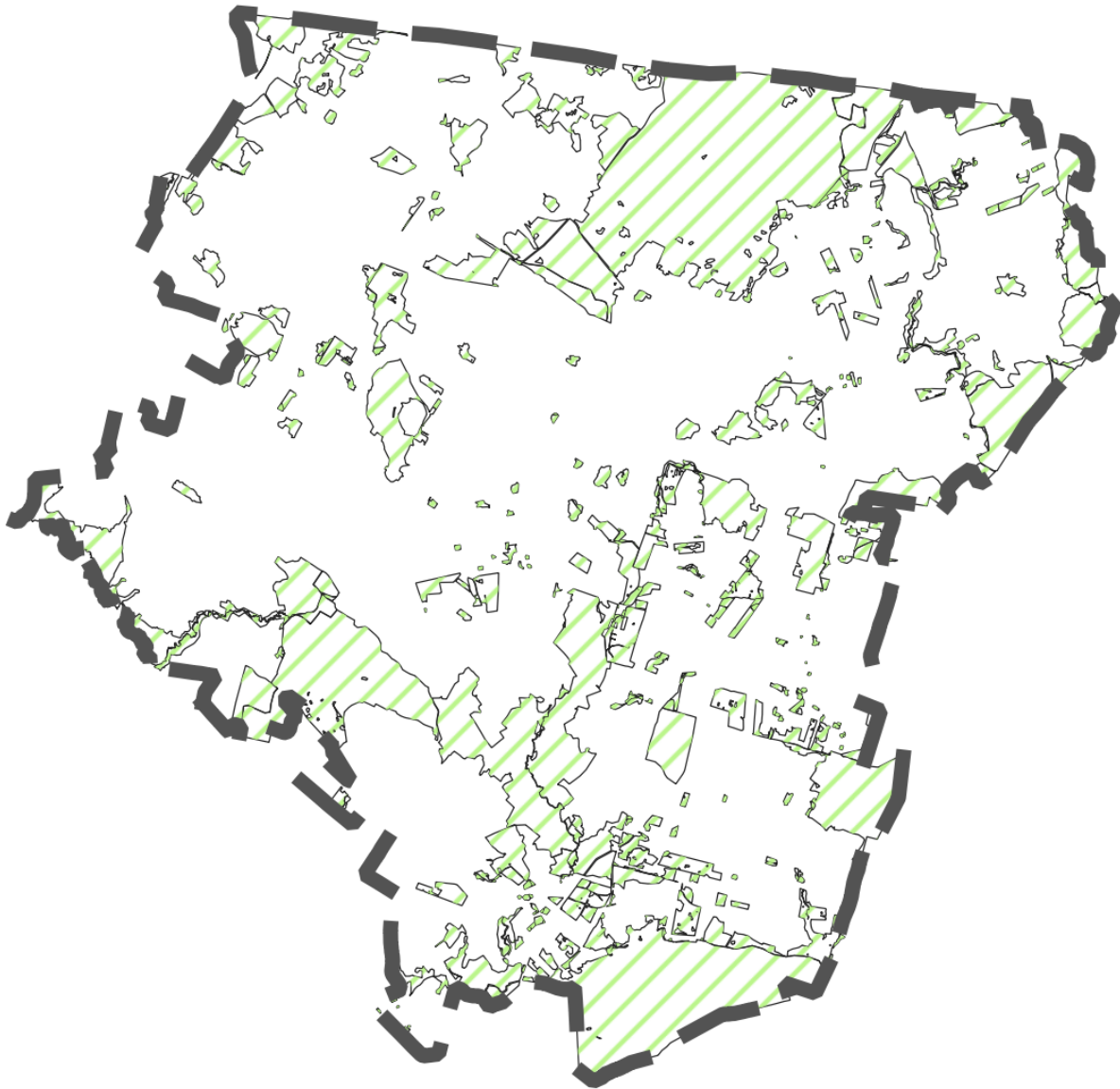
Grunty rolne i leśne

Zgodnie z Art. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 82) ochronie podlegają grunty rolne na glebach klas I-III oraz lasy. Ochrona gruntów rolnych i leśnych polega głównie na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze i nieleśne. Jest to ochrona warunkowa, co oznacza, że mogą zostać one przeznaczone na inne cele, przy spełnianiu wymagań wskazanych w ustawie. Na terenie gminy przeważają grunty niskich klas bonitacyjnych, gleby klas I, II nie występują.

Poniżej zamieszczono mapkę przedstawiającą grunty rolne III klasy podlegające ochronie.

Grunty rolne na glebach klas I-III- rozmieszczenie na terenie gminy Lelkowo

Lasy w gminie Lelkowo

Inne uwarunkowania prawne

Cmentarze

Dla terenów cmentarzy i ich stref ochronnych obowiązują przepisy odrębne o cmentarzach i chowaniu zmarłych m.in. rozporządzenie ministra gospodarki komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z dnia 16 września 1959 r.):

§ 3. 1. Odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci połączone.

2. *Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.*

W gminie Lelkowo zlokalizowane są następujące cmentarze:

- Cmentarz rzymskokatolicki w Bieńkowie
- Cmentarz rzymskokatolicki w Dębowcu
- Cmentarz rzymskokatolicki w Głębocku

Linie elektroenergetyczne

Przez teren gminy Lelkowo nie przebiegają linie elektroenergetyczne 400kV. Jednak w dokumentach planistycznych dla województwa warmińsko-mazurskiego występują plany projektu linii wysokiego napięcia w południowej części gminy. Zasilanie gminy opiera się na liniach średniego (SN) i niskiego napięcia (nN), powiązanych z GPZ Lelkowo. Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska. Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego jego stanu poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz, gdy poziomy te nie są dotrzymane – na zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych. Obowiązek badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wynika z zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska.

Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych

Potencjalne zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy występuje na spadkach powyżej 10°. Wysokości względne duże i nachylenia zboczy dolin stwarzają zagrożenie zwłaszcza przy występowaniu warstw naprzemiennie utworów piaszczystych i gliniastych. Zwiększać zagrożenie może lokalizowanie obiektów na stromych zboczach o wysokich spadkach, brak roślinności na stokach i występowanie sztucznych podcięć zboczy – skarp.

Na podstawie analiz przestrzennych dostępnych w Systemie Informacji Przestrzennej Gminy oraz powszechnie udostępnianych danych Państwowego Instytutu Geologicznego — PIB (System Osłony Przeciwoświatkowej, SOPO) nie odnotowano żadnych osuwisk ani obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie gminy Lelkowo.

Tereny zamknięte

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w odniesieniu do terenów zamkniętych wyznaczanych przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się jedynie granice tych terenów oraz granice ich stref ochronnych. W strefach ochronnych mogą obowiązywać ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, w tym zakaz zabudowy. Jednakże, na mocy art. 3 ust. 3 ww. ustawy, przepis ten nie znajduje zastosowania do terenów zamkniętych wyznaczanych przez ministra właściwego do spraw transportu. W związku z tym, dla terenów zamkniętych o charakterze kolejowym należy w planie ogólnym formułować ustalenia planistyczne analogiczne do pozostałych terenów objętych planem.

W świetle Decyzji nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 22 grudnia 2025 r., na terenie gminy występują tereny zamknięte ustanowione przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej:

1067	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	BRANIEWSKI	BIEŃKOWO	1 BIEŃKOWO, dz. 60/2.	RZI OLSZTYN
1068	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	BRANIEWSKI	GLEBOCK	3 GLEBOCK, dz. 255/9, 257.	RZI OLSZTYN
1069	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	BRANIEWSKI	JARZEŃ	5 JARZEŃ, dz. 1/3, 11/2.	RZI OLSZTYN
1126	WARMIŃSKO - MAZURSKIE	BRANIEWSKI	KRZEKOTY	6 KRZEKOTY, dz. 60/14.	RZI OLSZTYN
1127	WARMIŃSKO - MAZURSKIE	BRANIEWSKI	WYSZKOWO	12 WYSZKOWO, dz. 22/4.	RZI OLSZTYN

Źródło: Decyzja nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 22 grudnia 2025 r. zmieniająca decyzję w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Każdy dokument o charakterze kierunkowym wyrażający wolę polityczną dla przyszłych zamierzeń tworzony jest w oparciu, m. in. o uwarunkowania zewnętrzne, na które składają się ustalenia innych dokumentów na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Ochrona środowiska jest przedmiotem regulacji wspólnotowej głównie w postaci dyrektyw UE. Jeśli chodzi o zasadę zrównoważonego rozwoju, która jest przedmiotem głównie dokumentów kierunkowych o charakterze politycznym, to pojęcie to nie jest rozumiane jednoznacznie, a jego aktualną interpretację zawierają materiały opublikowane w 2005 roku. Najważniejsze dla tych zagadnień są następujące dokumenty: Szósty Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska, Strategia Lizbońska, Strategia z Goeteborga, Europejska Konwencja Krajobrazowa, Strategia na rzecz różnorodności biologicznej UE 2030, Zrównoważona Europa do 2030 r. Inicjatywa przewodnia tej strategii to *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Strategia ta tworzy długookresowe ramy działania w wielu obszarach polityki, takich jak walka ze zmianami klimatu, energia, transport, przemysł, surowce, rolnictwo, rybołówstwo, ochrona różnorodności biologicznej oraz rozwój regionalny. Ochrona środowiska na poziomie krajowym jest obecnie jednym z głównych zadań współczesnego społeczeństwa i państwa. Fundamentalnym dokumentem w zakresie zrównoważonego rozwoju jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 5). Ustawa prawo ochrony środowiska oraz ustawy jej pokrewne i rozporządzenia zobowiązują do kierowania się zasadą zrównoważonego rozwoju w różnych etapach działań: planistycznych, realizacyjnych i zarządzania.

Do dokumentów o charakterze programowym, które wyznaczają politykę państwa w zakresie ochrony środowiska, należą: Polska 2030 Długookresowa Strategia Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju, II Polityka Ekologiczna Państwa, Polityka Ekologiczna Państwa. Oprócz wymienionych dokumentów o charakterze ogólnym, w Polsce, w nawiązaniu do przepisów ustawy (Prawo ochrony środowiska i Prawo o odpadach), funkcjonuje kilka innych programów szczegółowych w zakresie ochrony środowiska: Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Krajowy Program Zwiększenia Lesistości, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z Programem Działań, Program Wodno-Środowiskowy Kraju, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została zlikwidowana na mocy przyjętej w 2020 r. nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jednocześnie przewidywany w ustawie nowy zintegrowany dokument, jakim ma być Koncepcja Rozwoju Kraju 2050- dokument, który ma umożliwić najlepsze wybory strategiczne w perspektywie nadchodzącego ćwierćwiecza, w ramach średniookresowych strategii i polityk publicznych wdrażanych przez rząd, samorzady terytorialne i innych interesariuszy gry o rozwój.

Wśród dokumentów na poziomie lokalnym i regionalnym są m.in.: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lelkowo (uchw. Nr XVIII (86)2000 z 18 września 2000 r.), Program Ochrony Środowiska dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, m.in. MPZP dla części wsi Głębock, obręb Głębock (uchw. Nr XXXIX (177)06 z 14 lipca 2006 r.).

Planowane przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu w obszarze objętym planem ogólnym nie koliduje z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Podstawowym celem o randze międzynarodowej uwzględnionym podczas sporządzania planu był trwały, stabilny i zrównoważony rozwój dla osiągnięcia ładu społecznego, ekonomicznego, ekologicznego i przestrzennego. Ponadto w planie ogólnym swoje odzwierciedlenie znalazły następujące cele ochrony środowiska:

- konieczność zachowania równowagi środowiska naturalnego, w tym różnorodności biologicznej przy szybko zmieniających się warunkach gospodarczych i społecznych;
- poprawa jakości środowiska dla ochrony zdrowia mieszkańców;
- ochrona wysokich walorów krajobrazowych i zrównoważone wykorzystanie wartości przyrodniczych;
- ochrona i rekompensowanie koniecznych ubytków terenów zieleni oraz wprowadzenie terenów

powierzchni biologicznie czynnej na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie.

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej obejmuje w całości teren gminy Lelkowo, która jako gmina wiejska powiatu braniewskiego wchodzi w skład strefy oznaczonej kodem PL2803. Uchwałą Nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 27 czerwca 2023 r. przyjęto Aktualizację POP, sporządzoną z powodu utrzymujących się przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 na obszarze strefy, przy jednoczesnym dotrzymaniu poziomów dopuszczalnych pyłów PM10 i PM2,5.

8. ZAPISY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LELKOWO

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lelkowo na lata 2009 - 2012 z perspektywą na lata 2013 - 2016 został przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/194/10 Rady Gminy Lelkowo z dnia 5 listopada 2010 r. Trzeba zatem założyć, że jest to najaktualniejszy dokument o tej tematyce dotyczący gminy.

Z dokumentu wynika, że dla obszaru gminy Lelkowo zaplanowano zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska, zrównoważone wykorzystanie wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej, utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych, zwiększenie lesistości i ochrona lasów, poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego, a także podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej. Dodatkowo w ramach rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej zaplanowano inwestycje mające na celu poprawę ich stanu. Gmina podejmuje także działania w zakresie monitoringu stanu środowiska w zakresie zanieczyszczeń wody i powietrza oraz prowadzi rozwój i ochronę obszarów objętych ochroną prawną oraz ochronę gatunkową organizmów na terenie gminy. Podkreślana jest także realizacja modernizacji sieci drogowej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lelkowo działa w zgodzie z dokumentami wyższego szczebla i rangi, realizując ich założenia.

9. ZAPISY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LELKOWO

Należy założyć, że obowiązujące obecnie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lelkowo*, przyjęte uchwałą Nr XVIII(86)2000 Rady Gminy Lelkowo z dnia 18 września 2000 roku, jest aktualne oraz że generalnie wyznaczone kierunki rozwoju gminy powinny być odzwierciedlone w sporządzanym planie ogólnym.

W obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lelkowo* zidentyfikowano szereg problemów rozwojowych. Wskazano m.in. peryferyjność względem układu komunikacyjnego kraju, co spowodowane jest brakiem występowania sieci drogowej o charakterze ponadlokalnym i wpływa na atrakcyjność inwestycyjną gminy oraz zły stan techniczny istniejącej sieci dróg, który w okresie wiosenno-jesiennym stanowi znaczną barierę komunikacyjną dla mieszkańców oraz braki w infrastrukturze technicznej takie jak brak dostępu do gazu ziemnego czy ograniczenia związane z dostawą prądu. Jako istotne wyzwanie wskazano również ponadprzeciętne zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane przez źle prowadzoną gospodarkę ściekową oraz gospodarkę rolną, a także niekorzystne warunki bioklimatyczne, będące czynnikiem rozwoju różnego rodzaju chorób reumatycznych, układu oddechowego i układu krążenia. Studium zwraca ponadto uwagę na występowanie obszarów o koncentracji negatywnych zjawisk społecznych takich jak bezrobocie, spadek poziomu życia mieszkańców czy nawet depresja społeczna

oraz na degradację zarówno środowiska kulturowego jak i środowiska poprzez powstające dzikie wysypiska śmieci.

W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy rozwojowe *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lelkowo* formułuje kierunki działań ukierunkowane na zrównoważony rozwój przestrzenny gminy. Zakłada się kształtowanie ładu przestrzennego poprzez ochronę obiektów i obszarów ze względu na wartości przyrodnicze i kulturowe, rozwój systemów transportowych i infrastruktury technicznej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.

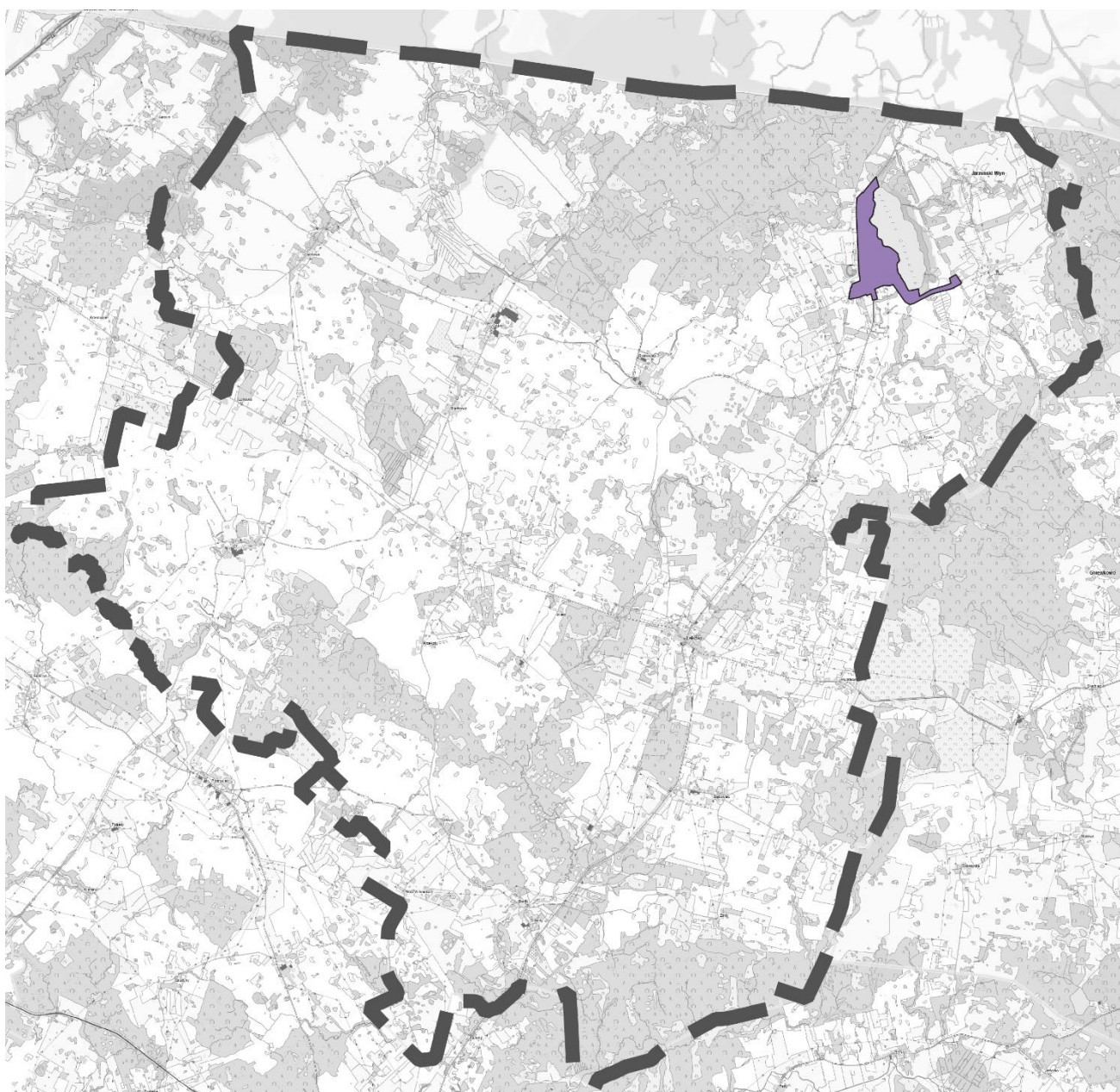
Wytyczne dla nowej zabudowy zawarte w Studium gminy Lelkowo wskazują na preferencję dla zabudowy nastawionej na funkcję rolną, przy funkcjonowaniu zasady ograniczonego inwestowania na obszarach rolnych oraz ochronę wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Dodatkowo wyznacza tereny dawnych PGR-ów jako tereny objęte rewitalizacją.

Podsumowując, Studium gminy Lelkowo akcentuje potrzebę zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i krajobrazu, znaczenie terenów o funkcji rolniczej i rewitalizację terenów po dawnych PGR-ach. Dokument formułuje jednocześnie jasne zasady lokalizacji i funkcjonowania nowej zabudowy oraz rozwoju infrastruktury, wskazując priorytety związane z ładem przestrzennym, zachowaniem ciągłości korytarzy ekologicznych i racjonalnym wykorzystaniem zasobów przestrzeni.

10.OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie gminy Lelkowo tylko jeden obszar jest objęty MPZP. Jest on stworzony dla wsi Głębock. Brak występowania MPZP na znacznej większości obszaru gminy powoduje brak spójnych lub istniejących zasad dotyczących zabudowy na obszarze objętym planem ogólnym.

zestawienie rysunków obowiązujących planów miejscowych

11. PROGNOZA ZMIAN W ŚRODOWISKU PRZY BRAKU PLANU OGÓLNEGO

Aktualnie obszar objęty projektem planu ogólnego podlega ustaleniom Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lelkowo. Ważnym punktem odniesienia dla niniejszej prognozy jest określenie prawdopodobnych zmian w środowisku w sytuacji braku planu ogólnego.

Podstawowym parametrem dla takiej analizy jest określenie stopnia atrakcyjności inwestycyjnej terenu, czy też wielkości popytu na nowe działki pod zabudowę produkcyjno-usługową, mieszkaniową, usługową, obiekty sportowe. Brak w tym zakresie szczegółowych danych, natomiast w odczuciu autorów prognozy należy się spodziewać wzrostu liczby nowych inwestycji w tym zakresie w stosunku do inwestycji realizowanych obecnie, zwłaszcza jeśli chodzi o inwestycje mieszkaniowe.

Plan ogólny pozwoli na prawne przygotowanie terenów inwestycyjnych dla realizacji różnego rodzaju inwestycji, w tym uwzględnienie licznie składanych wniosków dotyczących zagospodarowania przestrzennego tj. zmiana warunków zagospodarowania nieruchomości objętych obowiązującymi planami wraz ze zmianą przeznaczenia niektórych terenów.

Sporządzany plan ogólny pozwoli na uaktualnienie obowiązującego prawa miejscowego, dostosowanie do potrzeb gminy, mieszkańców oraz innych zainteresowanych. W konsekwencji, plan ogólny ułatwi wszystkim zainteresowanym posługiwanie się tym narzędziem prawnym w procesach inwestycyjnych oraz dotyczących gospodarowania nieruchomościami.

Z punktu widzenia ochrony środowiska sporządzany projekt planu ogólnego jest korzystny z uwagi na uwzględnienie w ustaleniach planu aktualnych przepisów ochrony środowiska oraz ustalenie stosunkowo dużej powierzchni terenów leśnych, zieleni urządzonej i naturalnej, a także z uwagi na ustalenie wskaźników urbanistycznych, w tym minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Projekt planu poprzez kompleksowe rozwiązania w zakresie określenia przeznaczeń terenu oraz ich granic, wraz ze znacznym uszczegółowieniem w zakresie wyposażenia w szeroko rozumianą infrastrukturę techniczną, stwarza formalno – prawne podstawy do zapewnienia rozwiązania problemów w ww. zakresie.

Analizowany plan ustala zasady kształtowania funkcjonalnego i przestrzennego gminy Lelkowo. Wnioski w niniejszym opracowaniu mają charakter ogólny, wskazujący jedynie kierunki zmian i zagrożeń wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego. Sporządzany plan jest formalnie zmianą obowiązujących obecnie planów miejscowych oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W odczuciu autorów prognozy procedowany projekt planu ogólnego zawiera ustalenia korzystniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska oraz ekologicznych warunków życia mieszkańców.

Duża część potencjalnych zmian w środowisku, związanych z realizacją ustaleń planu ogólnego, będzie zależna od technologii prowadzenia prac oraz przyjętych rozwiązań projektowych.

Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, zatem jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 31 grudnia 2025 r. (w ostatnim czasie termin zmieniono na 30 czerwca 2026 r.). Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Brak planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Podobnie

bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych.

Brak realizacji ustaleń planu – nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, może przyczynić się jedynie do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju.

12. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny jest obligatoryjnie sporządzanym dokumentem planistycznym o zasięgu całej gminy, który ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przeciwieństwie do swojego poprzednika plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego. Oznacza to przede wszystkim, że jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ).

Zatem zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Lelkowo jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) w planie ogólnym gminy Lelkowo określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca.

Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 ww. ustawy);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 ww. ustawy), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog rodzajów przeznaczeń terenów, które mogą występować w danej strefie.

Z przytoczonych powyżej przepisów jasno wynika, iż w planie ogólnym nie można ustalić ani też zabronić planowanych do realizacji przedsięwzięć, które zaliczane są do grupy zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Wiodące znaczenie przy podziale gminy Lelkowo na w/w strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lelkowo, jak również miejscowe plany obowiązujące na terenie gminy

oraz Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” na lata 2023-2027.

Ustalenia projektu planu ogólnego

STREFY PLANISTYCZNE

Podstawowe uwarunkowania przy wyznaczaniu stref planistycznych opierają się na rozstrzygnięciach planistycznych zawartych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, istniejącego zagospodarowania oraz obszaru uzupełnienia zabudowy OUZ. W drugiej kolejności uwzględniane są ustalenia zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Taki sposób postępowania zapewnia spójność wyznaczonych stref z dotychczasowym ładem przestrzennym oraz pozwala na kontynuację istniejących zasad kształtowania i zagospodarowania przestrzeni. Dodatkowo, podejście to umożliwia elastyczne dostosowanie nowych ustaleń planistycznych do lokalnych uwarunkowań i potrzeb społeczno-gospodarczych gminy.

Zgodnie z przepisami ustawy i aktami wykonawczymi w planie Gminy Lelkowo wyznaczono następujące „STREFY PLANISTYCZNE”

- a. *SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,*
- b. *SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,*
- c. *SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,*
- d. *SU – strefy usługowe,*
- e. *SP – strefy gospodarcze,*
- f. *SR – strefy produkcji rolniczej,*
- g. *SI – strefy infrastrukturalne,*
- h. *SN – strefy zieleni i rekreacji,*
- i. *SC – strefy cmentarzy,*
- j. *SO – strefy otwarte,*
- k. *SK – strefy komunikacji.*

Załącznik NR 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w formie tabeli określa charakterystykę stref planistycznych:

CHARAKTERYSTYKA STREF PLANISTYCZNYCH

Lp.	Symbol literowy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny strefy planistycznej		Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁾
			podstawowy ²⁾	dodatkowy ²⁾	
1	SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
2	SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
3	SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
4	SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30

5	SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
6	SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20
7	SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
8	SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20
9	SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50
10	SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30

11	SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	–
12	SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	–
13	SK	strefa komunikacyjna ⁴⁾	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	–

¹⁾ Określony dla strefy planistycznej minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie dotyczy terenów komunikacji, dla których wskaźnik ten wynosi 0 %.

²⁾ Profil podstawowy i dodatkowy obejmuje tereny wskazane w tabeli oraz odpowiadające im tereny klas niższego poziomu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130).

³⁾ Dotyczy:

1) terenów telekomunikacji;

2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m².

⁴⁾ Strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren.

Dla każdej z tych stref, z wyjątkiem strefy komunikacji, górnictwa oraz strefy otwartej, określono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, zgodnie z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. Wartości te nie mogą być mniejsze niż przewidziane w przywołanych przepisach. Dla stref planistycznych wymienionych w punktach od a) do f) obowiązkowo określono wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Ponadto, dla wybranych stref zdefiniowano również profile dodatkowe, które umożliwiają bardziej precyzyjne dostosowanie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenu do lokalnych potrzeb i uwarunkowań.

Uwaga: pełne zestawienia tabelaryczne dla poszczególnych stref zawiera plik programu qgis załączony do opracowania.

SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje istniejące oraz planowane obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, uzupełnione o zabudowę usługową oraz tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej. Charakteryzuje się dużą elastycznością funkcjonalną i możliwością różnicowania profili podstawowych i dodatkowych, co sprzyja kształtowaniu spójnych jednostek mieszkaniowo-usługowych w strukturze gminy.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na całym obszarze strefy, co pozwala na elastyczne kształtowanie programu mieszkaniowego zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami funkcjonalnymi i przestrzennymi. Również tereny zieleni naturalnej, lasów oraz wód mogą być wprowadzone w obręb tej strefy w celu zachowania równowagi środowiskowej oraz zapewnienia odpowiedniego udziału zasobów przyrodniczych i właściwego zagospodarowania cieków wodnych.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
30	0,90	15,0	30

SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Jej funkcja sprzyja tworzeniu zintegrowanych jednostek mieszkaniowo-usługowych w strukturze przestrzennej gminy.

W ramach profilu podstawowego strefy przewiduje się możliwość lokalizacji terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych oraz infrastruktury technicznej – z zastrzeżeniem, że dla terenów infrastruktury technicznej dotyczy to wyłącznie obszarów przeznaczonych pod telekomunikację lub innych o powierzchni nieprzekraczającej 5000 m².

W zakresie profili dodatkowych dopuszcza się wprowadzenie terenów zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, zieleni naturalnej, lasów oraz wód, w celu utrzymania równowagi środowiskowej i odpowiedniego gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
30	0,60	9,0	30

SZ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy zagrodowej, związanej z prowadzeniem gospodarstw rolnych lub leśnych. W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizowanie usług, zieleni naturalnej, lasów oraz wód. Takie podejście umożliwi elastyczne kształtowanie funkcji wspomagających, a także zapewnia zachowanie odpowiednich komponentów środowiskowych i właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi.

Nie przewiduje się natomiast lokalizacji terenów wielkotowarowej produkcji rolnej ani biogazowni, ze względu na charakter struktury osadniczej oraz brak funkcjonujących gospodarstw o takim profilu działalności na obszarze gminy.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
30	0,60	12,0	30

SU - STREFA USŁUGOWA

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Strefa obejmuje tereny istniejącej lub planowanej zabudowy usługowej, w tym obiekty przeznaczone na potrzeby administracji, edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, kultu religijnego, sportu oraz działalności biurowej.

W ramach profilu podstawowego przewiduje się możliwość lokalizacji usług, infrastruktury komunikacyjnej, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych oraz infrastruktury technicznej – w tym terenów przeznaczonych pod telekomunikację oraz innych instalacji technicznych, o ile ich powierzchnia nie przekracza 5000 m².

W profilu dodatkowym dopuszcza się lokalizację elektrowni słonecznych jako formy rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także terenów zieleni naturalnej, lasów i wód, co pozwala na utrzymanie równowagi środowiskowej i właściwe zagospodarowanie zasobów przyrodniczych.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
40	1,5	15,0	30

SP - STREFA GOSPODARCZA

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy produkcyjno-usługowej, na których zakłada się rozwój funkcji produkcyjnych, w tym odnawialnych źródeł energii, magazynowo-składowych, baz transportowych, a także parków technologicznych oraz centrów wystawienniczych. W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację terenów usługowych na całym obszarze strefy, jako elementu uzupełniającego program funkcjonalny i wspierającego różnorodność użytkowania terenu. Ponadto, dla zachowania równowagi środowiskowej oraz właściwego zagospodarowania zasobów wodnych, dopuszcza się również obecność terenów zieleni naturalnej, lasów i wód we wszystkich strefach.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
40	0,60	15,0	20

Uwaga: dla masztów telefonii komórkowej, oraz sieci elektroenergetycznych dopuszcza się wysokość 50 m.

SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych.
Profil dodatkowy: teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje przede wszystkim obszary, na których zlokalizowane są istotne obiekty infrastruktury technicznej.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się obecność zieleni urządzonej w celu zachowania równowagi środowiskowej i właściwego gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
30	0,60	9,0	20

SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu.

Strefa obejmuje tereny przeznaczone pod istniejącą lub planowaną zielenią urządzone z funkcjami parkowymi i rekreacyjnymi oraz tereny usług turystyki.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
5	0,10	5,0	50

SC - STREFA CMENTARZY

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren usług kultury religijnej, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje tereny istniejących, historycznych oraz planowanych cmentarzy. W przypadku, gdy na terenie cmentarza zlokalizowany jest kościół, ze względu na jego funkcję i gabaryty, został on wyodrębniony jako odrębna strefa usługowa (SU). Natomiast jeśli na terenie cmentarza znajduje się jedynie niewielka kaplica, cały obszar pozostaje objęty strefą cmentarną.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację obiektów kultury religijnej na wszystkich terenach strefy, umożliwiając realizację obiektów związanych z praktykami wyznaniowymi, ponadto usługi handlu detalicznego oraz zieleni naturalnej, lasów i wód, co pozwala na utrzymanie

odpowiednich proporcji komponentów środowiska i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych w ramach strefy.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry:

P	I	W	B
5	0,10	6,0	30

SO - STREFA OTWARTA

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

W zakresie profili dodatkowych przewiduje się możliwość lokalizacji elektrowni słonecznych. Nie dopuszcza się elektrowni wiatrowych, elektrowni geotermalnych, wodnych ani biogazowni ze względu na potencjalnie negatywny wpływ tych inwestycji na walory środowiskowe i krajobrazowe objętych strefą obszarów.

Dopuszcza się realizację zieleni urządzonej w celu stworzenia zorganizowanych przestrzeni rekreacyjnych, poprawiających dostępność tych obszarów dla mieszkańców oraz wzmacniających ich funkcję społeczną i ekologiczną.

Strefa obejmuje obszary stanowiące kluczowe elementy osnowy ekologicznej gminy, wymagające ochrony przed intensyfikacją zabudowy oraz zachowania ciągłości naturalnych powiązań przyrodniczych. Do najważniejszych komponentów tych terenów należą przede wszystkim użytki leśne, istniejące formy ochrony przyrody, rejony brzegów rzek, tereny zieleni naturalnej i krajobrazowo-ekologicznej (w tym łąki, zadrzewienia, zalesienia oraz uprawy rolne), a także obszary wód powierzchniowych obejmujące główne ciek i zbiorniki wodne.

Uwaga: dla masztów telefonii komórkowej, oraz sieci elektroenergetycznych dopuszcza się wysokość 50 m.

SK - STREFA KOMUNIKACYJNA

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

Strefa obejmuje kluczowe elementy infrastruktury komunikacyjnej o podstawowym znaczeniu dla funkcjonowania gminy – zarówno istniejące, jak i planowane, których przebieg potwierdzony został

poprzez wyznaczenie linii rozgraniczających teren. W skład tej strefy wchodzi m.in. drogi o klasie technicznej nie niższej niż zbiorcza. Jej granice określono na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, struktury własności, programów funkcjonalnych oraz ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozostałe tereny komunikacyjne, takie jak drogi lokalne, dojazdowe, wewnętrzne, ciągi piesze i rowerowe, przyporządkowane zostały do przyległych wielofunkcyjnych stref planistycznych, stanowiąc ich integralną część.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się możliwość realizacji dróg zbiorczych, zieleni urządzonej, lasów, terenów zieleni naturalnej oraz wód, co pozwala nie tylko na rozbudowę systemu drogowego, ale także na zachowanie i wzmacnianie środowiskowych funkcji przestrzeni oraz właściwe gospodarowanie wodami.

Uwaga: w wyżej wymienionych strefach planistycznych uwzględniono odstępstwa od przyjętej reguły dla terenów, na których obowiązujące plany ustalają inne wskaźniki.

Obszary uzupełnienia zabudowy

Obszar uzupełnienia zabudowy opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym:

„§ 1. 1. W celu wyznaczenia granic obszarów uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy:

1) określa się zgrupowania nie mniej niż 5 budynków, w których obrys każdego z budynków w zgrupowaniu znajduje się w odległości nie większej niż 100 m od obrysu co najmniej jednego innego budynku w zgrupowaniu, przy czym uwzględnia się następujące rodzaje budynków według Klasyfikacji Środków Trwałych, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773):

- a) budynki przemysłowe o symbolu 101,*
- b) budynki handlowo-usługowe o symbolu 103,*
- c) budynki biurowe o symbolu 105,*
- d) budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej o symbolu 106,*
- e) budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe o symbolu 107,*
- f) pozostałe budynki niemieszkalne o symbolu 109,*
- g) budynki mieszkalne o symbolu 110;*

2) wyznacza się obszary ograniczone krzywą poprowadzoną w odległości 50 m od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach, o których mowa w pkt 1;

3) do obszarów wyznaczonych w wyniku wykonania czynności określonej w pkt 2 dodaje się obszary o jednostkowej powierzchni nie większej niż 5000 m², ograniczone z każdej strony krzywą, o której mowa w pkt 2;

4) wewnątrz obszarów, które powstały w wyniku wykonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, wyznacza się krzywą poprowadzoną w odległości 40 m od granicy tych obszarów;

5) od obszarów, które powstały w wyniku wykonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, odejmuje się obszary znajdujące się między krzywą będącą granicą tych obszarów a krzywą, o której mowa w pkt 4.”

6. Na użytkach rolnych klas I–III poza granicami administracyjnymi miast rozszerzenie granic, o którym mowa w ust. 5, jest dopuszczalne wyłącznie na obszarach wyznaczonych w wyniku wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad

Przy wyznaczaniu tych granic w planie ogólnym Gminy Lelkowo wykorzystano dane ewidencji gruntów i budynków w formacie GML, udostępnione przez Geodezyjny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Dzięki temu możliwe było precyzyjne zdefiniowanie obszarów podlegających uzupełnieniu zabudowy, zgodnie z obowiązującymi standardami technicznymi.

Łączna powierzchnia obszaru uzupełnień zabudowy bez dopuszczalnego rozszerzenia, wyznaczona w sposób, o którym mowa w §1 ust. 1 (pkt 1-5) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2

maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczanie granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy wynosi **91,269** ha.

$$43.21 \text{ ha} = 25\% * (264.12 \text{ ha} - 91,26 \text{ ha})$$

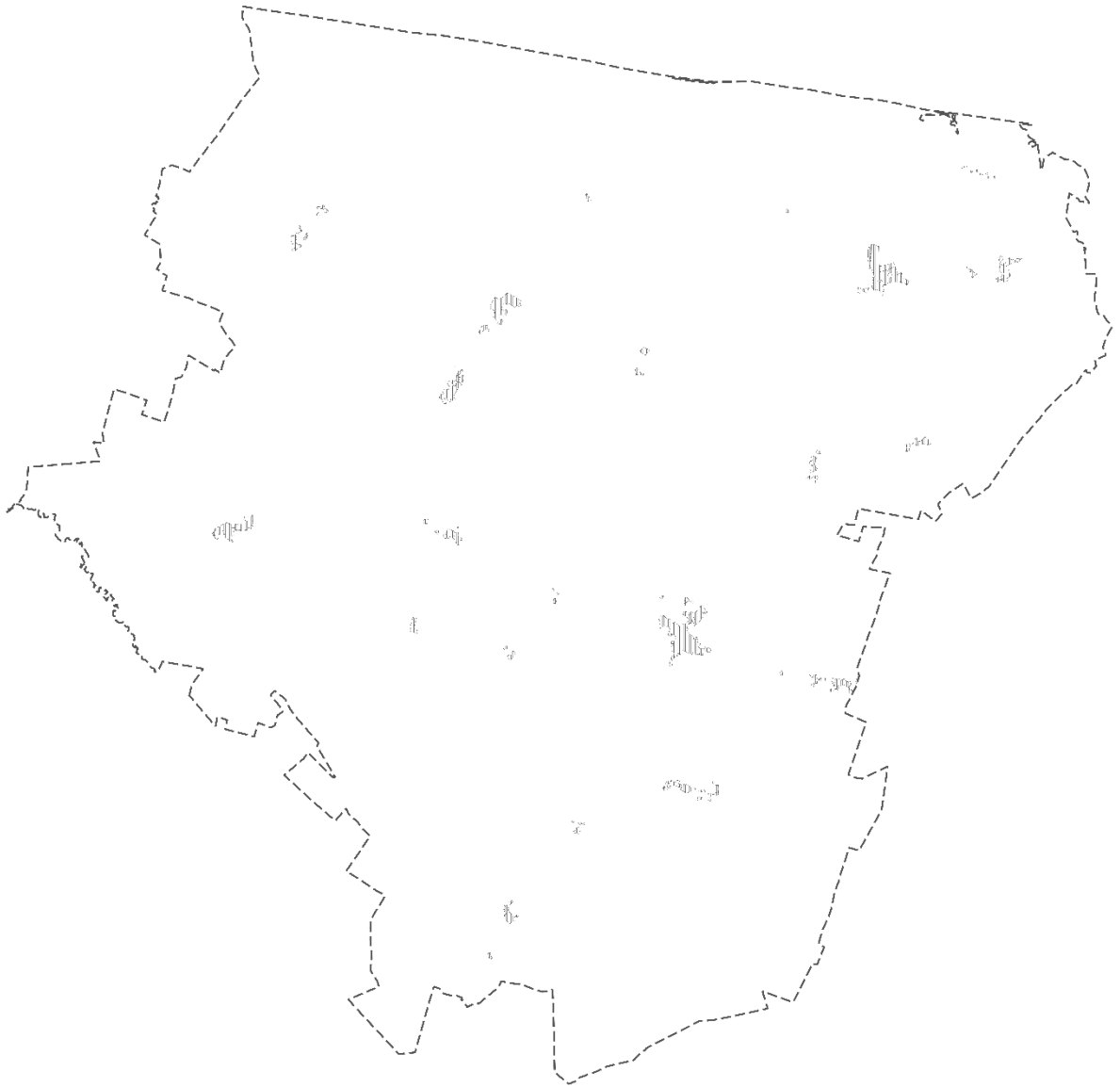
Na podstawie wyliczeń przeprowadzonych zgodnie ze wzorem, o którym mowa w § 1 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r., ustalono maksymalną dopuszczalną powierzchnię rozszerzenia obszaru uzupełnienia zabudowy na poziomie 43,21 ha. Wartości Pp, Pb i Pu zostały ustalone przy pomocy rządowej wtyczki <https://www.gov.pl/web/zagospodarowanieprzestrzenne/wtyczka-app>

```
▼<Dane>
  <!-- Podane wartości Pu, Pb, Pp podane są w metrach kwadratowych. Zostały obliczone na elipsoidzie WGS84. -->
  <JPT>280204</JPT>
  <Numer_zbioru>11684</Numer_zbioru>
  <Plik_OUZ>N:/25_Lelkowo/#zbiory/QGis/08_Projekt/DO APP/Dokumentacja/ObszarUzupelnieniaZabudowy-wyjsciowy.gml</Plik_OUZ>
  ▼<Powierzchnie>
    <Pu>912692.76</Pu>
    <Pb>2641202.88</Pb>
    <Pp>432127.53</Pp>
  </Powierzchnie>
</Dane>
```

Wartości podane w pliku xml

W projekcie planu ogólnego dokonano rozszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy o łącznej powierzchni 39,65 ha. Działania te zrealizowano w oparciu o kryteria określone w §1 ust. 5-6 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczanie granic obszaru uzupełnienia zabudowy. Działania objęły strefy planistyczne SW, SJ, SZ i SU zlokalizowane na terenach nieobjętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W wyniku przyjętych rozwiązań nie wykorzystano pełnego limitu, pozostawiając rezerwę w wysokości 3,56 ha. Po rozszerzeniu obszar uzupełnienia zabudowy wyniósł 130,92 ha. W końcowym etapie usunięto obszary uzupełnienia zabudowy ze stref SK i SO.

Łączna powierzchnia obszaru uzupełnień zabudowy z rozszerzeniem i po przycięciu wynosi 122,22 ha.

obszary uzupełnienia zabudowy (opracowanie własne)

Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

Projekt planu ogólnego i dalsze jej dokumenty planistyczne, które będą na jego podstawie tworzone muszą uwzględniać obostrzenia prawne poprzez zapisy dotyczące gospodarki odpadami lub zaopatrzenia w energię cieplną.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska.

Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej.

Należą do nich m.in.:

1. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
2. dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania

na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie i dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i

systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie siódmym, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Projekt Europa 2030, Agenda Terytorialna UE 2030, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni. Proekologiczny i prospołeczny wzrost gospodarczy, dla którego opracowywany Plan wskazuje przestrzenne ramy, możliwy będzie m.in. dzięki realizacji ustaleń Projektu Europa 2030, który zakłada rozwój gospodarki bazujący na: wiedzy, niskoemisyjnych i przyjaznych środowisku technologiach, oszczędnym gospodarowaniu zasobami oraz dbałości o spójność społeczną. Od 2011 roku Polska wdrożyła 44% wszystkich skierowanych do niej zaleceń.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą.

W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnym z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2030

Agenda Terytorialna 2030 została przyjęta przez ministrów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, rozwój terytorialny i spójność terytorialną 1 grudnia 2020 roku w Niemczech i stanowi ramy dla działań służących promowaniu spójności terytorialnej w Europie. W agendzie podkreślono znaczenie strategicznego planowania przestrzennego i wyznaczono jego kierunki, które zostały oparte na dwóch nadrzędnych celach: Sprawiedliwa Europa i Zielona Europa, które obejmują sześć priorytetów na rzecz rozwoju terytorium Europy jako całości ze wszystkimi jej obszarami:

- bardziej zrównoważony rozwój terytorialny wykorzystujący różnorodność Europy,
- zbieżny rozwój lokalny i regionalny, mniej nierówności między obszarami,
- łatwiejsze życie i praca ponad granicami państwowymi,
- lepsze, ekologiczne środki utrzymania, neutralne dla klimatu i odporne gminy i regiony, silne i zrównoważone gospodarki lokalne w zglobalizowanym świecie,
- zrównoważona łączność cyfrowa i fizyczna obszarów.

Na poziomie krajowym strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: II Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028, Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz

Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie” – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka” – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat”, który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja”, który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja”, opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie” są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka” kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania eko-innowacji. Dla celu „Środowisko i klimat” działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja” kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja” – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”)

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. w programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,

- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów planu na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego planu jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń planu i jego częstotliwość.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

Ponadto w dniu 6 listopada 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”, natomiast w trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższymi dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

- ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
- jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
- jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych z zachowaniem bufora od terenów zamieszkania).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak wpływ na ewentualne obszary Natura 2000 występujące w sąsiedztwie opracowania. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądza, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu,

uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy i utwardzenie terenu oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo obszar lasów, występujących na obszarze gminy Lelkowo, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ustawa ta wskazuje na zakres zagadnień, które należy w planie uwzględnić, a analizowany projekt planu ogólnego, odpowiednio do zakresu i problemów, które reguluje, spełnia warunki ustawowe. W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

- a) wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- b) ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;
- c) dopuszczenie zagospodarowania zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;
- d) wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych warunków klimatycznych.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględnić ograniczenia wynikające z:

1. ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
2. utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,

3. wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
4. strategicznych map hałasu,
5. ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref
6. ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
7. przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami,
- przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w gminach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia analizowanego projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze występujące w sąsiedztwie, jak i na obszarze objętym opracowaniem, gdyż uściślają w zakresie ochrony przyrody warunki, na jakich ma odbywać się zagospodarowanie terenu, istotne dla zachowania siedlisk przyrodniczych.

Analizowany projekt planu ogólnego realizuje inne cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej i jej bioróżnorodności.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: Prawo łowieckie, ustawa o ochronie zwierząt, ustawa o lasach, ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w gminie Lełkowo, które dotyczą terenu objętego opracowaniem, wymienić należy m. in.:

- zanieczyszczenie pochodzenia antropogenicznego wód podziemnych,
- zanieczyszczenie pochodzenia rolniczego wód podziemnych i powierzchniowych,
- występowanie charakterystycznych dla terenów zabudowanych gleb antropogenicznych - przekształconych w wyniku działalności człowieka,
- zanieczyszczenia powietrza i wód oraz zagrożenia związane z generowaniem hałasu z terenów komunikacyjnych,
- emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych: ośrodków osadniczych i rolniczych.

Opracowywany dokument odnosi się do obszaru położonego w jednostce administracyjnej miejscowo zurbanizowanej, gdzie dokonano już przekształcenia środowiska. Znacznie niezagospodarowane na chwilę obecną tereny zielone i rolne, w tym lasy oraz tereny łąk, plan zakłada zachować. Dla jednostek osadniczych – gdzie plan zakłada strefy związane z zabudową i zainwestowaniem najistotniejsze jest ograniczenie zanieczyszczeń przenikających do gleby oraz powietrza, oraz zapewnienie maksymalnej możliwej różnorodności biologicznej. Projekt planu dla terenów (stref planistycznych) wprowadza wymogi i ograniczenia, które zachowują harmonię terenów z otoczeniem oraz nawiązują do obecnie obowiązujących przepisów oraz standardów ochrony środowiska.

13. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU

Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem.

Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinien w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

Ponadto prace ziemne związane z fundamentowaniem budynków powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować. Dlatego też zagospodarowanie mas ziemnych pochodzących z wykopów, a spełniających standardy jakości gleby lub ziemi powinno być dokonywane na działce inwestorskiej, poprzez wykorzystanie ich do kształtowania terenów zieleni towarzyszącej inwestycjom, z możliwością usuwania ich także poza obszar planu, zgodnie z przepisami odrębnymi (tj. ustawy o odpadach).

Oddziaływanie na warunki podłoża

W wyniku wprowadzonych zapisów do projektu Planu ogólnego warunki podłoża na przedmiotowym obszarze nie powinny ulec większym zmianom, biorąc pod uwagę niewielką powierzchnię potencjalnej nowej zabudowy oraz planowane zainwestowanie terenów. W miejscach wprowadzenia nowej zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie na etapie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Pod względem warunków geologiczno-inżynierskich obszar gminy przeznaczony pod zabudowę nie przedstawia większych trudności dla sytuowania budynków. Niemniej jednak wskazane

byłoby, podczas wprowadzania nowych inwestycji, wszelkie prace zmieniające kształt terenu i wpływające na nośność gruntów poprzedzać szczegółowymi badaniami geotechnicznymi, wykonywanymi zgodnie z przepisami szczególnymi (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012r. poz. 463). Należy również uwzględnić występowanie na terenie opracowania – obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Oddziaływanie na warunki wodne

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, jednak poprzez wyznaczenie odpowiednich stref – adekwatnych do istniejących uwarunkowań hydrograficznych w sposób racjonalny powinny chronić zarówno powierzchniowy jak i podziemny zasób wodny.

Niemniej w późniejszym etapie procesu planistycznego tj. w trakcie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji ustalających warunki zabudowy winien być określony dla poszczególnych terenów, sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami. Ścieki bytowe i komunalne odprowadzane winne być do kanalizacji sanitarnej z ograniczeniem lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ponadto ścieki przemysłowe winny być odprowadzane wyłącznie do kanalizacji sanitarnej, a w przypadku lokalizacji zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe o zanieczyszczeniach przekraczających dopuszczalne normy dla ścieków komunalnych, należy na terenie działki inwestora pobudować podczyszczalnię ścieków przemysłowych. W zakresie kanalizacji deszczowej i melioracji docelowo do odwodnienia ulic i placów umiejscowionych na terenie intensywnej zabudowy, powinno się przewidzieć odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej (z zainstalowanymi separatorami w ramach obowiązujących przepisów). Dla ulic położonych poza większymi miejscowościami, ciągów pieszo- rowerowych, ulic niepublicznych czy małych ulic dojazdowych należy przewidzieć odwodnienie w sposób niekonwencjonalny, tj. poprzez budowę nawierzchni przepuszczalnych, rowów żwirowych lub odkrytych, czy rynsztoków przykrawężnikowych stosownie do podłoża, zagospodarowania terenu i stosunków gruntowo- wodnych.

Ponadto odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek budowlanych o funkcji usługowej, w zależności od warunków i możliwości powinny być odprowadzone do sieci kanalizacji deszczowej lub zagospodarowywane w indywidualny sposób, tzn. w razie braku możliwości dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Natomiast na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo- usługową należy dążyć do maksymalnego retencjonowania wód opadowych i roztopowych z możliwością wtórnego ich wykorzystania do celów bytowo-gospodarczych (tj. ograniczyć odprowadzanie wód na rzecz ewaporacji).

Plan ogólny umożliwia takie rozwiązanie poprzez zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach zabudowanych.

Wprowadzenie powyższych zapisów do dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń, mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami Planu ogólnego stref planistycznych o podstawowym profilu związanym z zabudową.

Zabudowa większej liczby terenów może przyczynić się w zakresie wód powierzchniowych do zagrożenia ich zanieczyszczeniami na terenach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych, jak i z terenów zabudowanych i utwardzonych. Wobec czego przy wzroście powierzchni zabudowy na terenie gminy należy w sposób równomierny rozwijać sieć wodociągową oraz sieci kanalizacji ściekowej i deszczowej.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” zatwierdzonym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 poz. 300) celem środowiskowym wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód powierzchniowych jest:

- nie pogorszenie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 ustawy Prawo wodne, celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania lub ich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość wód podziemnych w JCWPd nr GW200019, GW4000173 oraz GW3000174 określono jako dobrej, wskazane jest przynajmniej utrzymanie tego stanu.

Natomiast dla wód powierzchniowych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Wprowadzenie zapisami planu ogólnego nowych stref pod zabudowę dotychczas użytkowanych rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego pochodzącego ze źródeł rolniczych. Przy rozwoju nowego rodzaju zabudowy należy jednak, wraz z powstawaniem nowych inwestycji, zapewnić odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wód w sposób powodujący jak najmniej zanieczyszczeń (jak wyżej wymieniono).

Ponadto projektowane przeznaczenie strefowe określone w Planie Ogólnym i ograniczenie rozprzestrzeniania się niekontrolowanej zabudowy, powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000

Ochrona środowiska na obszarze objętym opracowaniem, opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarze w chwili obecnej niezagospodarowanym, zielonym – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie (w tym zachowanie korytarzy ekologicznych)

Istotnym zagadnieniem przy oddziaływaniu na szatę roślinną jest wystrzeżenie się na obszarze opracowania wprowadzania nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych. Takie zapisy winny znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla (planów miejscowych czy decyzji ustalających warunki zabudowy).

Proponowane funkcje terenów, zgodnie z ustaleniami projektu planu ogólnego, nie powinny negatywnie oddziaływać na formy ochrony przyrody w tym na obszary Natura 2000, które są zlokalizowane poza granicami gminy. Tym samym, nie przewiduje się oddziaływania skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów.

Realizacja zapisów planu wpłynie na faunę obszarów analizowanych poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczonych strefach zabudowy). Należy jednak zauważyć, że planowana zabudowa uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, gdyż zachowuje część terenów biologicznie czynnych.

Ze względu na silny wpływ czynnika antropogenicznego, który wyraźny jest szczególnie w centralnej części gminy, tj. zurbanizowany obszar mieszkaniowo – usługowy oraz istniejący przebieg dróg, teren ten nie stanowi miejsca migracji dużych zwierząt.

Natomiast zachowanie jako strefy otwartej korytarza ekologicznego oraz kompleksów leśnych, powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.

Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580), dla gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, obowiązuje szereg zakazów i nakazów, które w przypadku zaobserwowania tych gatunków muszą być bezwzględnie przestrzegane.

Część projektowanych stref planistycznych – są funkcjami mogącymi generować pewne uciążliwości dla tych gatunków, dlatego należy, szczególnie w czasie budowy, przestrzegać okresów lęgowych oraz stosować rozwiązania technologiczne ograniczające hałas.

Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny

Realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy funkcjonalne, nie powinny wpłynąć znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego.

Jednocześnie każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych, przyczynia się do przekształcenia warunków topoklimatycznych. Natomiast oba ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza. Dotyczy to głównie centralnej części gminy.

Wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając jednocześnie ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie gminy Lelkowo nie powinny mieć negatywnego oddziaływania na klimat, akustyczny i lokalny oraz stan higieny atmosfery.

Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu, obecnie biologicznie czynnego, zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy, a zabudowa w bliższej odległości od cieków wodnych może przyczynić się do dłuższego zatrzymania chłodnych mas powietrza w dolinach rzecznych i tym samym cieplejszego powietrza nad nimi zalegającego.

Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanego z komunikacją (droga krajowa i ekspresowa), poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni” drogowych (takich jak: asfalt porowaty (PA), dwuwarstwowe nawierzchnie porowate, MNU mieszanka o nieciąglym uziarnieniu lub SMA- mastyks grysowy, mieszanka z dodatkiem gumy) lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie.

Postulowane jest, aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112), przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej (w tym tereny kolejowe). W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i technologicznych (ciche nawierzchnie, ronda, ekrany akustyczne, wydzielenie terenów zieleni izoalcyjnej).

W celu poprawy higieny powietrza należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza ograniczając emisję zanieczyszczeń, poprzez stosowanie do celów grzewczych technologii opartej o przepisy odrębne.

Jedynie uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą wystąpić w fazie budowy poszczególnych obiektów i będą one związane z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (m.in. wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych), bądź w projektowanych strefach gospodarczych. Z tego względu należy zawrzeć odpowiednie zapisy ograniczające emisję przy sporządzaniu planów miejscowych dla tych terenów. Dodatkowo plan ogólny dopuszcza na części terenów (części stref otwartych) lokalizację terenów elektrowni wiatrowych oraz terenów elektrowni słonecznych, których realizacja przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu Planu ogólnego powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać wyłącznie do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie/ fragmentację siedlisk, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, a rozbudowa będzie po wprowadzeniu planu ogólnego przebiegać w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań.

Niemniej każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym, przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Z tego względu istotne jest by w późniejszych ustaleniach planistycznych (miejscowych planach, czy decyzjach ustalających warunki zabudowy) w miarę możliwości zawrzeć odpowiednie zapisy chroniące bioróżnorodność gminy Lełkowo, m. in. poprzez zapisy takie jak:

- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni,
- zachowanie odległości zabudowy od akwenów wodnych, pozwalającej utrzymać równowagę ekologiczną,
- zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów otwartych, ciągów ekologicznych, parków i terenów rekreacyjnych oraz terenów rolnych,
- zachowanie i ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek, cieków i zbiorników wodnych poprzez odpowiednie kształtowanie ich struktury przyrodniczej (wyłączanie z zadrzewień i zalesień terenów łąk i pastwisk, pozostawiając je w dotychczasowym użytkowaniu),
- zachowanie i ochronę przeciwerozyjną zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, między, żywopłotów, pasm łąk, drobnych płątów roślinności bagiennej, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i mokradeł stanowiących miejsca ostojowe dla zwierząt i roślin,
- w miarę możliwości przestrzennych, stosowanie zasady omijania istniejących drzew przydrożnych przy projektowaniu, budowie i przebudowie dróg, po uprzedniej inwentaryzacji,
- bezwzględna ochrona pomników przyrody oraz siedlisk przyrodniczych,
- bezwzględną ochronę drzewostanów większych skupisk zieleni o charakterze parkowym,
- stałe uzupełnianie ubytków drzewostanu na terenach ogrodów prywatnych przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz na terenach parków i placów publicznych. Przy czym, przy wprowadzaniu nowej roślinności na obszarze opracowania wystrzegać się nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych.

Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu planu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców.

Plan ogólny ograniczy również niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy, w tym mieszanie funkcji uciążliwej z mieszkaniową. Ustalenia planu ogólnego odnosząc się szeroko (ramowo) do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego, dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko.

W przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej, należy na etapie planu miejscowego, rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez zmiany krajobrazu naturalnego na tereny zabudowane. Głównie dotyczy to terenów zieleni, nieużytków oraz gruntów rolnych, których część zostanie przekształcona pod tereny zabudowy.

W pobliżu terenów, gdzie wyznaczone zostały obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Niemniej nowo wyznaczone strefy inwestycyjne w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie – z tego względu krajobraz gminy winien zostać zachowany, również poprzez ustalenie w dokumencie ogólnych parametrów zabudowy – w tym intensywności i wysokości zabudowy nawiązujących do istniejącego zagospodarowania.

Przed zaburzeniem ciągłości systemu przyrodniczego, charakterystycznej topografii terenu, a także układów ruralistycznych, ustalenia projektu planu wprowadzają ustalenia strefowe dla poszczególnych terenów. Przy czym na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tereny zabudowy należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych jak i z nimi sąsiadujących terenów rolnych i leśnych, objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej. Plan ogólny nakreśla swoimi ustaleniami w danym zakresie ramy.

Dodatkowo obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem. Należy ponadto ograniczyć lokalizację na całym obszarze gminy obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Gmina Lelkowo posiada zasoby surowców mineralnych. Według danych z Rejestru Obszarów Górniczych i Terenów Górniczych (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>), na terenie gminy Lelkowo nie wyznaczono obszarów ani terenów górniczych.

Kod	Id	Nazwa złoża	Stan zag. kopaliny głównej	Gminy	Opis położenia
KN	4529	Góreczno	[P] złożo rozpoznane wstępnie	Lelkowo	

KN	5458	Mędrzyki	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	Lelkowo	Mędrzyki
----	------	----------	-----------------------------------	---------	----------

Źródło: <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/zl-wyszukiwanie?clear=100,101>

Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania (wyłącznie poprzez ustalenia wskaźników zabudowy i wyznaczania odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych). Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych terenów opracowania, a przez to do wzrostu ich atrakcyjności.

Zapisane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony jest rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych.

Podsumowanie

Wnioski z analizy oddziaływania na środowisko projektowanych ustaleń projektu planu zagospodarowania przestrzennego zostały ujęte syntetycznie poniżej. Potencjalne zmiany w środowisku spowodowane realizacją planu zostały ujęte w skali:

- **wpływ pozytywny**- są to obszary, na których wprowadzono zapisy korzystne dla stanu środowiska przyrodniczego wpływające na jego poprawę i ochronę,
- **wpływ neutralny** - są to obszary, dla których wprowadzane zmiany nie mają istotnego znaczenia dla dotychczasowego funkcjonowania komponentów środowiska,
- **wpływ umiarkowany** - w ramach tej kategorii wydzielono obszary, na których przewiduje się utrzymanie lub nieznaczną zmianę dotychczasowego sposobu użytkowania terenu. Zachodzące tu zmiany środowiska prowadzące do zamiany dotychczasowego użytkowania terenu na inne funkcje o podobnym stopniu "agresywności" wobec środowiska nie spowoduje radykalnych zmian funkcjonowania lokalnych ekosystemów,
- **wpływ wyraźny** - wydzielono tu obszary o relatywnie największych przewidywanych zmianach w środowisku spowodowanych zmianami dotychczasowego użytkowania. Do tej kategorii zaliczono tereny planowanej zabudowy w obrębie terenów dotychczas wolnych od zabudowy. Skala wprowadzanych zmian dotychczasowego użytkowania terenu powoduje istotne zmiany lub zagrożenia poszczególnych komponentów środowiska oraz krajobrazu, np. tereny nowoprojektowanej zabudowy i usług oraz komunikacji.

Zastosowana wyżej skala poziomu oddziaływania projektowanych ustaleń na otoczenie jest względna i została odniesiona indywidualnie do projektu planu. W innych warunkach planistycznych i terenowych skala ta byłaby dostosowana do innych relacji między ustaleniami planu a dotychczasowymi warunkami środowiskowymi i przewidywanymi zmianami.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego gminy Lelkowo

Strefa planistyczna	Wpływ na różnorodność biologiczną	Wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi	Wpływ na szatę roślinną i świat zwierzęcy	Przekształcenia powierzchni ziemi oraz jej właściwości	Zanieczyszczenie wód oraz wpływ na stosunki wodne	Zanieczyszczenie atmosfery	Zmiany mikroklimatu	Wpływ na zmiany krajobrazu	Wpływ na zabytki i dobra materialne	Charakter skutków
<u>SU, SP, SR</u>	wyraźny	brak	negatywne	negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	negatywne	brak	nieznacząco negatywne
<u>SW, SJ, SZ, SN</u>	wyraźny	brak	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	brak/ nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	brak	nieznacząco negatywne	brak	nieznacząco negatywne
<u>SK, SI</u>	wyraźny	nieznacząco negatywne	negatywne	negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	negatywne	brak	nieznacząco negatywne
<u>SO</u>	pozytywne	pozytywne	pozytywny	brak	brak/ pozytywne	brak/ pozytywne	brak/ pozytywne	brak/ pozytywne	brak	pozytywne

W celu uściślenia charakteru danego oddziaływania zastosowano gradację kolorów:

	pozytywne
	brak wpływu
	nieznacząco negatywne/ wyraźne
	negatywne

Skutki oddziaływania projektowanych ustaleń planu na otoczenie.

14. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Realizacja zapisów planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko, z uwagi na brak obiektów znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko.

Proponowany sposób zagospodarowania terenów jest kontynuacją istniejącego zainwestowania na tym obszarze. Zachowane zostają kompleksy leśne oraz tereny zieleni naturalnej, a projekt uchwały zawiera szereg ustaleń z zakresu ochrony środowiska. Tym samym, zarówno zasięg przestrzenny analizowanego terenu jak i ocena zapisów projektu planu wskazuje, że realizacja jego założeń nie będzie powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko.

15. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Zaproponowany w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy, będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań.

Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu obszarów uzupełnienia zabudowy OUZ. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejących dokumentów.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

16. ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W działaniach tych szczególny nacisk położony powinien być na ograniczenie inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na środowisko, a także na zadrzewianie, dolesianie, ochronę obszarów chronionych. Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym stanie zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu planu ogólnego omówione w rozdziale 11 zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji.

Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki wprowadzanej zabudowy. Dodatkowo dopuszczenie w Planie ogólnym realizacji terenów elektrowni wiatrowych oraz terenów elektrowni słonecznych na części stref, pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Jednocześnie realizacja ustaleń Planu ogólnego, na późniejszym etapie planistycznym, nie powinna spowodować istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze obszarów objętych ochroną, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.). W przypadku inwestycji drogowych w sąsiedztwie opracowywanego terenu dla zabezpieczenia przed hałasem może być konieczne wykonanie ekranów akustycznych dla terenów wymagających ochrony przed hałasem oraz niwelujących negatywne oddziaływanie (w tym zakresie na zwierzęta przemieszczające się) na terenach sąsiadujących z obszarami chronionymi. W planie ogólnym zawarto wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy, określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.

17. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji zapisów Planu Ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument.

Wynika to z faktu, iż plan ogólny stanowi dokument prawa miejscowego – jednak wyłącznie na jego podstawie nie mogą być wydawane pozwolenia na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Lelkowo.

Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim, wydawanym co roku.

Dodatkowo w zakresie indywidualnych rozwiązań dotyczących gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na uwzględnienie przeprowadzania okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwości ich opróżniania, a w przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków – przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.

Ze względu na umożliwienie zapisami projektu planu ogólnego częściowej ekspansji zabudowy na terenach rolniczych, należy przestrzegać wytycznych zapisanych ww. projekcie, ilości terenu biologicznie czynnego oraz przestrzegać linii zabudowy od lasu, dla inwestycji sąsiadujących z innymi terenami leśnymi.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Planu ogólnego. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych

postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

18.STRESZCZENIE

Niniejsza prognoza dotyczy oceny oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Lelkowo, który został opracowany w związku z Uchwałą Rady Gminy Lelkowo Nr VI/40/2024 z dnia 31 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Lelkowo. Analizie i ocenie poddano projekt uchwały zawierający ustalenia danych przestrzennych, a także rysunek projektu planu na tle uwarunkowań.

W planie ogólnym Gminy Lelkowo określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Wiodące znaczenie przy podziale Gminy Lelkowo na w/w strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lelkowo, jak również miejscowe plany obowiązujące na terenie gminy oraz Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” na lata 2023-2027. Taki sposób postępowania zapewnia spójność wyznaczonych stref z dotychczasowym ładem przestrzennym oraz pozwala na kontynuację istniejących zasad kształtowania i zagospodarowania przestrzeni. Dodatkowo, podejście to umożliwia elastyczne dostosowanie nowych ustaleń planistycznych do lokalnych uwarunkowań i potrzeb społeczno-gospodarczych gminy.

Plan ogólny zakłada wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową i rekreacji indywidualnej – jako stref wiodących wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania oraz realnego zapotrzebowania z dążeniem do uzyskania wyższych standardów zamieszkania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru gminy. Jako funkcje uzupełniające wprowadzono do projektu planu strefy usługowe, strefy zieleni i rekreacji.

Dodatkowo uwzględniono w projekcie planu istniejące strefy gospodarcze w odpowiedniej odległości od planowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W planie ogólnym, przy wyznaczaniu stref wzięto pod uwagę również przebieg istniejących korytarzy ekologicznych, tereny leśne, dla których wiodącą funkcją jest strefa otwarta bez możliwości zabudowy (miejscami strefa zieleni rekreacji). Omawiany dokument zachowuje również istniejące grunty leśne oraz większość gruntów rolnych (gruntów chronionych klasy I-III). W ustaleniach planu ogólnego uwzględnia się istniejącą obsługę komunikacyjną gminy w zakresie ruchu samochodowego. W planie ogólnym dla gminy Lelkowo ustalono następujące strefy planistyczne:

SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,

SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,

SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,

SU – strefy usługowe,

SP – strefy gospodarcze,

SR – strefy produkcji rolniczej,

SI – strefy infrastrukturalne,

SN – strefy zieleni i rekreacji,

SC – strefy cmentarzy,

SO – strefy otwarte,

SK – strefy komunikacji.

SK – strefy komunikacji.

Uwaga: zgodnie ze zmianą rozporządzenia z listopada 2024 r. we wszystkich strefach planistycznych dopuszcza się ogródki działkowe.

Obszar uzupełnienia zabudowy opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym: łączna powierzchnia obszaru uzupełnień zabudowy bez dopuszczalnego rozszerzenia, wyznaczona w sposób, o którym mowa w §1 ust. 1 (pkt 1-5) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy wynosi **91,269** ha. Na podstawie wyliczeń przeprowadzonych zgodnie ze wzorem, o którym mowa w § 1 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r., ustalono maksymalną dopuszczalną powierzchnię rozszerzenia obszaru uzupełnienia zabudowy na poziomie 43,21 ha. Wartości Pp, Pb i Pu zostały ustalone przy pomocy rządowej wtyczki <https://www.gov.pl/web/zagospodarowanieprzestrzenne/wtyczka-app>. W projekcie planu ogólnego dokonano rozszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy o łącznej powierzchni 42,53 ha. Działania te objęły część mieszkalnych stref planistycznych SW, SJ oraz SZ. W wyniku przyjętych rozwiązań nie wykorzystano pełnego limitu, pozostawiając rezerwę w wysokości 0,67 ha. Łączna powierzchnia obszaru uzupełnień zabudowy z rozszerzeniem wynosi 133,8 ha.

Plan ogólny obejmuje obszar położony w granicach administracyjnych gminy Lelkowo. Gmina ta położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim, przy granicy z Federacją Rosyjską. Jest to obszar o urozmaiconej rzeźbie terenu, związany z mezoregionem Wzniesień Górowskich w obrębie Niziny Staropruskiej. Występują tu znaczne deniwelacje – od około 79 do 161 m n.p.m. – przy zróżnicowaniu form rzeźby, miejscami o nachyleniach stoków dochodzących do 20%. Obszar gminy położony jest w zlewni rzek uchodzących do Zalewu Wiślanego, głównie w dorzeczu rzeki Banówki oraz mniejszych cieków odwadniających wysoczyznę Wzniesień Górowskich. Doliny rzeczne stanowią lokalne obniżenia o krętym przebiegu, z odcinkami o stromych, zalesionych zboczach i podmokłych fragmentach. W dolinach oraz zagłębieniach bezodpływowych występują mady, gleby murszowo-mineralne i torfowe, natomiast na wyniesieniach dominują gleby biellicowe, pseudobiellicowe i brunatne.

Gmina Lelkowo ma charakter rolniczy, z przewagą funkcji produkcji rolnej oraz rozproszoną zabudową mieszkaniową i usługową o znaczeniu lokalnym. Na jej obszarze dominują indywidualne gospodarstwa rolne, zajmujące się uprawą zbóż, rzepaku, ziemniaków i roślin pastewnych, a także hodowlą bydła mlecznego i trzody chlewnej. W strukturze gleb przeważają gleby średniej jakości, głównie klasy IV i V, przy ograniczonym udziale gleb wyższych klas bonitacyjnych. Pomimo umiarkowanych warunków glebowych, rolnictwo stanowi istotny element gospodarki gminy oraz ważne źródło utrzymania mieszkańców obszarów wiejskich.

Dla rozwoju gminy Lelkowo kluczowe znaczenie ma przebiegająca przez jej teren droga wojewódzka nr 510 na odcinku Pieniężno – Lelkowo – granica państwa, stanowiąca podstawowe połączenie zewnętrzne gminy, w tym powiązanie Lelkowa z najbliższą stacją kolejową w Pieniężnie. Istotną rolę pełnią również drogi powiatowe, m.in. trasy: Żelazowa Góra – Lelkowo – Kwiatkowo – Górowo Haweckie, Lutkowo – Jachowo – granica państwa, Piele – Zagaje – Wyszkowo – Pakosze, Głębock – Grabowiec – Piele, Głębock – Jarzeń – Jarzeński Młyn, Sówki – Szarki oraz Wilknity – Wołowo – do drogi nr 507. Układ komunikacyjny uzupełniają drogi gminne i wewnętrzne, które służą przede wszystkim jako dojazdy do zabudowy wiejskiej oraz terenów rolnych i leśnych, przy zróżnicowanym standardzie technicznym i miejscowych ograniczeniach użytkowania.

Pod względem fizycznogeograficznym teren gminy Lelkowo charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem rzeźby. Obszar gminy położony jest w mezoregionie Wzniesienia Górowskie, należącym do makroregionu Nizina Staropruska w obrębie prowincji Niżu Wschodniobałtycko-Białoruskiego. Rzeźba terenu jest tu urozmaicona, z lokalnymi wyniesieniami i dolinami o deniwelacjach sięgających kilkudziesięciu metrów. Występują formy morenowe o nachyleniach stoków dochodzących do 20%, co w połączeniu z mozaikowym układem gleb wpływa na zróżnicowany charakter krajobrazu. W dolinach cieków i obniżeniach bezodpływowych dominują gleby torfowe, murszowo-mineralne i mady, natomiast na wysoczyznach – gleby biellicowe, pseudobiellicowe i brunatne. Zróżnicowanie fizycznogeograficzne gminy decyduje o jej krajobrazie, łączącym obszary o funkcji rolniczej z terenami o wysokich walorach przyrodniczych.

Na naturalną rzeźbę terenu gminy Lelkowo nałożone są elementy antropogeniczne w postaci zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, sieci dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz infrastruktury technicznej, w tym linii elektroenergetycznych i wodociągowych. Choć gmina ma charakter typowo rolniczy i nie cechuje się intensywną urbanizacją, lokalne przekształcenia terenu – takie jak niwelacje pod zabudowę, nasypy drogowe czy prace melioracyjne – wpłynęły na zmianę pierwotnego ukształtowania powierzchni. W efekcie w niektórych obniżeniach terenu obserwuje się lokalne zaburzenia odpływu wód oraz okresowe stagnacje.

Gmina Lelkowo leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego, kształtowanego przez napływ mas powietrza polarno-morskiego z Atlantyku oraz polarno-kontynentalnego ze wschodu i północnego wschodu. Średnia roczna temperatura powietrza kształtuje się na poziomie około 7,5–8,0 °C, przy średnich wartościach około –2 do –4,5 °C w styczniu oraz 16,5–17,5 °C w lipcu. Roczna suma opadów mieści się w przedziale około 600–700 mm, z największym natężeniem w miesiącach letnich, zwłaszcza w czerwcu i lipcu. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie 160–190 dni, natomiast pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez około 70–80 dni w roku. Dominującymi kierunkami wiatru są zachodni i południowo-zachodni, przy czym w przebiegu rocznym zaznaczają się również napływy mas powietrza ze wschodu i północnego wschodu, sprzyjające ochłodzeniom w okresie zimowym.

Na obszarze objętym opracowaniem zostały wyznaczone formy ochrony przyrody:

- Obszary chronionego krajobrazu – Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich, Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąlszy,
- Obszar Natura 2000 (siedliskowy) – Bieńkowo,
- Obszar Natura 2000 (ptasi) – Ostoja Warmińska,
- Użytki ekologiczne – 7 użytków,
- Pomniki przyrody,
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Choć powierzchnia terenów objętych formalną ochroną przyrody w granicach gminy Lelkowo jest ograniczona, obecność użytków ekologicznych, zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych oraz mozaiki siedlisk rolniczych, łąkowych i leśnych sprzyja zachowaniu lokalnej bioróżnorodności. Szczególnie cenne przyrodniczo są obszary w dolinach cieków wodnych, gdzie występują siedliska wilgotne i podmokłe, a także fragmenty naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych związanych z obszarem Wzniesień Górowskich. Elementy zieleni oraz doliny cieków tworzą lokalną sieć powiązań przyrodniczych, umożliwiającą migrację gatunków i zachowanie ciągłości krajobrazowej. Korytarze ekologiczne o

znaczeniu ponadlokalnym wiążą obszar gminy z szerszym systemem przyrodniczym północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w szczególności wzdłuż dolin rzecznych i kompleksów leśnych.

Na terenie gminy Lelkowo występują zidentyfikowane zasoby surowców mineralnych o znaczeniu lokalnym. Dla złóż tych nie wyznaczono obszarów ani terenów górniczych.

Obecnie w ewidencji zabytków gminy Lelkowo znajdują się zabytki ruchome oraz nieruchome. Część z nich została wpisana do rejestru zabytków. W granicach opracowania zidentyfikowano stanowiska archeologiczne, które zostały wpisane do rejestru oraz ewidencji zabytków.

Klimat akustyczny gminy Lelkowo kształtuje przede wszystkim hałas komunikacyjny, związany z ruchem pojazdów na drogach wojewódzkich i powiatowych oraz sieci dróg gminnych. W mniejszym stopniu na poziom hałasu wpływają lokalne obiekty usługowe i infrastruktura techniczna zlokalizowane w obrębie miejscowości. Ze względu na rolniczy charakter gminy, rozproszoną zabudowę oraz brak intensywnych źródeł hałasu, klimat akustyczny znacznej części jej obszaru można uznać za korzystny, przy lokalnie podwyższonej uciążliwości w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych.

Potrzeba sporządzenia planu ogólnego wynika z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 24 września 2023 r., która wygasza dotychczasowe studium 31 grudnia 2025 r. (obecnie termin przesunięto na 30 czerwca 2026 r.); brak przyjęcia planu groziłby praktycznym wstrzymaniem procesów inwestycyjnych w gminie.

Na obszarze planu nie przewiduje się znaczących zmian rzeźby terenu Gminy Lelkowo; ewentualne niwelacje ograniczą się do miejsc posadowienia nowych budynków oraz kluczowych elementów układu komunikacyjnego, gdzie może wystąpić konieczność realizacji obiektów np. tunel, most, którym zwykle towarzyszą niezbędne przekształcenia terenu. Plan ogólny nakazuje dla każdej strefy wskazać maksymalny udział powierzchni zabudowy (P) i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (B), co ma przeciwdziałać nadmiernemu uszczelnianiu gruntu. Uszczelnienie nawierzchni pod zabudowę, dojazdy i technikę nastąpi więc punktowo; jednocześnie wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy i stref otwartych ograniczy niekontrolowane przekształcenia powierzchni ziemi.

W prognozie odniesiono się m.in. do zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody, Prawo wodne oraz przytoczono konkretne ustalenia projektu planu, spełniające wymogi wynikające z tych i innych ustaw. Dotyczą one m.in. gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, gospodarki odpadami, zagospodarowania ścieków, ochrony terenów zieleni. Wprowadzone ustalenia planu nawiązują do zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym istniejących warunków wodnych (m.in. poprzez wyznaczenia stref otwartych – wolnych od zabudowy). Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanej zapisami planu stref inwestycyjnych.

Projekt planu zakłada nieznaczne zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny. Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Jednakże proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie/ fragmentację siedlisk, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego i nawiązują do sąsiednich jednostek osadniczych, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. W celu zachowania możliwości migracji zwierząt projekt

planu zachowuje jako strefę otwartą obszary cenne przyrodniczo oraz zachowuje istniejące kompleksy leśne, występujące na terenie opracowania.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Zmiany lokalnych warunków klimatycznych, w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego, ograniczą się wyłącznie do miejscowego hamowania przepływu mas powietrza w jednostkach osadniczych, w których występuje już gęstsza zabudowa.

Projekt planu ogólnego może wpływać na warunki życia społeczności lokalnej. Jednocześnie zapisy projektu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Ustalenia planu ogólnego, odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych wyłącznie w wyznaczonych dla nich miejscach, przy jednoczesnej dbałości o środowisko. Ponadto projekt planu także zapewnia dbałość o tereny zabytkowe, co będzie pozytywnie oddziaływać na obecnych i przyszłych mieszkańców.

Projekt planu nie wpłynie na zmianę krajobrazu poszczególnych terenów objętych opracowaniem. Wprowadzone w planie nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową nawiązuje do istniejącej w sąsiedztwie zabudowy. Stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie z zachowaniem parametrów zabudowy istniejących w chwili obecnej.

Zapisy planu nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska ustaleń planu ogólnego nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

OŚWIADCZENIE*

Gdynia, 27.06.2025 r.

Mariusz Fudala
ul.Św.Antoniego 6
81-577 Gdynia

Oświadczam jako autor dokumentu:

Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lelkowo, że ukończyłem jednolite studia magisterskie na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej i posiadam 12-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

.....
Podpis (czytelny) oświadczającego

 GDYŃSKA GRUPA URBANISTYCZNA s.j.
Mariusz Fudala, Tomasz Płocke
81-305 Gdynia, ul. Poznańska 10
NIP 586-20-29-659, Regon 191964050

*Oświadczenie na podstawie art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2024r. poz. 1112)

19. MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU OPRACOWANIA

1. *Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2002*
2. *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000,*
3. *Mapa geośrodowiskowa Polski, PiG,*
4. *Potencjalna roślinność naturalna Polski, Jan Marek Matuszkiewicz, IGiPZ PAN, Warszawa 2008,*
5. *Atlas - Regiony fizycznogeograficzne Polski wg Jerzego Kondrackiego, Geografia Regionalna Polski, Warszawa, 2002,*
6. *Kondracki J., Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000,*
7. *Matuszkiewicz, 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ, Warszawa,*
8. *Matuszkiewicz, 2008: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ, Warszawa,*
9. *Piękoś-Mirkowa H., Mirek Z., 2006: Flora Polski. Rośliny chronione. Oficyna wydawnicza Mulico, Warszawa,*
10. *Sudnik Wójcikowska B., 2011: Flora Polski. Rośliny synantropijne. Atlas roślinności lasów. Oficyna wydawnicza MULTICO, Warszawa,*
11. *Witkowska-Żuk L., 2008: Flora Polski. Atlas roślinności lasów. Oficyna wydawnicza MULTICO, Warszawa,*
12. *Wysocki Cz., Sikorski P., 2009: Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu,*
13. *Atlas klimatu Polski (1991–2020), Redakcja naukowa: Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Bogucki Wydawnictwo Naukowe Poznań 2022,*
14. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z dnia 29 października 2002 r. Nr 155, poz. 1298),*
15. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,*
16. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,*
17. *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,*
18. *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,*
19. *Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne,*
20. *Andrzejewski R., 1980, Ekofizjografia i ekologiczne kształtowanie środowiska biotycznego na obszarach zurbanizowanych, Człowiek i Środowisko, t. 4, nr 4;*
21. *Opracowanie fizjograficzne w planach przestrzennego zagospodarowania województw, miast i gmin, 1984, opr. zbior., Instytut Kształtowania Środowiska, Warszawa;*
22. *Różycka W., 1986, Zakres badań ekofizjograficznych i zasady wdrażania wyników do planów zagospodarowania przestrzennego, w: Człowiek i Środowisko, t. 10, nr 4;*
23. *Stala Z., 1990, Ekofizjograficzne zasady kształtowania struktury przestrzennej miast w planach zagospodarowania przestrzennego, IGPIK, Warszawa,*
24. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (j.t. Dz. U. z 2022 r., poz. 2380),*
25. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r. poz. 1409),*
26. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014r. poz. 1408),*
27. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,*
28. *Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji,*
29. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie*

- prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem,*
30. *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,*
  31. *Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,*
  32. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem,*
  33. *Ocena Stanu Jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach– stan na rok 2022,*
  34. *„Państwowy Monitoring Środowiska” (marzec 2023),*
  35. *Atlas klimatu Polski (1991–2020) Redakcja naukowa: Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Poznań 2022,*
  36. *[http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=5,](http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=5)*
  37. *[https://www.google.pl/maps/,](https://www.google.pl/maps/)*
  38. *Regiony klimatyczne Polski wg Okołowicza,*
  39. *Podział geobotaniczny Polski według J. M. Matuszkiewicza,*
  40. *„Projekt korytarzy ekologicznych łączących sieć Natura 2000 w Polsce”, wykonanego pod kierownictwem prof. W. Jędrzejewskiego,*
  41. *Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2002,*
  42. *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000, B. Szalamacha, B. Trzmiel, PIG, 2000 wraz z Objasneniami,*
  43. *Potencjalna roślinność naturalna Polski, Jan Marek Matuszkiewicz, IGiPZ PAN, Warszawa 2008,*
  44. *Atlas - Regiony fizycznogeograficzne Polski wg Jerzego Kondrackiego, Geografia Regionalna Polski, Warszawa, 2002,*
  45. *Kondracki J., Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000,*
  46. *Matuszkiewicz, 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ, Warszawa,*
  47. *Matuszkiewicz, 2008: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ, Warszawa,*
  48. *Piękoś-Mirkowa H., Mirek Z., 2006: Flora Polski. Rośliny chronione. Oficyna wydawnicza Mulico, Warszawa,*
  49. *Sudnik Wójcikowska B., 2011: Flora Polski. Rośliny synantropijne. Atlas roślinności lasów. Oficyna wydawnicza MULTICO, Warszawa,*
  50. *Witkowska-Żuk L., 2008: Flora Polski. Atlas roślinności lasów. Oficyna wydawnicza MULTICO, Warszawa,*
  51. *Wysocki Cz., Sikorski P., 2009: Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu,*
  52. *Atlas klimatu Polski (1991–2020), Redakcja naukowa: Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Bogucki Wydawnictwo Naukowe Poznań 2022,*
  53. *[https://polska.e-mapa.net?userview=186429,](https://polska.e-mapa.net?userview=186429)*
  54. *[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c3/Lelkowo_%28gmina%29_location_map.png,](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c3/Lelkowo_%28gmina%29_location_map.png)*
  55. *[https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png\),](https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png)*
  56. *[https://geoforum.pl/action/?action=download&id=62,](https://geoforum.pl/action/?action=download&id=62)*
  57. *[https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionID=DD940AEE-B88A-43A1-A860-BA3BC5CBEA78,](https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionID=DD940AEE-B88A-43A1-A860-BA3BC5CBEA78)*

58. <https://www.streetmap.pl/geologia/>,
59. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/,
60. <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>,
61. <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/zl-wyszukiwanie?clear=100,101>,
62. <https://klimat.imgw.pl>,
63. <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1130,rejestr-zabytkow-nieruchomych>,
64. <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2627>,
65. <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1951>,
66. <https://mapa.korytarze.pl/>,
67. AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO, marzec 2025 r. ,
68. <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW200019>,
69. <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW4000173>,
70. <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW3000174>,
71. <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/rivers/88>,
72. <https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>,
73. Program Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko mazurskiej, 2023,
74. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie warmińsko-mazurskim,
75. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP>,
76. <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,